

KALENTERI

KALENTERI

AMERIKAN SUOMALAISELLE
TYÖVÄELLE

1915

FINISH SOC. PUBLISHING COMPANY
PUBLISHERS PRINTERS
WALLACE AVE., FITCHBURG, MASS.

MERKKIVUOSIA

Vuosi 1915 vastaa vuotta 5275—76 julialakien ajan laskun mukaan, joka alkaa uuden vuoden (5676 maailman luomisesta) 22 p. syysk. 1915 ja kestää se vuosi 11 p. t. k. s. syysk. 1916. Muhamettilaiset laskevat alkansa siitä kun Muhamet muutti Mekasta Medinaan (v. 622 j. Kr.). 12 p. tammikuuta 1915 alkaa heidän 1333 vuotensa.

Vuosi 1915 on järjestyksessä 1900:n julianisen kalenterin 222:n gregorianisen ja 212:ta parannetun kalenterin voimassa olleesta, 245:n ruudin kekalimestä, 475:a kirjainotoksen kekalimestä, 422:n Amerikan löydöstä, 245:a kaukoputken, 257:a heliurikellon ja 217:sta höyrykoneen keksinnöstä sekä 78:n sähkömagneettisen säteilylaitoksen toimeensaattamisesta lähtien.

TÄRKEIMMÄT LAULJSET JUHLAPAIIVAT YHDYSVALLOISSA JA ERI VALTIOISSA

1 p. Tammikuuta uuden vuoden päivä kaikissa muissa valtioissa, paitsi Massassa ja Kansasissa.

12 p. Helmikuuta Lincolnin syntymäpäivä uusimmassa pohjoisessa valtiossa.

22 p. Helmikuuta Washingtonin syntymäpäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

19 p. Huhtikuuta patriottien päivä Mainen ja Massan valtioissa.

16 p. Toukokuuta hautauskukituspäivä kaikissa pohjoisissa valtioissa.

4 p. Heinäkuuta Yhdysvaltain itsenäisyyden julistuksen muistopäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

6 p. Syyskuuta Työnpäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

12 p. Lokakuuta Columbuksen päivä uusissa Yhdysvaltain valtioissa.

Kulttopäivän julistaa Yhdysvaltain presidentti vietettäväksi kunkin vuotena, tavallisemmin Marraskuun viimeiseksi torstaiaksi. Kulttopäivää vietetään kaikissa valtioissa.

26 p. Joulukuuta Joulupäivä kaikissa Yhdysvaltain valtioissa.

Tammikuu

- 1 P. Uusivuori
- 2 L. Aapeli, Set

- 3 S. Kenokki
- 4 M. Raut
- 5 T. Lea
- 6 K. Loppilainen
- 7 T. Aukusti
- 8 P. Gunnar
- 9 L. Veikko

- 10 S. Sigurd
- 11 M. Osvald
- 12 T. Toini
- 13 K. Nuutti
- 14 T. Feilika
- 15 P. Siiri
- 16 L. Ilmari

- 17 S. Anton
- 18 M. Laura
- 19 T. Heikki
- 20 K. Paltan
- 21 T. Aune
- 22 P. Tiera
- 23 L. Meri

- 24 S. Kaukovaala
- 25 M. Paavali
- 26 T. Polymarpus
- 27 K. Viljo
- 28 T. Kaarlo
- 29 P. Valtteri
- 30 L. Gentila

- 31 S. Aili

1. 1881 Hangui, ranskalainen vallankumousmiehen kuoli. 1907 Amerikan Työmies alkoi liikeynsä 2 kertaa viikossa. 1863 Lincoln antoi jollekin orjien vapauttamisesta.

2. 1865 henkikirjuri poltetettiin Amerikkaan.

4. 1894 työv. yhd. "Saima" perustettu, joka on ensimmäinen suomal. työv. yhd. Amerikkaan.

6. 1819 Hakkaniemi valtiollinen sosiaalinen liitto perustettu.

12. 1833 Englannin riippumaton työväenpuolue perustettu.

19. 1888 Amerikka S. K. R. V.-seura perustettu Republicissa, Mich. 1865 Freedom, ranskalainen anarkisti, kuoli.

22. 1905 "Verisunnuntai" Pietarissa.

24. 1893 Englannin Ammat-työyhdistyksen Neskujärjestö perustettu. 1911 12 japanilainen sosiaalinen mestatti.

26. 1907 Raivaaja alkoi liikeynsä 2 kertaa viikossa.

31. 1905 Raivaaja alkoi liikeynsä.

Helmikuu

- 1 M. Bertin
- 2 T. Kynttilänpäivä
- 3 K. Huumo
- 4 T. Ansgarius
- 5 P. Armi
- 6 L. Dorotea

- 7 S. Richard
- 8 M. Laina
- 9 T. Naina
- 10 K. Elina
- 11 T. Eufrosyne
- 12 P. Elma
- 13 L. Solo

- 14 S. Valentin
- 15 M. Siiri
- 16 T. Julia
- 17 K. Veino
- 18 T. Ruoko
- 19 P. Kauppo
- 20 L. Hulda

- 21 S. Keijo
- 22 M. Tuulikki
- 23 T. Terttuhanus
- 24 K. Matti
- 25 T. Viktoria
- 26 P. Nestor
- 27 L. Torsti

- 28 S. Onni

1. 1808 Portugalin vallanhumus.

8. 1904 Venäläis-Japanilaisen sota alkaa.

12. 1809 Abraham Lincoln syntyi. 1809 syntyi Charles Darwin, kehitysopin esittäjä.

13. 1893 Valtiohaappaus Suomessa (Helmikuus julkistuksia).

17. 1696 Katolinen kirkko polttaa vapaa-ajattelijan Giordano Brunon.

21. 1818 yleinen rautatie-lukko Philadelphiaassa.

22. 1848 syntyi August Bebel, sosialistinen valtiomies.

24. 1848 Helmikuun vallanhumus alkaa Ranskassa.

26. 1901 "Iso-suomalaiset" Miinustassa päättivät panna toimeen kokouksia, vaikuttaakseen kokousten päädöksillä Yhdysvaltain hallitukseen, että se ryhtyisi toimienpiteläin suomalaisia sosialisteja vastaan ja että työnantajat erottaisivat sosialistit työpalkoista.

Maaliskuu

- 1 M. Alpo
- 2 T. Fanny
- 3 K. Kauha
- 4 T. Adrian
- 5 P. Lalla
- 6 L. Ruudolf

- 7 S. Perpetua
- 8 M. Vilppu
- 9 T. Edvin
- 10 K. Aara
- 11 T. Kalervo
- 12 P. Gregorius
- 13 L. Ernesti

- 14 S. Matilda
- 15 M. Hieto
- 16 T. Herbert
- 17 K. Kerthu
- 18 T. Edward
- 19 P. Josesppi
- 20 L. Jaakkima

- 21 A. Pentti
- 22 M. Vihtori
- 23 T. Alva
- 24 K. Gabriel
- 25 T. Maarian ilm.
- 26 P. Immanuel
- 27 L. Seini

- 28 S. Armas
- 29 M. Jonas
- 30 T. Uko
- 31 K. Irma

3. 1861 henkivierus poistettu Venäjältä.

4. 1908 oikeusjuttu suomalaista kalvamiestä vastaan Rocklandissa, Mich., lakon johdosta, jossa lakossa sähköt ampuivat kahki miestä kuoliaaksi.

14. 1883 Kari Marx kuoli.

15. 1907 Suomen ensimmäiset eduskuntavaalit.

16. 1907 talonpoikaiskapina Rumanassa.

17. 1828 Robert Owen, utopistinen sosialisti ja ihmislähtö, kuollut.

18. 1848 vallankumous Viennissä.

23. 1803 Porvoon valtiopäivät avataan. 1838 Amerikan 'Suomienodi' perustettu Calumetissa.

24. 1834 William Morris kuollut.

26. 1871 julistettiin Pariisissa kommuni.

29. 1826 William Liebschicht syntyi.

Huhtikuu

- 1 T. Harald
- 2 P. Piiherva
- 3 L. Ferdinand

- 4 R. Ambrusius
- 5 M. Irene
- 6 T. Viho
- 7 K. Allan
- 8 T. Suoma
- 9 P. Otto
- 10 L. Hesckie

- 11 S. Verna
- 12 M. Julius
- 13 T. Tellervo
- 14 K. Tiburtius
- 15 T. Linda
- 16 P. Jalo
- 17 L. Elias

- 18 S. Valdemar
- 19 M. Bernhard
- 20 T. Amalia
- 21 K. Anselm
- 22 T. Alina
- 23 P. Yrjö
- 24 L. Albert

- 25 S. Markus
- 26 M. Teresia
- 27 T. Engelbrekt
- 28 K. Tuure
- 29 T. Tyko
- 30 P. Mirjam

1. 1884 Saksan sos. demo-
kraattien puolueen pöytä-
kokouksessa Verväts pe-
rusiitti.

5. 1910 Milwaukeeen kau-
munki joutui sosialistisen hal-
lituksen käsiin.

6. 1906 Ensimmäiset duu-
nan vaalit Venäjällä.

6. 1907 Roosevelt sanoo so-
sialisteja epäkehoittaviksi kan-
salaisiksi.

11. 1826 syntyi Ferdinand
Lassalle, tiedemies, kirjailija
ja agitattori, Saksassa.

14. 1903 suurilakko Belgia-
ssa alkoi.

17. 1901 yleinen rautatie-
lakko Italiassa.

20. 1904 yleinen rautatie-
lakko Unkarissa.

23. 1905 yhdistynyt sosia-
listipuolue Ranskassa perus-
tettu.

29. 1900 lakko Coloradossa
Coeur d'Alenossa; Bunker
Hill-yhtiön suljama räjähte-
iden liian.

Toukokuu

1 L. Vappu

2 S. Vankko

3 M. Ristinpäivä

4 T. Ilona

5 M. Jenny

6 T. Aleksandra

7 P. Helmi

8 L. Aake

9 S. Timo

10 M. Alno

11 T. Osmo

12 K. Lotta

13 T. Floora

14 P. Edith

15 L. Sofia

16 S. Ester

17 M. Rebekka

18 T. Erkki

19 K. Emilia

20 T. Karoliina

21 P. Konstantin

22 L. Hemminki

23 S. Loyli

24 M. Alarik

25 T. Urpo

26 K. Wilhelmiina

27 T. Ihalempi

28 P. Alma

29 L. Oiva

30 S. Basilius

31 M. Helka

1. 23:s kansainvälinen köyhälistön mielenosoituspäivä.

5. Karl Marx, kansainväliseen sosialismin "tieteellinen perustaja", syntynyt.

9. 1877 "Internationalen" kongressi Genevessä alkaa. — 1906 suurlakko Italiassa.

10. 1906 Venäjän ensimmäinen eduskunta kokoontuu.

11. 1894 alkaa kuuluisa Pullmanin lakko Chicagossa.

14. 1771 Hubert Owen syntynyt. — 1906 "Bointula" eli "Kalevan kansa" perustetaan.

17. 1783 "Kolmas aläity" julistaa itsensä kansalliskokoukseksi Hanskassa.

19. 1825 Saint Simon, ranskalainen utopistinen sosialisti, syntynyt.

22. 1907 Huumeren ensimmäinen kansaneduskunta kokoontuu.

22. 1843 Työväenyhdistys perustettu — osa dem. puolueen edelläkävijä.

28. 1871 Pariisin kommunaarien viimeinen taistelu ja joukkoteurastus eräällä Pariisin hautausmaalla.

Kesäkuu

- 1 T. Nikodemus
- 2 K. Venla
- 3 T. Orvola
- 4 P. Toivo
- 5 L. Bonifasius

- 6 S. Kustaa
- 7 M. Robert
- 8 T. Salomo
- 9 K. Ensis
- 10 T. Seppo
- 11 P. Impi
- 12 L. Eike

- 13 N. Kedia
- 14 M. Kella
- 15 T. Vieno
- 16 K. Justina
- 17 T. Urho
- 18 P. Tapio
- 19 L. Eliri

- 20 N. Into
- 21 M. Ahti
- 22 T. Paulina
- 23 K. Aatto
- 24 T. Johannes
- 25 P. Uuno
- 26 L. Jeremias

- 27 K. Elvira
- 28 M. Leo
- 29 T. Pietari
- 30 K. Päivö

2. 1842 Giuseppe Garibaldi, italialainen vapauden sankari, kuollut.

3. 1908 Englannin kaivos-työläiset päättivät liittyä yleiseen työväenpuolueeseen.

7. 1901 Nerja perustaa liiton Ruotsin kanssa.

9. 1919 Venäjän drama-työskery "yleisvallankunnallisen lain" Suomea vastaan.

11. 1905 I. W. W.-liitto perustetaan Chicagossa pidetyssä konventiossissa.

16. 1904 Eugene Schauman ampui Bobrikoffin, Suomen senaattihavernoöriin.

17. 1776 Pohjois-Amerikan vapausta alkua.

22. 1848 Työväen kapina Pariisissa, tuhansia työläisiä tapetaan.

26. 1814 Max Stirner, kuuluisa anarkisti, kuoli.

28. 1712 J. J. Rousseau, ranskalainen kirjailija ja filosofi, syntynyt.

Heinäkuu

- 1 T. Aaro
- 2 P. Linnea
- 3 L. Arvo

- 4 S. Utrikka
- 5 M. Unto
- 6 T. Esaalas
- 7 K. Klaus
- 8 T. Taro
- 9 P. Ilja
- 10 L. Salma

- 11 S. Eleonora
- 12 M. Hermann
- 13 T. Joel
- 14 K. Ailja
- 15 T. Rauni
- 16 P. Reino
- 17 L. Osmo

- 18 S. Fredrik
- 19 M. Saara
- 20 T. Margareetta
- 21 K. Johanna
- 22 T. Magdaleena
- 23 P. Olga
- 24 L. Kirsti

- 25 S. Jaakko
- 26 M. Marita
- 27 T. Unikkoa
- 28 K. Haakon
- 29 T. Olavi
- 30 P. Erika
- 31 L. Helena

1. 1875 Bakunin, venäläisen vallankumouksellisen, kuoli.

4. 1874 ensimmäinen yleinen sosialistipuolue Yhdysvalloissa perustettu. — 1776 annettiin Yhdysvaltain itsenäisyyden julistus.

14. 1789 Bastiljin valloitus Ranskassa. 1895 kansainvälinen sosialistikongressi alkoi Pariisissa.

15. 1809 Proudhon, ranskalainen anarkistinen teoreetikko, syntynyt.

17. 1877 alkoi yleislakko Amerikassa. 1898 Suomen työväenpuolue perustettu.

20. 1903 Työmiehet alkoivat lii-
mostyä Worcesterissa, Mass.

23. 1913 Michiganin kopari-
kalvajan lakko alkoi.

27. 1914 Itävalta julistoi
sodan Serbialle vastaan. Yleis-
europalainen sota alkoi.

28. 1907 Haywood juliste-
ttiin syyttömäksi. 1908 Pu-
nanen lun vaimo Hancockin
alkoi.

29. 1921 American Socialist
Party perustettu.

30. 1906 Viipurin kapina
alkoi Suomessa. 1914 Jean
Jaures murhattu.

Elokuu

- 1 S. Maire
- 2 M. Veli
- 3 T. Veera
- 4 K. Maria
- 5 T. Salme
- 6 P. Sikatus
- 7 L. Lahja

- 8 S. Sylvia
- 9 M. Katatia
- 10 T. Lauri
- 11 K. Susanna
- 12 T. Käsäri
- 13 P. Alfonso
- 14 L. Onerva

- 15 S. Marjatta
- 16 M. Aulia
- 17 T. Vernerl
- 18 K. Lemmitty
- 19 T. Maunu
- 20 P. Samuli
- 21 L. Sulho

- 22 S. Iivari
- 23 M. Auvo
- 24 T. Pärtyyl
- 25 K. Loviisa
- 26 T. Ilma
- 27 P. Toimi
- 28 L. Tauno

- 29 S. Ines
- 30 M. Eemeli
- 31 T. Arvi

1. 1900 Amerikan Suomalaisen Sosialistijärjestön perustava kokous Hibbingissä.

5. 1885 Friedrich Engels Marxin työtoveri, kuollut.

6. 1892 Kansainvälinen sosialistikongressi Zürichissä.

7. 1896 Wilhelm Liebknecht kuollut.

14. 1894 Kansainvälinen sosialistikongressi Amsterdamissa.

16. 1885 Belgian työväenpuolue perustettu.

19. 1875 saksalaiset sosialistipuolueet yhtyivät Gothaan.

24. 1899 ensimmäinen suomalainen sosialistiosasto Yhdyneitten sosialistipuolueen perustettu Rockportissa, Mass.

25. 1867 Marxin Pääoma-niminen teos ilmestyy.

29-30. 1909 Amerikan suomalaisen sosialistijärjestön kokous Hancockissa, Mich.

26. 1896 kansainvälinen sosialistikongressi Lontossa.

Syyskuu

- 1 K. Gotfrid
- 2 T. Toora
- 3 P. Serafiina
- 4 L. Moosen

- 5 S. Malmio
- 6 M. Sakari
- 7 T. Regina
- 8 K. Talmi
- 9 T. Hävert
- 10 P. Kaleva
- 11 L. Valma

- 12 E. Aleksanteri
- 13 M. Jorma
- 14 T. Ida
- 15 K. Runo
- 16 T. Mielikki
- 17 P. Elisabet
- 18 L. Tyyne

- 19 S. Fredrikka
- 20 M. Augusta
- 21 T. Matteus
- 22 K. Mauri
- 23 T. Tekla
- 24 P. Alvar
- 25 L. Kullervo

- 26 S. Cyprianus
- 27 M. Kalno
- 28 T. Lennart
- 29 K. Mikael
- 30 T. Nyyrilä

8. Työnpäivä, juhlapäivä kaikkialla Yhdysvalloissa. — 1891 Pres. McKinley murhattu Buffalossa, N. Y.

3. 1813 Jean Jaures, ranskalainen sosialisti johtaja, syntynyt. 1783 Yhdysvaltain itsenäisyys kansainvälisesti tunnustetaan.

4. 1879 kolmas, ja Ranskan nykyinen, lakivalta perustetaan.

17. 1787 Yhdysvaltain nykyisen perustuslaki hyväksytään.

21. 1793 Ranskan ensimmäinen lakivalta julistetaan.

22. 1890 kansainvälinen sosialistikongressi Pariisissa.

27. 1825 ensimmäinen rauatila avattiin Saksalle.

28. 1864 kansainvälinen sosialisten liitto perustetaan Lontoossa.

29. 1903 Emilie Zola, ranskalainen kirjailija, kuollut.

30. 1890 kumottiin sosialistilaki Saksassa.

Lokakuu

<p>1 P. Valle
2 L. Luotik</p> <hr/> <p>3 K. Hyväneuvu
4 M. Frana
5 T. Inkeri
6 K. Bruno
7 T. Brigitta
8 P. Hilja
9 L. Hona</p> <hr/> <p>10 S. Josefina
11 M. Oton
12 T. Valfrid
13 K. Melipäivä
14 T. Elna
15 P. Helvi
16 L. Sirkka</p> <hr/> <p>17 S. Leiska
18 M. Aleksa
19 T. Uljas
20 K. Kasper
21 T. Birger
22 P. Irja
23 L. Severi</p> <hr/> <p>24 S. Aallotar
25 M. Hilda
26 T. Amanda
27 K. Heljä
28 T. Simo
29 P. Alfred
30 L. Kustaava</p> <p>31 S. Artturi</p>	2. 1881 yleinen sosialistikongressi Churissa, Sveitsissä. 3. 1894 William Morris, englantilainen utopistinen sosialisti ja taiteilija kuoli. — 1904 ensimmäinen Amerikan sosialistien edustajakokous Clevelandissa. Puolesta yhtiä sosialistipuolueeseen. 12. 1492 Columbus löytää Amerikan. — Kiinan vallankumous alkoi. 14. 1891 "Erfurtin ohjelma" laadittu Saksan puoluekokouksessa. — 1905 Francisco Ferrer, espanjalainen kapinallinen teloitettiin. 16. 1884 Karl Kautsky, nykyajan eteviä sosialistinen teoreetikko, syntynyt. 18. 1878 Sosialistilaki Saksassa säädettiin. 26. 1903 suurtaakko alkoi Venäjällä. 29. 1897 Henry George, amerikalainen sosialistinen taloustieteilijä, kuoli. 30. 1905 suurtaakko julistettiin Suomessa.

Marraskuu

- 1 M. Pyhäin miest. p.
- 2 T. Topias
- 3 K. Eriand
- 4 T. Martti
- 5 P. Malakias
- 6 L. Kustian

- 7 S. Eugen
- 8 M. Aatos
- 9 T. Teodor
- 10 K. Martti Lutherus
- 11 T. Martti
- 12 P. Konrad
- 13 L. Kristian

- 14 S. Othonna
- 15 M. Leopold
- 16 T. Aarne
- 17 K. Eino
- 18 T. Make
- 19 P. Alii
- 20 L. Jalmari

- 21 S. Hilma
- 22 M. Cecilia
- 23 T. Klemetti
- 24 K. Lempi
- 25 T. Katri
- 26 P. Dagmar
- 27 L. Hilka

- 28 S. Steen
- 29 M. Almu
- 30 T. Antti

2. Vieset vaalit Yhdysvalloissa.

3. 1897 Pres. Roosevelt antaa teräsrustille oikeuden rikkoa lakia. — 1914 Moyer London valittu kongressinmieheksi.

4. 1839 Chartistien kapina Englannissa.

5. 1855 Eugene V. Debs Amerikan sos. puol. presidentin ehdokas vuodesta 1898 alkaen, syntynyt.

6. 1837 E. Pottier, "Internationalen" perustaja, kuollut.

15. 1891 American Federation of Labor perustettu Pittsburgissa, Pa.

16. 1887 Chicagossa hirte-
US:n 8 unioni meneäk, jotka olivat syyttömät siihen rikokseen, josta heitä syytettiin. Joka myöhemmin on tullut todetuksi.

29. Kultopäivä, suom. sosialistit viettävät tavallisesti lämän päivän agitaation ja lehtien hyväksi.

Joulukuu

- 1 K. Oskari
- 2 T. Nestä
- 3 P. Veilamo
- 4 L. Aina

- 5 K. Helma
- 6 M. Nillo
- 7 T. Agaton
- 8 K. Kyllikki
- 9 T. Anna
- 10 P. Jaudni
- 11 L. Tanelli

- 12 S. Tuovi
- 13 M. Lantia
- 14 T. Jouko
- 15 K. Helmo
- 16 T. Adèle
- 17 P. Raakel
- 18 L. Anja

- 19 S. Nikolai
- 20 M. Isakki
- 21 T. Toomas
- 22 K. Rafael
- 23 T. Israel
- 24 P. Astami, Eeva
- 25 L. Joulupöytä

- 26 S. Tapani
- 27 M. Johannes
- 28 T. Viatt. lasten p.
- 29 K. Rauha
- 30 T. Taavetti
- 31 P. Sylvestri

2. 1912 Yhdysvaltain kongressi kokoontuu. 1853 John Brown (turjuuden vastustaja) hirtetään Charlestownissa, Va.

3. 1831 ensimmäinen tehdastyöväen kapina Lyonissa, Ranskassa.

6. 1882 Louis Brand, ranskalainen sosialisti, kuollut.

7. 1908 "Toverin" ensimmäinen numero ilmestyy.

9. 1842 P. Krugotkin, venäläinen anarkistinen teoreetikko, syntynyt.

21. 1620 Amerikan "esi-isät" saapuneet "Mayflowerilla" Amerikan mantereelle.

16. 1844 avattiin ensimmäinen osuuskauppa Rochdalessa, Englannissa.

18. 1887 Yhdysvaltain ylläseus kieltää lakonalaisten liikkeiden tuotteiden polkottuun.

24. 1912. 80 lasta ja vanhempia surmataan Calumetissa, Mich. kuparityöläisten lakon aikana.

28. 1869 Knight of Labor perustettu Amerikassa, joka on A. F. of L.-liiton edelläkävijä.

Tietoja postilähetyksistä

Postimaksut Yhdysvalloissa.

Kahlat postin kautta kulkevat lähetykset jaetaan neljään luokkaan ja otetaan lähetyksistä maksu postihallituksen laatiman luokkien mukaan. Tämän luokittelun alalehdet kuuluvat myöskin Canada, Mexico, Tutulla, Porto Rico, Havaii, Philippiinien saaret, Panama kanava-alue, Panaman tasavalta, Guam ja Shanghaiin kaupunki Kiinassa.

Käsi tookkaan kuuluvat suletut kirjeet, hallituksen ja kuva-postikortit eli kaikki sellaiset lähetykset, jotka ovat niin suletut ettei niistä voi tarkastaa, paltti sellaiset suletut pakettit, jotka kuuluvat neiljanteen luokkaan.

Postimaksu kirjeistä on 2 senttiä ounceelta eli neli osalta. Postikortin maksu on 1 sentti ja vastauspostikortin, joka on kaksiosainen, 2 senttiä. Postikorttiin saa myöskin kirjoittaa osittain puolelle, pystysuoran viivan vasemmalle puolelle.

Yksityisistä eli kuvapostikortteista on sama maksu kuin hallituksen postikortteista, mutta niiden pitää olla joko yksin yksi paketti paperia kuin hallituksen kortit eikä useampia kuin 3 ja yhdeksän kuudestoista osaa tuumaa leveitä ja 5 ja yhdeksän kuudestoista osa tuumaa pitkiä eli pienempiä kuin 4 tuumaa pitkiä ja 2½ tuumaa leveitä. Yksityiset postikortit saavat olla mitä värin tahansa, kunhan vaan osat ja postimerkki ovat selvästi nähtävissä.

Postikortit, joihin on jonkinlaista killejauhetta, täytyy sulkea koteloon, muuten niitä ei lähetetä.

Jos tahtoo että kirje viedään heti osoitetulle henkilölle kun se saapuu paikkakunnalle, on siihen kiinnitettävä paltti tavallista postimerkkiä, myöskin erikois-postimerkkiä (Special stamp), joka maksaa 10 senttiä. Saman arvusta muillakin postimerkkeillä kyllä helpaa, mutta silloin pitää kirjoittaa kirjeen päälle "Special delivery". Tällaisia pikälähetyksiä ei kuitenkaan kanneta kauemmaksi kuin siinä, mihin postinkantajien matka päättyy. Jos siis tällainen kirje on osoitettu sellaiselle paikkakunnalle, johon posti viedään hevosella eli muilla ajoneuvilla, ei sitä lähetetä etukäteen viemään, vaikka siinä onkin erikoismerkki.

Jokaisessa lähetyksessä täytyy olla vähintään yksi täysi maksu postimerkeillä lähetyksen kiinnitettynä, muuten se ei lähdä menemään. Puuttuva postimaksu peritään vastaanottajalta.

Postissa ei saa lähettää painavampaa lähetystä kuin 4 panna, paitsi jos se on yksi kirja.

Yksitoimista postikortteista täytyy olla oikeassa kuolmassa viivaista pitkulainen nelikulmio postimerkkiä varten ja siinä sanat: "Place postage stamp here". Ilmastusruoran jakovälin oikealla puolella kortin alaosassa pitää olla lause: "This space for the address."

Täysi kirjemaaila otetaan myöskin koneella kirjoitetuista eli muuten valmistetuista kopioista. Mutta jos niitä lähetetään vähintään 25 ja ovat ne osoitetut eri henkilöille eikä kukaan ole suostunut, jolloin ne lasketaan kolmannanteen luokkaan kuuluviksi, on maksu yksi sentti kahdelta osalla eli sen osalta.

Kuulustukseen kuuluvat lähetykset palautetaan lähettäjäille takaisin, jos vastaanottajaa ei ole löydetty, ja jos kuuleen eli käärepaperiin on painettu pyyntö siitä.

Postikortteja ei palauteta lähettäjälle, vaikka osoitettu henkilö ei ole löydettykään.

Maksetut kirjeet lähetetään vapaasti toisesta postikortista toiseen, vaikka kukaan kukaan monta kertaa, eikä kuin vastaanottajaa löydetty. Niihin ei tarvita kukaan muuta kuin uusi osoite ja pyyhiä entinen pois.

Toisen luokan. Toisen luokan postimaksu on 1 sentti painolta eli sen osalta. Tähän luokkaan kuuluu sanomalehdet, kuukausjulkaisut ja sellaiset aikakausjulkaisut, jotka ilmestyvät vähintään neljä kertaa vuodessa. Eri yhdistyksittäin, joiden jäsenmäärä on vähintään 1,000 henkilöä, voivat lähettää julkaisujaan tässä luokassa jos se tapahtuu vähintään neljä kertaa vuodessa.

Nämä maksut koskevat ainoastaan kostantajia eli julkaisijoita. Jos joku muu lähettää toisen luokan postilähetystä, maksaa se yhden sentin joka neljältä osalta eli sen osalta.

Kolmann luokan. Kolmannen luokan postimaksu on 1 sentti kahdelta osalla eli sen osalta, ja täytyy postimerkit olla lähetyskappale kiinnitetty. Mutta pyytämällä erikokoluvan, voi maksun suorittaa yhtäaikaan rahassa postikonttorissa, jos vähintään 2,000 yhdenlaisia lähetystä lähetetään.

Tähän luokkaan kuuluu painetut kirjat, lentolehdet, kiertokirjeet ynnä muut painetuotteet, korehtuurit ja korjatut korehtuurit, sekä käsikirjotukset, jos ne seuraavat korehtuureja, mutta muuten menee niistä ensi luokan maksu. Painavampaa lähetystä kuin 4 panna ei saa tässä luokassa lähettää, paitsi jos se on yksi kirja.

Lähetysten täytyy olla niin kääritty, että voidaan helposti tarkastaa, eikä niihin saa kirjoittaa muuta kuin lä-

hettäjän ja vastaanottajan osotteet ja nimet sekä "book", "photo" eli "printed matter", merkiksi mitä lähetys sisältää.

Tämän luokan lähetysten täytyy olla täysin maksuttomia, eikä niissä lähetellä toisesta postikonttorista toiseen jos ei suori makku seuraa outia osotteita.

Neljäs luokka. Tähän luokkaan kuuluu kaikki postissa tavalliset lähetykset, joita ei toisissa luokissa luotella ja pitää ne olla ensin kääritty, että niissä on helppo tarkastaa, parisi sellaiset kauppatarvikkeet, jotka pilaantuvat, jos ne eivät olisi hyvin suletut, kuten lääkepillerit, pienet sämpylät, tupakka ym.

Makku on yksi sentti concilla eli sen osalta, palat siemenistä, juurista ja kasveista eli niiden taimista joista makku on 1 sentti kahdelta concilla eli sen osalta ja täytyy se olla täysin maksuttomaksi ja postimerkit päällä, palat jos vähintään 2,000 lähetystä lähetetään yhtä aikaa, jolloin maksu voi suorittaa rahassa postikonttoriin. Tämä makku on suoritettava lähtöksen edelleen lähtiänsästä eli palauttamisesta.

Sellaiset lähetykset, jotka voivat vahingoittaa toista lähetystä, kuten laattatavat, sukari, meulat, kynät, naulat ym. täytyy olla ensin kirjekuoreen, paperilaatikkoon eli vaatteeseen sulettu ja sitten asetettu joko metalli eli kova puiseen laatikkoon, jonka syvät ei saa olla terävät.

Myrkyllisiä, räjähtäviä ja tulenarkoja tavaroita, eläviä eli kuolleita eläimiä, hyönteisiä, hedelmiä eli sellaisia kasviksia, jotka matkalla voivat pahentua, tahi mitään sellaista, joka levittää pahaa hajua, ei postissa kuleteta.

Ampuma-aseita kuletetaan, jos ne huomataan vaarattomiksi.

Väkijoukko ei saa postissa lähetä, mutta muita vaarattomia juoksevia aineita voi lähetä. Juoksevia aineita ei saa olla enemmän kuin 4 concia yhdessä pullonessa ja pullon pitää olla metallisessa eli puolisessa votta pitävässä laatikossa ja niin pakattu ettei se säily.

Minkälaista epäluottelua kirjallisuutta eli kuvia, jotka kiihottavat epäluotteluisuuteen, ei saa lähetä eikä mitään sellaista, jossa kehoitetaan arpojen cotoon eli muihin lotterian tapaisiin uhkapelisiin. Kaikki arpajaiset ja lotterit selostavat lähetykset on kielletty. Postikortit ja muut sellaiset lähetykset, joiden kääreissä eli ulkopuolella on sellaisia sanoja, kuvia, piirroksia eli esityksiä, jotka ovat epäluotteluisia ja voivat johtaa hävitykseen ja muuhun irrationaaliseen eli ovat herjaavia, kunniaan loukkaavia, pilkkaavia eli uhkaavia ja silmiin pistäviä tarkoituksella tsh-

ty, toisen henkilön maineen eli käyttökseen hävällisyydet, ovat kiellettyt.

Vakuutus. Kaikki kirjeet ja paketit vottaan sisällyksikirjoittajia (register). Jos lähetettyyn postimaksuun lisätään 10 senttiä. Jokaisessa sisällyksikirjoituksessa lähetysmaksu täytyy myöskin olla lähetäjän nimi ja osoite. Kuitti lähetysmaksun saamisesta palautetaan lähetäjälle, jos hän sitä pyytää eli on lähetysmaksu päälle kirjoittanut "Receipt desired".

Häviönoetu sisällyksikirjoitusta (registraatiota) lähetyksestä maksaa Yhdysvaltain hallitus sen arvon, muttei enempää kuin \$50.00 ja senhin vaun Yhdysvaltain rajojen sisällä. Jos lähetys on osoitettu ulkomaille, maksetaan siitä korkeintaan \$15.00.

Rahoja voidaan postin kautta lähettää ostamalla Post Money Orderita, joita saadaan postikonttoreista ja maksavat ne:

\$ 2.00 eli vähempi	3 senttiä
2.51 aina \$ 5.00 asti	5 senttiä
5.01 " 10.00 "	8 senttiä
10.01 " 20.00 "	10 senttiä
20.01 " 30.00 "	12 senttiä
30.01 " 40.00 "	15 senttiä
40.01 " 50.00 "	18 senttiä
50.01 " 60.00 "	22 senttiä
60.01 " 75.00 "	25 senttiä
75.01 " 100.00 "	28 senttiä

Yhtä money orderia ei kirjoiteta suurempaa kuin \$100. Sitä ei tarvitse vakuuttaa, sillä jos se häviää, saa kuitilla toteen.

Postimaksut ulkomaille.

Kirjeet maksavat ulkomaille 6 senttiä ensimmäinen ounce ja kolme senttiä joka seuraava. Postikortit 3 senttiä kappale. Sanomalehdet 1 sentti 3 unssia.

Kauppapaperit, kuten rahikirjat, vakuutuskirjat, kaikenlaiset virkakirjeet ja kassakirjoitukset julkaisua varten 6 senttiä 10 unssia eli sen alla. Sitä painavammalla 1 sentti joka kahdelta ounceilta.

Kauppatawareiden mallit 2 senttiä 4 unssia eli sen alla ja 1 sentti jokaiselta kahdelta ounceilta eli sen osalta, jos lähetys painaa yli 4 unssia.

Painotuotteita saa olla yhdessä paketissa korkeintaan niin paljon, että se painaa 4 paunaa 6 unssia. Salvado-

ria, Cubaan, Meksicon ja Panamaan, saa lähettää painamattomankin lähetyskassan, jos se on yksi kirja.

Ulkomaille lähetetty paketti ei saa olla mitään suurempaa kuin 18 tuumaa, painaa painotonta, joka, jos on ympyrillään rullalla, saa olla 18 tuumaa pötkä ja 4 tuumaa läpimitaten.

Ulkomaille voidaan myöskin lähettää rahaa money orderilla, mutta maksu on kukaan kallimpi kuin kotimainen taksa.

AMERIKAN S. S. JÄRJESTÖN PUOLUELAITOKSET:

Kassallaitos, Madison, & Halsted streets, Chicago, Ill.

Läsnäpiirin piiritoimikunta, Box 33, Astoria, Ore.

Keskäpiirin piiritoimikunta, Box 353, Superior, Wis.

Häpöpiirin piiritoimikunta, Box 448, Fitchburg, Mass.

Työkalujen laestoyhdistys, Box 468, Fitchburg, Mass.

SANOMALEHDET:

Toveri, Box 33, Astoria, Ore.

Työkalu, Box 353, Superior, Wis.

Raivaaja, Box 448, Fitchburg, Mass.

Säkkö, Box 468, Fitchburg, Mass.

Toveritar, Box 33, Astoria, Ore.

Läsnäpiiri, Box 353, Superior, Wis.

Pötkä ja koti, Box 353, Superior, Wis.

CANADASSA

S. S. Järjestö, 17 Albion ave., Toronto, Ont.

Työkalu, Box 330, Fort Arthur, Ont.

Välähtäjä, Box 330, Fort Arthur, Ont.

Jylisee sodan jumalat

Oli rauha.

Rakensi mies kotia,
peljäten sotia.

Rakensi, rakasti vaimoa, lastaan,
taisteli, vaaran tullessa vastaan.

Myös koditta kulkeissa maailman teitä
rakasti, tuki ja turvasi heitä.

Oli rauha.

Kauhuten sotia

siunasi vaimo kotia

ja rakasti miestänsä

sen kantaissa iestään;

ahersi, valvoi ja toivoi yhä,

ja tunne se oli lämmin ja pyhä.

Oli rauha.

Hoiteli äiti lastaan,

lämmitti rakasta rintaansa vastaan,

jakeli sille hellyydet armaat,

kuiskutti sille toivonsa parhaat.

Toivonut ei sille onnea nurjaa,

toivonut ei sille elämätä kurjaa;

toivoi sen säästyvän paheiden tiestä,

— toki ei toivonut murhamiestä! —

toivoipa rauhan miestä ja kunnon,

toivoipa miestä toimen ja tunnon.

Oli rauha.

Ja perhe se illoin,

jos oli suru, tai ilo milloin,
 kiertyi pöneen lämpimään piiriin,
 ja tähdäten toivojen valkeaan viiriin
 kumpusi rinnoissa tunne:
 Jos menkösi kuinka ja kunne, —
 Jos maailma murjoo
 ja myrsky jos pauhaa,
 niin täällä on ainiaan lohtua ja rauhaa!
 Tämä on linnamme, tänne ei yllä
 raatelut riidan ja vihan ja vainon:
 Siteet kun säilyy, niin kestämmme kyllä
 elämän ankaran taistelun painon!

 Oli rauha.
 Me näimme unta:

Idästä hamaan länteen asti
 levisi suurena, valtavasti
 tiedon mahtava valo
 kuin maailman palo.

Ja huuttiin suurella pauhimalla
 oikeuden voittoa kaikkialla:
 pois sortoa, vihaa ja penseyttä
 ja sijalle kansojen veljeyttä
 ja yksilön vapautta, onnea
 ja maailmanrauhaa.

Ja kohosi korkealle tiede,
 yleni jaloksi taide
 ja pakeni kurjuus ja orjuus aineen, —
 sai valistus voiton ja ihmisyyks maineen.

Ja me näimme unta:

Maailman maista ja kansoista,
 jotka kilpasi tieteillä, taiteilla,
 rakentui mahtava rauhanvaltakunta,
 jota hallitsi vapaus ja ylevät aatteet.

Pois, pois oli sota ja veriset vaatteet,
 sni levätä panssarilaivat
 ja murha-aseet, levätä saivat,
 — ei, ne aatroiksi taottiin!
 Ja aika se selkeä jatkui niin.

Ei ollut kättä työhön turhaan,
 ei ollut ihmistä ihmisen murhaan;
 ne rautassa eli ja asutti maita
 ja kohotti koteja onnekkaita.

Ja elämä, tuo ennen raskas ja kurja
 nyt ihmeen, ihanan nautinnon antoi
 ja sydän, tuo ennen raaka ja nurja
 nyt hyviä, kauniita tunteita kantoi.
 Ja kauneus kasvoi ja kaikkeen piirtyi
 ja perintö lapsille siirtyi, siirtyi...

Se oli unta.

 Jylisee sodan jumalat —
 maa järisee,
 maa, meret värisee,
 ihmissydämmet särkyneinä särisee.

Jylisee sodan jumalat —
 ulvoo hornan tulikitahallit,
 lentää, sinkoo surman leikkipallit,
 murtuu linnat ja vallit.

Jylisee sodan jumalat —
 Kaupungit sortuu raunioina, ruhkana,
 kodit on tuhkana,
 kotitänhuat kuolemanuhkana.

Jylisee sodan jumalat —
 savu taivasta lientää,
 tiet täynnä ihmisiä rientää
 kantapäillä kauhu,
 ympärillä valituksen, voivotuksen pauhu.

Jylisee sodan jumalat —
 valistus jo sortui,
 ihmisyyys ja myötiin,
 rauhanmies jo petettiin ja teuraaksi lyötiin.

Alammainen kuunteli vielä kuningaataan
 ja kansa nousi kansaa,
 veli veljeä vastaan.

Veressä kylpee nyt Europa, Aasia,
 barbarin rinnalla sivistynyt maailma,
 ei ole erotusta enää.

Raakuus ja tyhmyys on ääriä vailla,
 ihmiset riehuvat veripedon lailla,
 hävitystä, murhaa!
 — sivistys on turhaa.

Jylisee sodan jumalat —
 valtakuntien perustukset ruskaa,
 ihmisyyä itkee häpeän tuskaa ...

Jokohan toivo sammua saa,
 jokohan kaikki se nieli? ...

 Eli! Vielä on jällellä maa
 ja vielä nousevan työmiehen mieli!

Jylisee sodan jumalat —
rakentaa muureja jumalat rauhan.

Nousevi työmies keskeltä veren,
asettaa maailman riehuvan meren.
Valtakuntien horjutetut perustukset liittää,
rajat siirretyt jälleen sijallensa siirtää,
peruskiven maailmanrauhalle laskee
ja la'ntaulut piirtää.

24-9-14.

Aku Päiviö.

Katsaus Yhdysvaltain S. S. Järjestön toimintaan v. 1914

Tämä vuosi on monessa suhteessa merkkinvuosi S. S. Järjestön historiassa. Tänä syksynä on kulunut to vuotta Clevelandin edustajakokouksesta, jossa ensi kerran suunniteltiin järjestömmen perustamista. Olisi mielenkiintoista kirjoittaa katsaus koko tähän kymmenvuotiseen ajanjaksoon, mutta siihen ei ole nyt tilaisuuksia. Täytyy jättää se siksi kun järjestömmen pääsee kymmenvuotiaaksi. Mutta muissakin suhteissa on tämä merkkinvuosi. Tällä vuodella on tapahtunut niin paljon mitä merkillisimpiä tapahtumia, että ne tekevät sen vaiherikkaimmaksi vuodeksi järjestömmen olemassaolon aikana. Tämän kirjoituksen puitteissa voi vain lyhyen katsauksen luoda kuhunkin tapahtumaan.

Järjestömmen jäsenmäärä on kasvanut tällä vuodella huomattavammin kuin vielä koskaan ennen. Kun viime vuoden lopussa oli jäseniä järjestössä 12,651, oli jo tämän vuoden neljällä ensimmäisellä kuukaudella keskimäärin 15,525 jäsentä. Seuraavat numerot antavat parhaan kuvan järjestömmen kasvamisesta sen olemassaolo-aikana.

Vuosi	Täysin maks. jäs.	Osuustoja
1907	3,928	133
1908	3,940	100
1909	5,384	160
1910	7,747	173
1911	9,193	217
1912	11,535	248
1913	12,651	260
1914*)	15,525	274

*) Neljänä ensimmäisenä kuukautena.

Kuten numerot osoittavat, on järjestömme kaikkina vuosina säännöllisesti kasvanut, mutta tällä vuodella on kasvaminen ollut suurin, vaikka numerot jäsenmäärästä tältä vuodelta ovat vain neljältä ensimmäiseltä kuukaudelta. Sittenmin on kyllä erotettu muutamia osastoja ja yksityisiä jäseniä järjestöstä, mutta se ei muuta suhdetta huonommaksi, sillä uusia osastoja on perustettu erotettujen tilalle ja "punasella viikolla" syyskuun alussa saatiin järjestöömme uusia jäseniä huomattava määrä. Mm. Itäpiirissä lienee "punasella viikolla" yhtynyt lähemmäs tuhat jäsentä ja muuallakin lienee tulos ollut saman suuntaisen. Jäsenmäärämme voidaan siis pitää lähellä 16,000 olevana.

Oli mielenkiintoista julaista muutakin toimintaa tarkoin esittäviä numeroita, mutta tämän kirjoittajalla ei ole mitä käytettävissä muuta kuin Itäpiiriä koskeva tällä vuodella kerätty tilasto, joka on liitteenä tämän kirjan lopussa.

Erikoisesti täytyy merkitä se ilahuttava ilmiö, joka on ollut tänä vuotena havaittavissa, että osastot ja niiden jäsenet ovat entistä suuremmalla innolla ottaneet osaa järjestöemme asioiden käsittelyyn. Kaikkialla, lukuun ottamatta "radikaalien" toiminnan lamauttamia osastoja, on osastojen toiminta näyttänyt vilkastuneen ja toiminnan tulokset parantuneen. Taloudellisen toiminnan ohella ovat jäsenet kaikkialla kiinnittäneet entistä enemmän huomiotaan kansalaisoikeuksien hankkimiseen ja sen kautta vaaleihin osanottoon. Tämän kautta myös on jouduttu läheisempään vuorovaikutukseen toiskielisten tovereittemme kanssa. Ja vaikka työolot ovat olleet entistä ahtaammat, niin siltäinkin ovat järjestöemme jäsenet tänä vuotena kyenneet tekemään suurempia uhrauksia kuin monina muina vuosina. On kannettu monia ylimääräisiä veroja, jotka muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta on maksettu täsmällisesti. Niiden lisäksi kerättiin järjestöemme välityksellä Kuparisaaressa käy-

dyn lakkokassatilan avustamiseksi \$20,703.12, joka vie voiton kaikista ennen toimitetuista keräyksistä järjestösamme. Samoin ovat osastomme ja yksityiset toverimme aivan auliilla kädellä avustaneet sanomalehtiliikkeitämme. Tuntuvin avustuksen alaiseksi on joutunut Työmiehen. Sängin monet osastot kautta maan ovat ostaneet sen osakkeista, keränneet vapaaehtoisia lahjoja ja vielä on kannettu ylimääräinen 25c. verotus koko järjestöämme jäsenistöltä. Raivaajaa ja Toveria ovat avustaneet niiden omien piirien osastot. Vaikeista oloista huolimatta on lehtien tilaajamäärä vuoden kuluessa kasvanut, lukuunottamatta Työmiehestä, jonka tilaajamäärä hetkellisesti hiukan aleni "radikaalien" toiminnan johdosta.

Järjestöämme toiminta kuitenkin edistyksestä huolimatta, ei ole päässyt niin järjestelmälliseksi kuin suotavaa olisi. Syynä siihen on osittain toimintamme laajuus ja lyhytikäisyys, sekä järjestötoimintaa turkon määrittelevien sääntöjen puute. Niiden puutteessa ei ole voitu kylliksi hyvin kontrolloerata järjestöme toimintaa, ettei siihen olisi päässyt kaikenkarvaiset hajotusmestarit omia meininkejään punomaan. Agitasioni ei ole ollut samanmukaista kaikkialla, vaan on eri piireissä harjoitettu aivan vastakkaisiakin agitatsioneja. Tällaiset ilmiöt ovat joukkoliikkeessä tavallisia alkuaikoina. Mutta niistä täytyy päästä pois, jos mielitään rakentaa toimintaamme yhä suurempia tuloksia tuottavaksi. Siinä suhteessa ovat Länsi- ja Itäpiiri tehneet merkittävää työtä tämän vuoden ajalla. Varsinkin Itäpiirissä on uurastettu toiminnan järjestelmälliseksi saamiseksi ja on siinä päästy huomattavasti toisia piirejä edelle. Tästä järjestelmällisemmästä toiminnasta on ollut seurauksena mm. se ilmiö, että Itäpiirin jäsenet, tänä vuotena toimitetuissa yleisäänestyksissä, ovat ratkaisevasti vaikuttaneet äänestysten tuloksiin. Samoin tästä seikasta johtuu sekin, että Itäpiirin toverit ovat kyenneet kohottamaan lehtensä, Raivaajan, sille vakavaraiselle pohjalle, jolla seisoo-

en se on vuorostaan kyennyt varsin merkittäville summalla auttamaan Työmiestä. Sitä vastoin Keskipiirissä ja osittain Länsipiirissäkin on vallinnut toiminnassa mitä täydellisintä järjestelmällisyyden puute, jollei puhu hajotustyön järjestelmällisestä tekemisestä. Seurauksena siitä on ollutkin sarja tapahtumia, jotka ovat järkyttäneet koko järjestömme toimintaa ja olemassaoloa.

Nämä, tällä vuodella järjestömme toiminnassa ilmenevät tapahtumat kietoutuvat tavalla taikka toisella toisiinsa, muodostaen siten yhtenäisen sarjan, jota voisi nimittää "radikaalien" temmellykseksi. Siksi näihin katsauksen luominen vaatii jonkunmoisen selostuksen tekemistä koko "radikalismista". Mutta ymmärtääkseni tällä vuodella ilmenneitä tapahtumia täytyy tunkea ne tapahtumat edellisiltä vuosilta, joista juurensa johtavat tämän vuoden ilmiöt. Siksi lyhyt historiikki ensin.

Jo Hihbingin kokouksen aikana v. 1906 oli havaittavissa sellaisia mielipiteitä, jotka hyvällä syyllä voi yhdistää nykyisiin "radikaalisiin periaatteisiin". Seläminen ilmeni mm. Hihbingin kokouksen siinä päätöksessä, jolla I. W. W. liitto julistettiin ainoaksi oikeaksi taloudelliseksi järjestöksi. Sittemmin sai tämä sama "aate" virikettä kun tähän maahan saapui mm. Leo Laukki. Silloin virisi suuntaväittely, jossa tosin oli K. L. Haataja ja eräät toiset suuna, mutta Laukki oli säkkinä. Tässä väittelyssä törmäsivät enemmän tai vähemmän selvät syndikalistiset käsitykset sosialidemokraattisia käsityksiä vastaan, laukkilaisten edustaessa edellisiä. Jonkun aikaa väittelyn kestätyä tuli näennäinen rauhan aika. Sanon näennäinen, sillä samalla aikaa varustauduttiin laukkilaisten taholta uuteen rynnäkköön. Laukkilaiset olivat edellisessä rynnäkössä huomanneet, että heidän täytyi varustautua paremmin, jos mielivät vallata syndikalististen oppiensä alaisiksi koko järjestön. Varustautumista suoritettiin Työväen Opistolla. Allekirjoit-

tanut kulkiessaan luentomaikalla v. 1911 tuli huomaa-
maan Mionesotassa parissakin eri tapauksessa tämän
valmistelun laatua. Eräs T. O. silloinen oppilas ja
nykyinen "Sosialistin" toimittaja joutui kerskumaan,
että nyt kun ruvetaan valtaamaan järjestöä, niin se
myös varmasti vallataan. Suunnitelma oli sellainen,
että lähetetään Opistolta kaikkiin järjestön lehtiin,
piirien ja järjestön puhujiksi, ym. toimii "omat" mie-
het. Tässä tarkoituksessa annettiin Opistolla jonkun
aikaan olleille sängen hyvät suositukset heidän hakies-
saan toimittajien ym. toimitsijoiden paikkoja. Ja sillä
toiminnalla saatiinkin lehtiimme laukkilaisten suunnan
edustajia. Kun Laukki itse meni Työmieheen, niin pi-
ti sitte ryntäyksen aikaa. Näinä valmistautumisen ai-
koina oli Opistolle tullut opettajaksi toveri Sirola Suo-
mesta. Hän ei aluksi omaannut laukkilaisia "aatteita",
mutta vähitellen ne häneenkin syöpyivät entisten re-
visionististen aatteiden peitteeksi. Ne aatteet syövy-
tettiin Sirolaan hiljalleen selittämällä tämän maan
työläisten erikoista taloudellista asemaa ja siitä johtu-
vana erikoisen menettelytavan tarvetta. Selitettiin
valtiollisen toiminnan näissä oloissa olevan vähemmän
merkityksellistä ja taloudellisen toiminnan astuvan
kaikissa suhteissa etualalle. Tietysti I. W. W. oli se
järjestö, joka tulee sysäämään syrjään kaikki muut.
vieläpä sosialistipuolueenkin. Tämän kirjoittajalla oli
kerran tilaisuus olla kuuntelijana eräässä tällaisessa
agiteeraustilaisuudessa. Lopolta S. taipui ja hänestä
tuli I. W. W. liiton ja syndikalististen oppien kannat-
taja ja levittäjä. Tämä vain tyypillisenä esimerkkinä
siitä agitatsioonityöstä, jota on tehty viimeisten vuosien
kuluessa laukkilaisten taholta.

Kun sitte Laukki pääsi Työmieheen, niin alkoi ryn-
täys suosittelemalla saboteesia, ynnä muita syndi-
kalistisia taistelutapoja. Samoihin aikoihin kiersi
Wm. Risto puhujana Itäpiirissä, selitellen samoja
taistelutapoja. Asiaan tarttui kiinni Raivaaja, jolloin
Laukin ym. "selittelyt" muuttuivat ilmitaisteluksi.

Tämä taistelu kuitenkin jäi keskeneräiseksi, kun Laukin täytyi perääntyä McNamاران oikeusjuttujen aikaan. Sittenmin järjestömmme edustajakokous Smithvillessä tuomitsi Laukin ja hänen aseenkantajiensa touhut, jonka perästä Laukki luopui Työmiehen toimintuksesta. T taas tuli näennäinen rauhan aika. Mutta todellisuudessa valmistauduttiin taaskin uuteen rynnäkköön.

Valmistautuminen tällöin aloitettiin toisesta päästä. Tähän asti oli yritetty valloittaa järjestöämme ylhäältäpäin, valloittamalla eri järjestöorganit. Nyt alettiin valloittamaan osastoja. Siinä tarkoituksessa tehtiin eri paikkakunnilla osastojen keskuudessa agitasionityötä. Minnesota oli jo aikaisemmin kaikessa hiljaisuudessa vallattu suurimmalta osaltaan. Samoin monet osastot Michiganissa. Työmiehen oli saatu suurimmalta osaltaan laukkilaisen komennuskunta. Samoin oli eteläosassa Keskipiiriä Chicagon seodut vallattu. Pöuttti vain Negauneen ja sen ympäristön valtaaminen. Negaunee pidettiin tärkeänä, kun se asemansa vuoksi oli tavallaan kuin Michiganin avain. Risto aloitti sitte valtauksen. Hän Negauneen osaston vahtimestarina ollessaan kylvi syndikalismiin siemeniä ehtimiseen. Kun kaikki eivät antautuneet Riston agitatsioonin alaiseksi, niin syntyi taistelu, jossa käytettiin Ristoa ja hänen kannattajiaan vastaan injunctioni-este-tuomiota. Tässä taistelussa joutui Risto joukkoineen häviölle ja Negaunee pysyi edelleenkin järjestömmme periaatteille ja toiminnalle uskollisena. Tähän taisteluun ottivat osaa kaikki laukkilaiden syndikalistien parhaimmat voimat. Laukki itse pysyi syrjässä, ettei huomattaisi mikä todellisuudessa on kysymyksessä. Mutta hänen tilansa täyttivät hänen apulaisensa Aku Riisanen, Keskipiirin piiritoimikunta ja järjestömmme viime vuotisen toimeenpanevan komitean jäsenet, тов. Tuhkasta lukuunottamatta. Kun vääristelykään ei auttanut, vaan Michiganin valtion puoluejäseneet ratkaisivat jutun yleisäänestyksellä laukki-

laisten häviöksi, niin täytyi valtaamispyrkimykset suunnata toisaalle.

Samoihin aikoihin, kun edellä kerrottu tapahtui, lähetettiin Opistolta Toverin toimittajaksi J. Viita ja Länsipiirin organiseeraajiksi muutamia muita laukkilaiseen ryhmään kuuluvia, valtaamaan Länsipiiriä. Siellä syntyi kuitenkin sellainen taistelu, että Viidan täytyi lähteä Toverista. Mutta piiritoimikuntaan ja piirin organiseeraajiksi jäi muutamia laukkilaisia, jotka ovat sittemmin tehneet voitavansa "ryntäyksen" onnistumiseksi.

Itäpiiri oli saanut olla rauhassa siitä lähtien kun Risto erotettiin aikaisemmin piirin puhujan toimesta. Laukki kyllä kävi luentomatalla järjestön kokouksen jälkeen, mutta hän ei uskaltanut, ainakaan julkisesti, ajaa "aatteitaan". Mutta Itäpiirinkin valloittamista suunniteltiin. Sitä todistaa toveri Sirolan tekemä luentomatka, jonka hän teki Suomeen mennessään viime vuoden loppupuoliskolla. Matkallaan S. selosteli syndikalismien perusajatuksia, vaikka niin varovaisesti kiertäen ja kaartaen, että vähemmän asioihin perehtyneet eivät päässeet niistä täysin selville. Hän kulki ikäänkuin valmistaen maaperää hänen perästään tulevalle Työväen-Opiston asiamiehelle, joksi oli valittu Wm. Risto siitä huolimatta, vaikka hänet oli Neuvuonossa erotettu sosialistipuolueesta. Riston matkan vahvisti viime vuotinen toimeenpaneva komitea. Tarkoituksena Riston matkalla Itäpiiriin oli saattaa Itäpiirinkin samanlaisen sekasorron alaiseksi kuin Keskiöri ja osittain Länsipiirinkin oli. Mutta Itäpiirin piiritoimikunta ryhtyi tarmokkaisiin toimenpiteisiin, jolloin Riston matka keskeytyi. Tästä syntyneessä taistelussa joutui Itäpiirin osastoista Ashtabula Harborin, Ashtabulan, Donoran, Nanty Glou'n ja Bronxin osastot erotetuksi Itäpiirijärjestöstä, jonka erottamisen tällä vuodella piirikokous vahvisti ja myöhemmin erotettiin nämä osastot koko järjestöstämme. Sittemmin on Donoran osasto kuollut ja Ashtabula Harbo-

rin ja Ashtabulan osastot erotettu myös sosialistipuolueesta. Riston valtausyritys epäonnistui täydellisesti. Tässä jupakassa menettelivät viime vuotisen toimeenpanevan komitean jäsenet niin tahdittomasti, että viime vuoden lopolla toimitetuissa vaaleissa menettivät laukkilaiset kaikki jäsenensä toimeenpanevassa komiteassa. Samoin alkoi heidän tahditon menettelynsä tuottaa tuloksia muuallakin. Työmiehen vastaavaksi toimittajaksi valittiin toveri Severi Alanne, joka merkitsi sitä, että Työmieskin joutui pois laukkilaiden määräysvallan alta. Tämän tapahtuma-sarjan jatkoa ovat sitte olleet ne kirjavat tapahtumat, jotka ovat tällä vuodella seuranneet toinen toistaan.

Laukkilaiset huomasivat maan luisuvan heidän jalkainsa alta elleivät he joillakin erikoistoimenpiteillä saa osmaansa vahvistettua. Tähän asti he olivat syndikalismia ajaneet enemmän teoreettisesti. Samalla aikana kun he selittelivät syndikalistisia periaatteita sosialismin periaatteiden sisällä tai sosialismin periaatteina, vetäen sinä mm. tukseen tunnettua syndikalismin periaatteiden selvittelijää La Montea, "ansiokkaimpana" oppi-isänään, kuten toveri Sirola häntä nimitti, niin samalla aikaa he kuitenkin jossain määrin alistuivat julkisen järjestetyn toiminnan puitteisiin järjestöimme toiminnassa. Mutta vuoden alussa he menivät askeleen pitemmälle. He ottivat käytäntöön syndikalistien menettelytavatkin. Kun syndikalistit joutuvat ahtaalle "suurlakkopuhissaan" tai muissa taloudellisissa taisteluissa, niin turvautuvat he salaiseen toimintaan ja saboteesiin. Niinpä laukkilaisetkin tekivät. He rupesivat pitämään salaisia kokouksia, joissa suunniteltiin salaisia keinoja järjestöimme toimeenpanevan komitean ja Työmiehen vastaavan toimittajan paikan valtaamiseksi. Nämä "maailinakokoukset" kuitenkin tulivat ennenaikaisesti ilmi. Mutta se ei estänyt heitä suunnitelmiansa mukaisesti ryhtymästä toimiin. Küreen kaupalla kutsuttiin kokoon Keskipiirin päirikokous, johon hankittiin minne-

sotalainen edustajien enemmistö vaalialueiden järjestelyn kautta. Tämä piirikokous sitte antoi sunnauksensa laukkilaisten pyynnöille. Muutoin ei kokous kyennyt piirikokoukselle kuuluvia asioita järjestämään, kun kaikki aika (8 päivää) meni Työmiehen vastaavan toimittajan, toimeenpanevan komitean ja Negauneen osaston jäsenten sekä Lännen Kaivosmiehiliiton parhaamiseen. Täten kokous menetti kaiken asiallisuutensa ja arvonsa ja muuttui puoluesääntöjemme ja päätöksiensä vastaiseksi, rikokselliseksi rahinäkokoukseksi. Erikoisesti tuli tämä rikollisuus ilmi sen kautta, kun kokous rupesi asiallisen arvostelun sijasta mitä törkeimmällä tavalla parhaamaan L. K. L. aikana, jolloin liiton jäsenet taistelivat sitkeästi lakokataistelua Koparisaarella. Tämä menettely oli niin sosialistipuolueen kuin järjestömmekin päätösten vastaista "suhtaantumista taloudellisiin järjestöihin". Tällä kokouksella kuitenkin hankki laukkilainen ryhmä itselleen Keskipiirin valtuudet hajotustyönsä tekemiseen järjestössämme. He alottivat julkisen taistelun järjestömmen enemmistöä vastaan, selittäen olevansa "radikaaleja", jotka "puhdistavat järjestömmen ja koko sosialistipuolueen pikkuporvarillisista aineksista".

Heidän taholtaan tehtiin esitys toimeenpanevan komitean tämän vuotisten jäsenten takasinkutsumiseksi toimestaan. Yleisäänestys toimitettiin, mutta sen tuloksena oli toimeenpanevan komitean jäsenten paikoiltaan pysyttäminen. Ja äänestyksen tulos oli muutoinkin parhaava laukkilaistille, sillä siihen ottivat osaa jäsenet suurenmassa määrässä kuin koskaan ennen on otettu ja sittekin oli kahdenkolmasosan enemmistö heitä vastaan. Seuraava hyökkäys tehtiin Työmiehen vastaavan toveri S. Alanteen takasinkutsumiseksi. Äänestys siinä kumosi laukkilaisten meiningit. Miltei yhtä suurella enemmistöllä kuin edellisessäkin vaalissa, päättivät Työmiehen osakkeenomistajat pitää Alanteen paikallaan. Tämän lisäksi rupesivat laukkilaiset vaatimaan Työmiehen kustannusyhtiön ylimää-

räisen kokouksen pitämistä luullen siellä paremmin voittavansa, kun Työmiehen osakkeiden enemmistö oli Keskipiirin osastoilla. Kokous päätettiinkin pitää toukok. 23 pnä.

Mutta tällävälin olivat järjestön enemmistön kannalla olevat osastot ostaneet huomattavia määriä osakkeita Työmiehestä ja monet osastot kääntäneet, laukkilaisten "radikaalisen" villiityksen opastamina, laukkilaistelle selkensä. Tämän lisäksi päätti Raivaajan johtokunta ostaa osakkeita Työmiehestä \$50,000 arvosta. Laukkilaiset varustautuivat omalta puoleltaan ylimääräistä kokousta varten niin hyvin kuin voivat. He kerskasivat heidän käytettävänä olevan kymmeniä tuhansia dollareita, mutta todellisuudessa heillä ei liene ollut paljon sen enempää kuin esim. Chicagon osaston edustajalla, jolle oli osaston puolesta päätetty antaa mukaan kaksi tuhatta dollaria, mutta rahat lienee jääneet saamatta. Itäpiirin osastot lähettivät kokoukseen viisi edustajaa. Näin varustettuna molemmiin puolin alkoi tämä Työmiehen ja järjestöimme historiassa huomattavin kokous.

Kokoukseen osanotto oli runsas ja mielet olivat jännittyneenä. Laukkilaiset huomattuaan olevansa vähemmistössä niin edustajien kuin osakkeidenkin lukumäärään nähden, alkoivat väittää tekoosyyllä kokousta laittomaksi. Tällä tempulla he luulivat väsyttävänsä osastot. Kun kokous olisi lykätty toisemmaksi, niin sitten mahdollisesti eivät olisi osastot enää voineet lähettää, varsinkaan idästä, edustajia ja laukkilaiset olisivat päässeet isännöimään. Mutta kokous julistettiin lailliseksi. Edustajien valtakirjoja hyväksyttäessä väittivät laukkilaiset Raivaajan omistamia osakkeita laittomiksi. Mutta kokous 257 äänen enemmistöllä hyväksyi Raivaajan osakekaupan ja valtakirjan. Tässä äänestyksessä ei käytetty Raivaajan ääniä lainkaan, joten se oli osastojen ja yksityisten äänten tulos. Sitävastoin laukkilaiset käyttivät tässä äänestyksessä puolelleen sellaisten osastojen ääniä, jotka jo silloin olivat

järjestömme enemmistön kannalla ja ovat sitä olleet jälkeenkinpäin. Tämän jälkeen lähtivät he kokouksesta syyttään Raivaaajan kaapanneen Työmiehen keskipiristä. Kokouksesta lähtemisellään tekivät laukkilaiset suuren palveluksen, sillä senjälkeen kokous kykeni käsittelemään sille kuuluvat asiat maltillisesti ja perusteellisesti.

Kokous päätti puhdistaa Työmiehen liikkeen laukkilaisista, joita oli vielä silloin liikkeen palveluksessa. Tämän kautta tehtiin täydellinen ja selvä pesäero heidän kanssaan. Tähän pakottivat laukkilaiset itse kokouksen sillä runkottomalla toiminnallaan, jota he harjoittivat kokouksen aikana ja jota he olivat harjoittaneet Työmiestä ja järjestömme enemmistöä vastaan koko kuluneen vuoden ajan.

Kuvaavana esimerkkinä heidän toiminnastaan sopinee mainita, että kokouksen aikana oli Laukki käynyt yllyttämässä erään porvarillisen lakimiehen pidättämään saatavastaan Työmiehen pankissa olevat varat. Tällä teolla pilattiin Työmiehen nimi pankissa ja heikennettiin sen luottoa liikemiesten keskuudessa. Tätä samanlaista provokatsionia omaa lehteä kohtaan oli harjoitettu pitkin vuotta ja saatu sillä mm. Työmiehen rahojaan tallettaneet henkilöt sanomaan niitä ulos suuremmissa määrissä. Kun Kuparisaarella vallinneen lakkotaistelun vaikutuksesta oli Työmiehen liike muutoinkin joutunut ahtaalle taloudellisesti ja sitä olivat vielä kaivusyhtiöiden agentit antisosialistiliittunsa ja muiden kätyritöittensä kautta ruvenneet boikotteeraamaan, niin kehittyivät asiat sellaiseksi että Työmies omin apunsa ei pystynyt selviytymään pulasta. Tätä pulaa olivat laukkilaiset suurentaneet kaikenlaisilla valheellisilla jutuiltaan ja vieläpä suoraan varastamallaakin liikkeelle kuuluvia varoja. Kaikella tällä oli laukkilaisen tarkoituksena saada Työmies siihen asemaan, että sen täytyy pyytää heiltä apua ja suostua noodattamaan heidän määräyksiään.

Tällaisesta pulasta selviytyäkseen, kääntyivät Työ-

miehen virkailijat Raivaajan johtokunnan puoleen pyytäen Raivaajalta rahaa. Käsittäen sen vahingon, mikä järjestöllemme koituu, jos Työmies menee vararikoon, päätti Raivaajan johtokunta ryhtyä hankkimaan rahaa, mutta asetti samalla ehdoksi, että Raivaajan johtokunnan täytyy saada takeet etteivät varat joudu laukkilaisten käytettäväksi. Sellaisena takeena oli Työmiehen osakkeiden saanti. Tämä vaatimus sattui yhteen Työmiehen etujen kanssa. Työmiehen johtokunnan piti laillistuttaa yhtiön osakepääoma \$100.000. Työmiehen edellisen vuosikokouksen päätöksen mukaisesti. Mutta se ei sitä kyennyt tekemään, kun Michiganin valtion lait määräävät, että täytyy olla myyty 50 prosenttia osakepääomasta ennenkuin voidaan osakepääomaa korottaa. Työmiehen pääoma oli ennen laillistetta vain \$15.000,00, mutta myyty oli yli \$25.000,00 edestä. Jos laillistuttamista ei olisi voitu toimittaa, niin kaikki yli \$15.000,00 osakkeet olisivat olleet tässäkin kokouksessa arvottomia. Kun Raivaaja suostui ostamaan osakkeita, niin pääsi johtokunta laillistuttamaan osakepääoman ja sai vielä tuiki tarpeellista rahaa. Ja sitä on Raivaajan johtokunta hankkinutkin lupauksensa mukaisesti, sillä nykyään on jo kiinnitetty Työmieheen Raivaajan taholta noin \$9.000,00. Osittain tämän kautta on Työmies päässyt selviytymään asioistaan hiukan vapaammalle. Täten tuli pelastettua Työmies siitä suden kuopasta, jonka sille laukkilaiset kaivoivat.

Mutta yhtä onnellisesti ei käynyt laukkilaisille. He Työmiehen ylimääräisestä kokouksesta lähdettyään perustivat oman lehtensä, nimeltään "Sosialisti". Peitteeksi hommalleen he ensimmäisessä numerossa julkaisivat "periaatteellisen" julistuksensa, jota he eivät ole sittemmin rahtuakaan seuranneet. Tämä lehti on ollut sosialistinen ainosstaan nimeltään ja sitäkin vain senvuoksi, että heidän hajotustyönsä tuottaisi paremmin tuloksia. Lehti on alentunut mitä alhaisemmaksi parjaajaksi ja aivan selvien anarkistitekojen

kannattajaksi, mm. asettumalla puolustamaan Buttes-tapahtuneita väkivaltaisuuksia, kuten murhayrityksen tekijää Lantala ja union kassakaapin ja talon räjäyttäjää. Tällä lehdellään ovat laukkilaiset "radikaalit" vain jouduttaneet tapausten kehitystä ja toimintansa vararikkoa.

Työmiehen ylimääräisen kokouksen perästä pidettiin heti Työväen-Opiston vuosikokous, jossa laukkilaiset olivat vuorostaan enemmistönä. Tässä kokouksessa he luonnollisesti hyväksyivät Opiston johtokunnan rikokseellisen menettelyn, sen ottaessa palvelukseen Wm. Riston asiamiehenä, vaikka hän ei ollut laillinen puolueen jäsen. Mutta kokous meni vielä pitemmällekin. Työväen-Opiston ja järjestömme välillä tehtiin viimeisessä järjestön edustajakokouksessa sellainen sopimus, että kun T. O. antaa järjestölle täydellisen kontrollivallan Opistoon nähden, niin järjestön jäsenet puolestaan sitoutuvat maksamaan Opiston avustamiseksi vuosittain 50 sentin jäsenkohtaisen verotuksen. Ja vaikka järjestön puolelta tätä sopimusta oli kirjaimellisesti noudatettu, niin T. O. johtokunta kielsi järjestön toimeenpanevalta komitealta kontrollivaltuuden. Järjestömme toimeenpaneva komitea lähetti viime keväänä tutkijakomitean ottamaan selvää, missä määrin on perää niissä syytöksissä, että Opistoa pidetään syndikalistisen koulukunnan oppipaikkana, josta suunnitellaan järjestövastaisen agitatsioni. Tältä tutkijakomitealta kielsi Opiston johtokunta tutkimisoikeuden ja vuosikokous hyväksyi johtokunnan menettelyn. Mutta tähänkään eivät pysähtyneet laukkilaiset. He vielä enemmistöllään tekivät päätöksen, että entiseen Opiston ja järjestömme väliseen sopimukseen liitetään kohta, joka kokonaan tekee mahdottomaksi järjestön kontrollin Opistoon nähden. Seuraus tästä päätöksestä oli, että Opiston ja järjestömme välit menivät rikki.

Opiston vuosikokouksen jälkeen päättivät järjestön jäsenet yleiskäinestyksellään lakkauttaa Opiston hy-

väksi kannetun veron maksamisen. Tämän jälkeen on Opisto joutunut tuuliajolle. Lukuvuosi 1914 syysynä lokakuun 1 p:nä ilmoitetaan alotetun 23 oppilaalla, vaikka siellä olisi tilaa toista sadalle oppilaalle.

Kesäkuukausien kuluessa toimitettiin järjestöme keskuudessa useampia yleisäänestyksiä. Eräällä niistä päätettiin kutsua takasin järjestön kielenkääntäjäsihteerinä useita vuosia toiminut J. W. Sarluod, kun hän antautui laukkilaisen ryhmän asian ajajaksi. Väliaikaiseksi kielenkääntäjäsihteeriksi valitsi toimeenpaneva komitea sittemmin toveri J. F. Mäen Valparaisosta.

Kun laukkilaiden villitys näytti kohoavan kohoamistaan kaikista toimeenpanevan komitean ja muiden järjestöorganien toimenpiteistä huolimatta, niin päätettiin järjestö yleisäänestyksellään erottaa järjestöstä kaikki laukkilaisen lehden "Sosialisti" perustajat ja ne s. s. osastot, jotka ovat ruvenneet mainitun lehden kannattajiksi. Tämän päätöksen perusteella on erotettu laukkilaiden 17 osastoa. Näiden lisäksi ovat jotkut osastot erottaneet muutamia yksityisiä jäseniään laukkilaiden puhien kannattamisen ja niihin osastoon tähden. Näillä, sekä sillä toimenpiteellä, jolla toimeenpaneva komitea erotti Keskipiirin piiritoimikunnan jäsenet toimestaan ja määräsi Hancockin, Neegaunen ja Ishpemingin osastot valitsemaan jäsenet uuteen väliaikaiseen Keskipiirin piiritoimikuntaan, on saatu jonkunlainen rauha järjestöme sisälle ja alitukseksi järkiperäinen asioiden järjestämissyö. Uusi piiritoimikunta ryhtyikin heti tarmolla asioihin kiini välitsemällä useampia puhujia kiertämään piirissä ja tekemään valistustyötä. Sen tekeminen onkin ollut enemmän kuin tarpeellinen varsinkin Keskipiirissä, sillä koko sillä ajalla, jonka laukkilaiset ovat isännöineet, ei ole tullut kunnollisen vaali-, ym. agitatsionityön tekemisestä mitään. Puhujilta on mennyt aika laukkilaisen myllyn vääntämisessä ja siihen on opotettu kaikki piirin varat monien vuosien aikana.

Järjestömme rettelöt saivat huomiota osakseen myös Kansallistoimeenpanevan komitean taholta. Kokouksessa syyskuulla otti se asiamme käsiteltäväkseen ja asettui laukkilaista ryhmää tuomitsevalle kannalle, vaikkakaan ei voinut puolueemme peruslakien määräysten vuoksi tehdä erikoisia, rettelöitsijöitä puolueesta pois sulkevia päätöksiä, kun peruslait antavat sen oikeuden kullekin valtiojärjestölle erikseen. Kansallistoimeenpaneva komitea kokouksessaan valitsi kolmihenkeisen komitean, joka tulee järjestömme ylimääräiseen kokoukseen seuraamaan tänään riita-asian käsittelyä. Jos järjestömme ei pääse omiin apuunsa eroon hajottavista laukkilaistista, ryhtyy Kansallistoimeenpaneva komitea edustajainsa antaman lausunnon mukaan sellaisiin toimenpiteisiin, joista seuraa syndikalistisista laukkilaistista eroon pääseminen.

Toimintavuotemme viimeisenä ja tärkeimpänä tapahtumaan kai tulee olemaan järjestömme ylimääräinen kokous, joka kokoontuu Chicagossa marrask. 22 p:nä. Kokouksella tulee olemaan sängen paljo tärkeitä kysymyksiä käsiteltävänä. Tärkeimpinä niistä nähtävästi ovat järjestössämme vallinneiden riitaisuuksien selvittäminen, järjestöllemme uusien sääntöjen laatiminen ja järjestön vastaisen suhtautumisen Työväen-Opiatton määrittäminen. Kuinka onnellisiin tuloksiin kokous pääsee, sen näyttää tulevaisuus. Toivoo sopii parasta.

Kuten edellisestä huomaa, on järjestömme toiminta ollut tällä vuodella ainaista taistelua, kokouksesta kokoukseen ja yleisäänestyksestä toiseen menoa. Vuosien varrella kokoontuneet erimielisyydet ja ennenkaikkea eri käsitykset työväen luokan luokkataistelusta, purkautuvat väkisin. Purkaus sattui nyt tapahtumaan. Vaikka se hetkiseksi onkin heikentänyt ja osittain lamaannuttanutkin toimintaamme, nousee järjestömme kuitenkin entistään taistelukykyisempänä tästä taistelusta. Puhdistuneena kaikista sosialidemokratialle vieraista aineista ja sosialidemokratian

periaatteiden ja menettelytapojen selvityksessä jäsenille, kykenee järjestöme ottamaan vastaisuudessa entistä tarmokkaammin osaa luokkataisteluun. Tämä taistelu on pakottanut ja vastaisuudessa tulee vielä lisää pakottamaan maaseutuoloistakin tulleet työlläiset huomaamaan, että köyhälistön taistelua ei suoriteta suurella äänellä ja yht'äkkisillä yllätyksillä. Samoin he tulevat huomaamaan sen, että suurinta suuta pitävät ja vallankumousfraaseilla ratsastavat ovat olleetkin mukana toisista tarkoituksissa ja että he, jos pääsevät määräämään asioitamme, johtavat järjestetyn sosialidemokraattisen joukkoliikkeen harhaan, taistelemaan tulimyyliä vastaan, vaikkapa heillä ei olisi-kaan mitään provokaattorisia tarkoituksia. Tämän huomattuaan tulevat sydämestään työväenluokan luokkataistelulle uskolliset, vaikka mahdollisesti vielä laukulaisten vallankumousfraasien ja persoonallisten tunneavujen sokkaamiset työlläiset eroamaan syndikalistien joukosta. Ja silloin jää sille puolelle vain kourallinen joko selviä tai "epäselviä" syndikalisteja, joiden paikka ei voi koskaan olla sosialistipuolueessa.

Fitchburgissa, Mass., lokakuulla 1914.

Wilho Boman.

"AJATTELIJA"

Hedelmä tunnetun veistoksen muunnos: Työn jättäminen mietittävään käsitteeseen sodan rauhoittamisen työtä. Hän nousee kottia ja voimakkaalla käsiarvellaan palauttaa järjestyksen epäpuhtaisiin rauhoittamiseen käsitteeseen.

Vallankumousmiehen katkismus

Otteita Bernhard Shaw'in mietelmistä

Kultaisia sääntöjä

Elä tee toiselle sitä, mitä toivot tehtävän itsellesi. Maku on erilainen.

Elä koskaan vastusta kiusausta; koe kaikki ja säilytä mikä hyvä on.

Elä rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi. Olisi hävyttömyys, jos olisit itseesi tyytyväinen ja loukkaus jos olisit itseesi tyytymätön.

Kultainen sääntö on, ettei ole olemassakaan mitään kultaisia sääntöjä.

Epäjumalanpalvelusta

Valtiotaito on epäjumalanpalveluksen järjestämistä. Byrokraatit ovat virkailijoita, aristokratit epäjumalan kuvia ja demokratit epäjumalanpalvelijoita.

Kansa ei voi ymmärtää byrokratiaa, se voi vaan palvella kansallisia epäjumalia. Raakalainen kumaritelee puisia ja kivisiä epäjumalia, sivistynyt lihasta ja verestä tehtyjä.

Perustuslaillinen yksinvalta keksittiin yhdistämään puinen epäjumalankuvan luonnottomuutta liha- ja veri-epäjumalan uskottavuuteen. Ellei puinen epäjumalan kuva kuule talonpojan rukousta, pieksää talonpoika sitä. Kun liha- ja veri-epäjumala ei tyydytä sivistynyttä ihmistä, katkaisee tämä siltä kaulan.

Se joka surmaa kuninkaan ja se joka ubraa henken-

tä kuninkaan puolesta, — molemmat ovat he epäjumalainpalvelijosta.

Kuninkaallisuus

Kuninkaat eivät synny: he ovat keinotekoisien mielihäirauden tekemiä. Kun tällaisen tapahtuman kulku keskeytyy tärkeinä ikä kautena, kuten esim. Kaarle II:ssa, niin tulevat alamaiset henkisesti terveemmiksi, ja eivät silloin voi enää koskaan saada täydellisesti tällaisiin kuningas-uskoon.

Hovi on hallitsijan renkitupa.

Kuninkaan alaiset ajatukset hivelevät kansan enemmistöä.

Valtaistuimen kasvattama orjan-mieli on se hinta, jonka me maksamme sen tuottamasta valtiollisesta mukavuudesta.

Vapaus ja yhdenvertaisuus

Se, joka sekottaa valtiollisen vapauden persoonalliseen vapauteen ja valtiollisen yhdenvertaisuuden persoonalliseen yhdenvertaisuuteen, ei ole koskaan odes viittä minuuttia vapautta ja yhdenvertaisuutta ajatellut.

Mikään ei voi olla ehdotonta: josta seuraa, ettei mikään voi olla vapaatakaan.

Vapaus on samaa kuin vastuunalaisuus: sen vuoksi useimmat ihmiset sitä inhoavat.

Herttua vaatii kopeasti, että hänen metsänvartijansa on samanarvoinen kuin kuninkaallinen tähtientutkija, mutta vaatii samalla, että molemmat tasa-arvoisesti hirtetään jos he hänet murhaavat.

Se mielipide, että everstin täytyy olla parempi ihminen kuin sotamies, on yhtä päätön kuin se mielipide, jonka mukaan viimeisen kiven rakennuksessa täytyy olla vahvemman kuin peruskiven.

Siellä missä yhdenvertaisuus tunnustetaan, siellä on myöskin käskynalaisuus.

Yhdenvertaisuus on kaiken yhteiskuntajärjestyksen perusehtona.

Esimiehen suhde alempaan estää kaikki hyvät tavat.

Kasvatus

Kun ihminen opettaa jotain, jota hän itse ei ymmärrä, toiselle, jolla ei ole minkään näköistä taipumusta siihen ja sitten antaa siitä taitotodistuksen, niin silloin on jälkimmäinen suorittanut gentlemannin kasvatukseen vaadittavan tietomäärän.

Elä anna lapsillesi siveellistä ja uskonnollista kasvatusta ellei ole aivan varma siitä, että he eivät ota sitä liian vakavasti. Parempi on olla Henrik IV:n ja Neel Gwyn'en äiti kuin Kobespierren ja kuningatar Maria Tudor'in äiti.

Avioliitto

Avioliitto on suuressa määrin siitä syystä, että se yhdistää suurimman määrän kiusausta suurimpaan määrään tilaisuutta.

Avioliitto on ainoa laillinen kontrahti, joka poistaa asianomaisten väliltä kaikki ne lait, jotka suojaavat sitä erityistä suhdetta, jota avioliitto tarkoittaa.

Avioliiton päätarkoitus on rodun säilyttäminen, kuten rukoukskirjoissa sanotaan.

Avioliiton satunnainen tarkoitus on ihmisten lemmen tunteiden tyydyttäminen.

Keinotekoinen hedelmättömyys avioliitossa saattaa sille mahdolliseksi harjottaa satunnaista tarkotustaan laiminlyömillä päätarkoituksella.

Yhdeksänentoista vuosisadan vallankumouksellisen keksintö oli avioliiton keinotekoinen hedelmättömyys.

Jokainen avioliittojärjestelmä, joka pakottaa kansan enemmistöä naimattomuuteen, murretaan väkivaltaisesti sillä verukkeella, että se muka loukkaa siveellisyyttä.

Monivalmoisuus uudenaikaisissa demokratisissa oloissa, kuten mormonien seassa, hävitetään sentäh-

oen, että sitä vastaan nousevat kaikki ne ala-arvoiset miehet, jotka sen kautta tulevat tuomituiksi aviottomuuteen; sillä äidin vaisto saa naisen mieluummin tyytymään kymmenenteen osaan ensiluokan miehestä, kuin kolmannen luokan koko mieheen. Monimiehisyyttä ei vielä sellaisissa olosuhteissa ole koettu.

Julkinen aviottomuuden vähin määrä saadaan selvälle kun yhteiskunnan miesten lukumäärä jaetaan naisten lukumäärällä ja osamäärää pidetään sitä miesten tai vaimojen lukumääränä, joka on luovallista joka hengelle, on Englannissa (jossa osamäärä on 1) turvattu yksiavioloisuuden perustamisella.

Nykyaikainen tunteellinen (sentimenttaali) nimitys yleisen naimattomuuden vähimmäiselle määrälle on puhuttu.

Avioliitto tai mikä muu lempi-yksiavioloisuuden muoto tahansa on turmiollinen suurille valtioille, koska se estää valtiollisen eläimen, "ihmisen" tahallista, tarkoitettua synnyttämistä.

Rikos ja rangaistus

Mies, joka on kohonut Eaton'in piiskapenkiltä tuonarin istuimelle, josta hän tuomitsee maantienryöväin piiskattavaksi, on samollainen yhteiskunnan tuote, kuin maantienryövärikin, jota isänsä on pieksänyt ja äitinsä kohtanut, kunnes hän oli kasvanut kyllin suureksi ja vahvaksi kuristaakseen ja ryöstääkseen rikkaan porvarin, jonka rahoja hän himoitsi.

Vankuutta on yhtä vaikea jälleen hyvittää kuin kuolemaakin.

Rikolliset eivät kuole lain käden kautta, vaan lähimmäisen käden kautta.

Murhaaja Crolgoss teki presidentti Mac Kinleysta sankarin tappamalla hänet; Yhdysvallat tekivät samalla tavalla Crolgoss'ista sankarin.

Surma tehoitustavalla on surman huonoin muoto, sillä se tapahtuu yhteiskunnan suostumuksella.

Teko opettaa, eikä se nimi, jonka me sille annamme.

Murha ja kuolemanrangaistus eivät ole vastakohtia, jotka kumoavat toisiaan, vaan samallaisuuksia, jotka synnyttävät samallaisuuksia.

Rikos on ainoastaan "tukkukaupparikoslain" — vähittäismyynti-osasto.

Kun ihminen tahtoo surmata tiikerin, sanotaan sitä urheiluksi. Kun tiikeri tahtoo tappaa ihmisen, sanotaan sitä julmundeeksi. Erotus rikoksen ja oikeuden välillä ei ole suurempi.

Niin kauan kun meillä on vankiloita, on yhdentekevää, kuka meistä asustaa niiden kopeissa.

Vankilan levottomin mies on vankilan tirkittäjä.

Mestattua rikollista ei tarvitse korvata, mutta on välttämätöntä korvata mestattu yhteiskuntajärjestelmä.

Arvonimet

Arvonimet saottavat meille keskinkertaisen, saattavat korkealla olevan hämilleen ja alhaallaoleva ne häviöise.

Suuret miehet kieltäytyvät vastaanottamasta urvonimiä, sillä he kadehtivat niitä.

Kunnia

Ei löydy täydellisesti kunniallisia ihmisiä, mutta jokaisella oikealla ihmisellä on joku kunnian pääkohta ja muutamia sivukohtia.

Kunniaan ei voi uskoa ennen kuin on saavuttanut sen. Neuvon sinua pysymään puhtaana ja kirkkaana: olet itse se ikkuna, jonka läpi sinun täytyy katsoa maailmaa.

Sanasi ei koskaan voi merkitä niin paljon kuin antamasi velkakirja, sillä muistisi ei koskaan voi olla niin luotettava kuin kunniasi.

Omaisuus

Omaisuus on varkautta, sanoo Proudhon. Se on ainoa täydellinen totuus, mitä siitä asiasta on sanottu.

Palvelijat

Kun palvelijoita on kohdeltava inhimillisinä olentoina, ei kannata pitää heitä.

Suhde "isäntä ja palvelija" on ainoastaan sellaisille isännille edullinen, jotka eivät epäröi käyttää väärin käskyvaltaansa ja sellaisille palvelijoille, jotka eivät epäröi käyttää väärin heille osotettua luottamusta.

Täydellinen palvelija tuntee asemansa uhatuksi kun hänen isäntänsä tekee hänelle inhimillisiä tunnustuksia, ja kiirehtii vaihtamaan paikkaa.

Isäntä ja palvelija ovat kumpikin tyranneja, — mutta isännät riippuvampia asemaastaan kuin palvelijat.

Omista nautinnoista on huvia, mutta ei niistä, joita jättää palvelijalleen.

Ihminen on ainoa eläin, joka laskee rikkautensa omien loistensa lukumäärän ja ahneuden mukaan.

Ylhäinen seurapiiri saa pitää ystäviä koirakopissa, mutta ei kyökissä.

Kamaripalvelijain täytyy, tehtyään isännistään hemmoteltuja lapsia, herättää näissä pelkoa, voidakseen elää heidän kanssaan.

Orjavaltiossa hallitsevat orjat, Mayfair'issa kaupapuotien omistajat.

Miten lapsia on lyötävä

Kun lyöt lasta, niin pidä huolta siitä, että lyöt sitä vihapäitsäsi, vaikkapa siten turmelisit sen koko elämän. Kylmäverisesti annettua iskua ei voi eikä saa antaa anteeksi.

Jos lyöt lasta huviksesi, niin myönnä se rehellisesti ja leiki leikkisi kaikkien sääntöjen mukaisesti, kuten ketunajaja, silloin saat verrattain vähän vahinkoa aikaan. Kukaan ketunajaja ei ole niin määrin nauttii, että väittäisi ajavansa takaa kettua, vierottaakseen sitä kanoja varastamasta tahi että hän itse kärsii eläimen kuolemasta enemmän kuin kettu. Muista, että lasta-

kin kurittaessa on valittava joko urheilijan menettelytapa tai aasin menettelytapa.

Uskonto

Varo ihmisiä, joiden jumala on taivaassa.

Ihmisen uskoa ei voi päättää mistään uskontunnustuksesta, vaan ainoastaan hänen tekojensa syitten nojalla.

Hyveet ja pahheet

Mikään laji hyvettä tai pahetta ei edellytä toisen hyveen tai pahteen olemassaoloa jossain olennossa, yhdistäköönpä mielikuviutus ne kuinka läheisesti tahansa.

Hyve ei ole sitä, että pyyry erillään pabeesta, vaan sitä, ettei halua pabetta.

Itsensä kieltäymys ei ole hyve, vaan ainoastaan roistomaisuuden pelkoa.

Tottelevaisuus on olevinaan alistumista, kuten poliisin pelko on olevinaan siivousta.

Tottelemattomuus, harvinaisin ja rohkein hyveistä, ei useinkaan eroa huolimattomuudesta, joka on vetelin ja tavallisin kaikista pabeista.

Pabe turmelee elämän. Köyhyys, tottelevaisuus ja naimattomuus ovat kirkollisia pabeista.

Säästäväisyys on taito vetää elämästä niin paljon hyötyä kuin suinkin.

Rakkaus säästäväisyyteen on kaikkien hyveitten lähde.

Rehellisyys

Rakkaus rehellisyyteen on katsojan hyve, eikä toimivien henkilöiden hyve.

Kauneus ja onni, taide ja rikkaus

Onni ja kauneus ovat sivutuotteita.

Narrimaisuus on onnen ja kauneuden suoranainen seuraus.

Rikkaus ja taide ovat väärennetyjä reseptejä onnen ja kauneuden aikaansaamiseksi.

Se, joka toivoo elinkautista onnea kauniin naisen kämässä, on kuin juomari, joka toivoo nauttivansa viinin mausta pitemmän aikaa, pitämällä aina suunsa viiniä täynnä.

Sietämättömyyden tuska saadaan aikaan pitentämällä suurinta iloa.

Sen mielestä, jolla on hammastauti, ovat kaikki ne, joilla on terveet hampaat, onnellisia.

Rumassa ja onnettomassa maailmassa ei rikkaimpaankaan mies voi hankkia itselleen muuta kuin rumuutta ja onnettomuutta.

Tahtoessaan paeta rumuutta ja onnettomuutta rikas enentää niitä molempia. Jokainen uusi yardi Westendissä synnyttää uuden yardin Eastendissä.

19:is vuosisata oli taiteitten uskon vuosisata. Tulokset ovat nähtävissä.

Kohtuullisuus

Kohtuullisuutta ei koskaan ylistetä sen itsensä vuoksi.

Kohtuullisen kunniallinen mies, jolla on kohtuullisen uskollinen vaimo, molemmat kohtuullisia juoppoja, kohtuullisen terveelliaessa talossa: sinä keskisäädyn oikea läpileikkaus.

L. Loroille

NAIHEN VALTA

Vähäpuheinen edustaja

Hänen nimensä oli Vaittinen, sen Sydänkorven kuuluisan edustajan. Kaksi ensimmäistä istuntoaikaa hän oli Eduskunnan äänettömin mies. Ja oli siitä kuuluisa. Toiset toverit — enimmäkseen tottuneita puhujia — naureskellivat, että kaiketi hän siitä oli nimensäkin saanut, kun oli aina "vältti."

Mutta ne, jotka olivat hänen kanssaan puheisiin päässeet, vakuuttivat että mies hartaasti koki ottaa selkoa asioista ja tahtoi olla kysymyksistä täysin perillä, ennenkuin äänensä antoi puoleen taikka toiseen. Oli umaan harkintaansa perustuvan vakaumuksen mies, sen maineen hän ennen pitkää saavutti. Ei ollut liukkaletimmilla, makeimmillakaan puheilla käännytettävissä. Ainoastaan varmasti tiedut tosiasiat häneen tehosivat.

Niinpä sattui useampia kertoja, että hän äänesti vastoin ryhmänsä enemmistöä. Sosialistina Sydänkorpi oli hänet Eduskuntaan lähettänyt, ja puolueensa mukana hän sen istunnoissa uskollisesti äänesti, silloinkin kun hänen oma mielipiteensä oli ryhmäkokouksissa joutunut tappiolle. Mutta milt'ei kaikissa tällaisissa asioissa ol tapahtunut se ihme, että ennenkuin asia oli lukossa, ryhmä oli muuttanut kantaansa aikaa myöten, ja loppuratkaisussa Vaittinen sittenkin sai äänestää oman alkuperäisen vakaumuksensa mukaisesti.

Näin hänestä — vaikka hän yksityisissä jutteluissaan ei mitenkään pyrkinyt toisten mielipiteisiin vaikuttamaan — tietämättään ja tahtomattaan tuli luotettavin äänestys-opas monelle edustaja- ja puolueeto-

verille, jotka — niin loistavia ja ahkeraita puhujakyyä kuin useat heistä olivatkin, ja ehkä juuri siitä syystä — eivät ehtineet itse ottaa kaikesta täyttä selvää eikä muodostaa omaperäistä vakaumusta joka asiassa, mutta halusivat vähemmällä vaivalla, suoraan päättää "osata oikeaan."

Tästä seikasta se johtui, ettei ryhmän eikä muiden puolue-elimien taholta ryhdytty jyrkemästi vastustamaan, vaikka siitä vähä murstiin, kun Sydänkorpi yhä edelleen lähetti edustajakseen noin kovin "nolon", s. o. hiljaisen ja vaatimattoman miehen. Ensimmäisen edustajakautensa alussa oli hänet summakappalla pilkottu johonkin vähemmän tärkeään valiokuntaan, mutta tuskin hän siellä oli suutensa avannut; ei ainakaan niin, että se olisi mieliin tarttunut. Toisenkin kerran hänet pantiin samaan valiokuntaan, sillä miehiä oli vähä ja valiokuntia paljo.

Silloin hän jo käytti muutamia puhevuoroja, lyhyitä ja suoraan asian ytimeen iskeviä — mutta ei mikään puolesta erittäin huomattavia. Se niistä vain kävi selville, ettei hän mykkä ollut eikä kuurokaan, vaan täydellisesti asiain tasalla. Mutta kun hän ei koskaan alottanut maailman luomisesta, ei synllinlankeemuksesta eikä vedenpaisumuksesta, ei raakalaisheimojen taloudellisista suhteista, ei feodaalisajasta eikä edes käsityöläistuotannosta, hukkuivat hänen parhaimmatkin lausuntonsa vain asiain säännöllisen käsittelyn uomaan. Niitä ei muisteltu eikä niistä kiistetty jälestäpäin, niinkuin oikeitten voimapuhujain ponnekkaista ja tenhoavista esitelmistä.

Kolmannella istutokaudella hänen äänettömyyden maineensa sai pahan kolauksen, kun hän köyhällistön tärkeimmässä elinkysymyksessä — työttömyyden lieventämisessä — pyysi puhevuoroa itse Eduskunnan istunnossa. Ei toki astunut puhejalavalle ei siis alkonut puhua kahta minuuttia enempiä — eikä puhunut täyteen sitäkään. Mitään erinomaista hänen lausunnossaan ei nytkään ollut, vain joku välttämättömän

tarpeellinen huomautus, joka häipyi asian säännölliseen kulkuun.

Tätä ensimmäistä lausuntoa ei kukaan huomannut ottaa Valttisen "neitsytpuheeksi" — niin vaatimaton se oli —, mutta joka tapauksessa, jää oli murrettu, Valttinen voittanut ujoutensa, saanut kuulla oman äänensä kaikuvan Eduskunnan avarassa salissa. Moni porvariedustaja jo vastenmielisyydestä vavahti, että tuleko tuostakin yksi suunsoittaja lisää sosialisteille.

Eikä sitä tiedä, mitä Valttisesta vielä olisi voinut tulla, jos sitä istuntokautta olisi kestänyt pitemmältä. Ja jos Valttinen ei olisi lopuksiakin pitänyt varsinaista "neitsytpuhettaan" sen viimeisessä istunnossa.

Tämä istuntokausi loppui melkein alkuunsa. Yleisen mallmansodan lähenevä ukkonen iski sen hajalle.

Vallanpitäjät olivat laskeneet tarvitsevaansa Eduskunnan suostumuksen — yksimielisen suostumuksen — sodanjulistusaikeellensa. He tiesivät, että sitä niin yksimielistä suostumusta oli vaikea saada kaikilta porvarillisilta edustajilta, saattikka sitte sosialisteilta, jotka aina kaikissa tilaisuuksissa olivat peittelemättä ilmaisseet inhonsa sotaa vastaan. Hallitus arvasi, että soraääni Eduskunn. oli sytyttänyt sotavastaisen palon kautta maan, ja se hyvin olvaisi että sellainen palo olisi arveluttavasti häirinnyt sen suunnitelmia, vieläpä mahdollisesti ne tykkäänään tuhonnut.

Sentähden oli hallitus päättänyt ottaa väkisin, mitä ei saataisi suosiolla. Porvaripuolueet kyllä voitiin joko boukutuksilla vietellä tahi pakkokeinoilla peijättää antamaan suostumuksensa. Niistä voitiin olla varmat. Sosialistien suostumus taas — jos se olisi liian sitkeässä ottaa, niin voitiinhan ainakin niin vähälukuisen joukon kuin sosialistien edustajaryhmän vastarinta masentaa — soraäänit valentaa.

Jo varhaisesta aamusta oli Eduskuntatalo sankkojen sotilasosastojen saartamana. Kuularuiskut vallitsivat

sinne johtavia katuja, ettei niillä saanut muuta liikettä olla kuin Eduskunnan jäsenet päästettiin jalkaan kulkemaan, näytettyään korttinsa vartiopaikoissa. Eduskuntatalolla olivat eteiset ja käytävät sotaväkeä täynnä, pistimet kivääreihin kiinnitettyinä ja luotipanakset patruunavyössä.

Vakavina, kalpeina kävivät edustajat salin ja istuivat paikoillensa. Harvat rohkenivat edes hiljaa kulekutella toisilleen. Paljo oli paikkoja tyhjänä, edustajia poissa, joitakuista hyvinkin huomattuja. Olisiko ne jo vangittu tahi vieläkin tehokkaammalla tavalla vaimennettu, vai olivatko paenneet maaseutukupunkelihin järjestämään vastarintaa? Ei kukaan tiennyt, tahi jos joku olisikin tiennyt, ei ilmaissut tietojansa.

Puheenjohtajan kellon soivessa istunnon alkamisen merkiksi, avataan salin etupuolella olevat molemmat kaksois-ovet selkiselälleen ja sisään marssii, kiväärin tanassa, plutuona kummastakin, tarkk'ampujia — valituista, luotetusta väkeä.

Sivuovesta saapuu koreapukuinen virkaherra, hallituksen edustaja. Häntä seuraa vielä koreapukuisempi, komeavartaloinen, uljasryhtinen sotaväen päällikkö.

Virkaherra lukee hallituksen ehdotuksen sotaväen liikekannalle asettamisesta, maan julistamisesta sotalilaan, sodan julistamisesta naapurivaltakuntaa vastaan sekä tähän kaikkeen tarvittavain miesten ja miljoonien myöntämistä. Ja juuri hänen lopetettuaan, ennenkuin yksikään edustaja oli ehtinyt avata suutaan pyytääksensä puhevuoroa, kuuluu sotilaskomentajan karski käsky tarkk'ampujilleen:

"Reilaa!"

Kääntyen Eduskuntaan hän samalla sotilasäänellä jatkaa:

"Minulle annetun armollisen käskyn mukaan tulee ensimmäinen kansanedustaja, joka nousee äskenluettuja Keisarillisia esityksiä vastustamaan, silmänräpäyksessä ammuttavaksi, tutkinnotta, tuomiotta."

Tuo sentään oli odottamatonta. Vaikutus oli tyrmis-

tyttävä. Parhaimmiltakin, valmeimmiltakin puhujilta kielä herpaantui, kuin olisi tarttunut kitalakeen. Sillä hetkellä Valttinen osottautui Eduskunnan puheliimaksi jäseneksi. Oikeastaan ainoaksi puhekykyiseksi. Silloin hän piti sen varsinaisen "neitsytpuheensa", joka samalla oli hänen "joutseniulunsa."

Ennenkuin toiset ehtivät tointua ensi hämmästyksestään, nähtiin Valttinen kompuroivan puhujalavalle.

Valttinen — Sydänkorven edustaja! Alle keskimittaan, känsittynyt, raskaassa raadantassa näivettynyt mies — ei edes ulkomuodoltaan minkään näköinen. Ja puku, niinkuin naukui makiinmenevä.

Mutta hänen silmissään oli ooto palo. Ehkä oli hänelläkin ollut kunnianhimonsa, kauan tukahutettu, joka nyt pääsi puhkumaan. Talkka jotakin vielä jalompaa.

"Toverit!" hän aloitti, puhuen ainoastaan sosialistien penkkiriville. Ääni oli arkipöiväisen matala, hiukan vaan värähteli. "Minä pyydän teiltä anteeksi, että näin työstäytisin etunokkaan. Jos ainoastaan ensimmäinen amenutaan, niin minä ajattelin, jotta minkäläinen kilpajuoksu tässä tuleekaan. Teillä olisi useammalla parempi oikeus tälle sijalle kuin minulla. Mutta teitä vielä tarvitaan muuhun... Vastaa minä kyllä olen tuollaisia vaatimuksia, niinkuin kaikki kelpo toverit sen tiedätte, ehdottomasti, tinkimättömästi."

"Hyvä, hyvä!" kajahti sosialistiryhmästä, joka jo alkoi tointua.

Helistä olivat etummaisimmat jo pystyssä, yhtyäkseen vastalauseeseen, toiset olivat juuri nousemassa, takimmaisista useat vielä istuivat, ehkä aikoen jäädäkin istumaan — talkka aikoen nousta. Sitä ei voi koskaan kukaan varmuudella sanoa.

Sillä silloin se paukahti, ensimmäinen yhteislaukaus, silmänräpäystä myöhemmin toinen ja heti järeä kolmas.

Ensi laukauksella kaatui Valttinen ja ne, jotka olivat nousseet häntä kannattamaan. Ruudinsavun hälvetessä nähtiin, että sosialistiryhmästä ei ainoatakaan

ollut hengissä. Ei niistäkään, jotka vielä istuivat ja mahdollisesti olivat kahden vaiheella. Niin, etteipä sitä sosialistienkaan taholta kuulunut sora-ääniä siihen, mitä Valtinen sai sanotuksi. Siinä vaan Valtinen oli turhaa hätäillyt, kun oli luullut, että ainoastaan ensimmäinen ammutaan. Ei arvannut sinäkin pillevän petosta.

Ja porvariedustajat, kalman kalpeina, kauhistunein katsein, viimeisillä äänivaroillaan kähisivät: "Eläköön Keisari!"

Kaspro Jääskeläinen.

Nowpartia, N. H., u. s. osaston talo

— Mehän palatsit teemme ja linnat,
meill' kotia sentään ei,
kun kaiken töittemme hinnat
riistäjät armotta vei.

Me nousemme sorron alta,
min sortaja meille loi.
Pois, pois tämä harvojen valta,
joka tuskia rintaan toi!

Työ yksin on elämän ehto,
se olkohon onnen tie!
Ja vapaus, elämän kehto,
se tuusille urille vie!

Jo suortuvat varret köyrtyneet,
käy päivähan ihmiskunta,
jo kapinot mielet nöyrtyneet,
— tää oiskohan pelkkää unta?
Nyt kumoushengellä täyttyy maa,
orjat etsivät sortajaa.

Joka laaksoilta, vuorelta länni nyt soi, —
se on sankarilapsien laulu. —
heitä yhteistoiminta aatelo,
se on kuin kaunis taulu.
Orjat uskovat: Meillekin aukee tie,
joka yhteisönsänsä vie!

Mädät perukset sortuvat paikaltaan,
jo huojuu valtojen pylväät;
ja koston huudoet täyttää maan,
ovat pelvon vallassa ylväät.
Oi terve nousevan aamun koi,
joka orjien päivän toi!

Mikael Rutanen.

L. D'Annunzio

"MAUNIS OLET"

Itsetiedoton ja itsetietoinen köyhälistön liike

I

Sosialismin historia alkaa sanoilla:

"Uudemalla sosialidemokraattilla on historiallisesti kaksi juurta."

Nuo "juuret" ovat yläluokkalaiskommunismi ja tasa-arvo kommunismi.

Voisimme myöskin sanoa sosialidemokraattisen liikkeen "juuriksi" yhteiskunnallistaloudellisen elämän ja itsetietoisien ajattelun — molemmat luonnollisen ja yhteiskunnallisen kehityksen tuloksia.

Ihmisten keskinäiset suhteet tuotannossa ja jaossa synnyttävät luokkaetutunteen. Köyhälistön luokkatunte synnyttää työväenliikkeen. Ja itsetietoinen ajattelu ja käytännöllinen köyhälistön liike jouduttuansa vuorovaikutukseen synnyttävät köyhälistön liikkeen teorian ja sopivien yhteiskunnallisten ehtojen vallitessa itsetietoisien luokkaliikkeen, sosialidemokraattian.

Kuinka pian ja missä määrin itsetietoisien ajattelun kehittämä teoria vaikuttaa köyhälistöjoukkoihin, se riippuu pääasiallisesti työläisten asemasta tuotannossa, heidän kansallishistoriallisesta kehityksestään, joukkosivistymäärästään ja valtiollisista tilanteista.

II

Työläisten asema yhteiskunnallisessa tuotannossa synnyttää heissä määrätynlaisia tunteita, haluja ja pyrkimyksiä.

Mutta, jos nuo tuotannollisesta asemasta välittömästi johtuneet vaistomaiset tunteet ja hämärit halut ja pyrkimykset eivät joudu kosketuksiin itsetietoiseen arvoastelevan ja suunnittelevan ajatuksen kanssa, ne voivat kehittyä taantumukselliseksi voimaksi ja kääntyä itsensä köyhälistöjoukkojen tuholksi.

Nykyään ainoastaan pieni osa yhteiskunnallisesta tuotannosta vaatii työläisiltä työkykyisyysehtona vissin alimman määrän yleissivistystä. Yhteiskunnallinen tuotanto suurteollisuusmaissa on saavuttanut tason, jossa suurimmalta osalta varsinaisia suurteollisuustyöläisiä vaaditaan työkykyisyysehtona aivan mitätön määrä yleissivistystä. Sellaisen mahdollisuuden antaa suurteollisuuskonseiden yksinkertaistuminen — koneiden kehittyminen yhä yksinkertaisempaa liikettä ja yksinkertaisempaa huomioimattamista vaativiksi — ja voimaperäisemmän riistännän halusta johtuva mahdollisimman pitkälle sovitettu työnjako, joka työläisen työkykyisyysehtona tarvitsemaan sivistysmäärää nähden merkitsee samaa kuin koneiden yksinkertaistuminenkin. Koneiden ja työnjaon vaikutusta täydentää mahdollisimman tarkka peräänkatsominen, pikkupomojen lauma, jotka valvovat ja ohjaavat työstä sitä osaa, jossa jotain arvostelukykä ja itsenäistä ajattelua vaadittaisiin.

Edellä sanotusta johtuu, että maassa sellaisessa kuin Yhdysvallat, jossa ei ole esteenä omintakeista vuosisatoja kehittynyttä teollisuusköyhälistöä — teollisuuskehityksellä täällä kun ei ole takanansa mitään säännöllistä historiaa, vaan on se kulkenut kapitalistisen tuotannon ylimmille asteille epätasaisin hyppäyksin lyhyessä ajassa — suurteollisuustyöläisinä käytetään alhaisella kehitystasolla olevien kansojen työläisiä ja kaikkien kansojen alhaisimmalla sivistystasolla olevia työläisiä. Yhdysvaltain suurteollisuustyöväestön varsinaisen voima onkin alemmalla kehitystasolla kuin yödenkään muun suuri-kapitalistisen maan suurteollisuustyöväestö.

Nuo suurteollisuuden varsinaiset lihasvoimat, sivistyksestä kovin niukalle osalle jääneet työläiset, ovat hitaimmat tajuaamaan itsetietoista luokka-agitatoria, vaikka heissä luokkatunne hyvin usein ilmaantuu sangen voimakkaana. Suurteollisuudessa tarjotettava voimaperäinen riistäminen edistää nopeasti heidän henkistä tylsytymistensä, kuolettaa arvostelevaa ja suunnitelua ja hermostoimintaa — samaan aikaan kuin se nopeasti herättää sokeaa luokkavihaa. Senpätähden juuri heille on vaikeinta saada selväksi sitä erittäin tärkeätä seikkaa, että luokkataistelu voitokkaana esiintyäkseen vaatii muutakin kuin äkillisinä purkauksina ilmenevää luokkatunnetta.

III

Itsetietoisuuden ajattelun syntyminen ehtuna on — luonnontieteellisten ehtojen lisäksi — joukkokokemus ja vapaa-aika, joka antaa tilaisuuden yhdistää ja arvioida joukkokokemukset ja luonnolliset ja yhteiskunnalliset ilmiöt.

Räikeä luonnollinen tai yhteiskunnallinen ristiriita synnyttää itsetietoisessa ajattelussa arvioimisen ja päättelyn, ristiriidan teoreettisen ratkaisun.

Mihin suuntaan itsetietoinen ajattelu luonnollisista ja yhteiskunnallisista ilmiöistä johtuu, sen määräävät pääasiassa luokkaedut — mutta poikkeustapauksessa itsetietoinen ajattelu voi mennä niistä ylikin, samoin kuin se voi mennä edelle aikansa tosiasioista ja keksiä elämänarvoja ja teoreettisia järjestelmiä, jotka eivät sovi aikansa ympäristöön — jätävät utopioiksi — mutta ovat suurimerkityksellisiä aineelliselle sekä henkiselle kehitykselle.

Utopia yhteydessään köyhälistön liikkeeseen, avartaa sen käsityksiä ja on sille erinomaisena kiihottimena ylöspäin pyrkimisessä. Samalla se on yhtenä kiihottimena ja opastajana uusien tutkimuksiin, joiden tuloksena voi olla oloihin sovitettu uusi teoria, jossa joko

kokonaan tai osaksi hyväksytään utopian perusajatus — jolloin utopian ydinajatus on tullut teoreettiseksi tosiasiaksi.

Todellisuudessa jokaisen neron ajatukset menevät enemmän tai vähemmän ajastansa edelle, erittäinkin yhteiskunnallisen elämän arvioimisessa. Useat ajattelijat jo vanhalla ajalla ovat keksineet sellaisia yhteiskuntaelämän muutoksia tarkottavia ehdotuksia, joiden toteutumisen edellytykset vasta nykyinen yhteiskunnallinen kehitys on synnyttänyt.

Köyhälistön liikettä hyödyttävän edellemenneen ajattelun — utopian — täytyy kuitenkin täyttää vissit ehdot. Utopia, jolta kokonaan puuttuu yhteys yhteiskunnalliseen elämään kanssa, joka on vain pelkkä ajatuksenneuma, ei kelpaa köyhälistölle. Thomas Moren utopia on saanut köyhälistöltä niin lämpimän vastaanoton juuri sentähden, että sillä on paljon yhtymäkohtia todellisen yhteiskunnallisen elämän kanssa. — Niin paljon köyhälistö on "luonnostaan" materialistinen.

Nerokasta utopiaa oikeastaan ei synnykään, ellei sen tekijällä ole yhteiskunnallisen elämän ja käytännöllisen köyhälistön liikkeen tuntemusta. Moresta tuskien olisi tullut historiallisesti kuuluisaa socialistista utopistia, ellei hän olisi ollut Lontoon kauppiasten — silloisten talouselämän valtijsaiden — lakimies ja selaisena tullut tuntemaan yhteiskunnallistaloudellista elämää. Mutta toiselta puolen hänestä varmaankaan ei olisi kehittynyt "ensimmäistä tieteellistä socialistia" ilman voimakasta aatteellista herätystä — jota vielä siihen aikaan rivevimmissä oppineissa erikoisesti ylläpiti renessanssin vaikutus — ja ilman syvällistä aatteiden tuntemista. Ja todennäköistä on, että Moreen, kalkesta ylimysmielisyydestänsä huolimatta, on tehnyt syvän vaikutuksen uuden ajan alkuaan saakka vaikuttanut kereittiläiskommunistinen köyhälistön liike.

Siten yhteiskunnallisen elämän, käytännöllisen köyhälistön liikkeen ja itsetietoisien ajattelun vuorovaikutuksesta syntyvät ne ihailtavat nerot, jotka ovat niin

Sota 10,000 vuotta sitten

Koen nykyään.

Miesä suhteessa on ihmisestä "siveltynyt" tämän ajan kuluessa?

paljon köyhällistön valistuksen hyväksi tehneet. Heitä ei ole paljon, mutta sitä jalompia he ovat. Köyhällistön asian palveleminen on aina ollut oppineillekin katkeria kärsimyksiä tuottava, ja sentähden neroista ainoastaan jaloimmilla on ollut voimaa antautua köyhällistön asiaa palvelemaan ja pysymään sille uskollisena kaikkien kiusausten ja kärsimysten uhallakin.

Köyhällistön valistuksen hinta on niin hirvittävän kallis. Thommaso Campanella (synt. 1568), italialainen oppinut ja todellinen nero, sai maksaa sen kaksikymmentä seitsemän vuotta kestäneellä vankeudella ja jesuiittain toimittamien rääkkäyksien kärsimisillä. Thomas More sai maksaa hengellensä vakuumuksessa. Marx sai viettää elämänsä maanpaossa ja kurjuudessa ja Lassalle, tuo agitaattoriominaisuksiltaan kaikista suurin, uupui saksalaisen ylimyksen ja porvariston vainosta siihen määrin, että melkein antoi vallakkilaisen aatelisroiston, Rackovitsin, itsensä teurastaa, — puhumattakaan sadolta pienemmistä neroista, jotka ovat vankeudella, rääkkäyksien alaisiksi joutumisella ja henkensä antamisella saaneet maksaa köyhällistön valistukseksi tekemänsä työn.

IV.

Vaistomainen luokkatunne on se luokkatietoisuudelle muokattu masperi, jonka yhteiskunnallistaloudellinen kehitys välittömästi synnyttää. Siihen yhtyy itsetietoinen aatteellinen liike ja tästä yhdyinnästä ja vuorovaikutuksesta vasta syntyy järjestetty köyhällistöliike.

Morea, Saint Simonia ja Fourieria seuraavat Marx, Engels ja Lassalle. Ja teoreettisesti epäselviä ja käytännöllisesti äärimäisyyksissä vaihtelevia — keskiajan kerettiläiskommunistista ja Ranskan nälkäkapinaluontosta — köyhällistön liikettä seuraa sosialidemokraattinen köyhällistön liike, jonka tunnusmerkkinä on laajempi teoreettinen selvyys ja viimeisiin mahdollisuuksiin saakka äärimäisyyksistä vapautuminen käytännöllisessä taistelussa.

Koska kuitenkin molemmat, luokkatunteesta sekä luokkatietoisuudesta johtuvat taistelut esiintyvät köyhälistön liikkeessä rinnan niin kauan kunnes köyhälistö on noussut valtaan, meidän on tehtävä tarkka erotus luokkatunteesta ja luokkatiedosta johtuvan taistelun välillä.

Luokkatunne on riistämisen välitön seuraus, ja siitä välittömästi johtuva taistelu on epätoivoisen vimmatun kamppailun, kuin pedon kynsin joutuneen vapautteen pyrkivän riehuntaa, jolla ei ole muuta tarkotusta kuin elämänsä säilyttämisen.

Luokkatietoisuudesta johtuva taistelu on itsetietoinen taistelun vaaroista — sitä ei voi yhteiskunnallinen hirviö yllättää, koska se varustautuu sitä vastaan joka päivä. Se ei ole epätoivoisen taistelun päämäärästä, koska se laukoo liikkeen voiman varmoille luonnollisille ja yhteiskunnallisille tekijöille. Sen taistelun tarkoitus on korkeampi kuin pelkkä elämän säilyttäminen — se tahtoo ei ainoastaan säilyttää, vaan myöskin jaloistaa yhteiskunnallisen sekä yksityisen elämän.

V.

Väärä on se laajalti vallitseva otaksunta, että olisi kokonaan käytännöllisen liikkeen vallassa muodostaa teoria ehdottomasti mieleisekseen. Sitä se ei voi tehdä, koska käytännöllinen liike hyvinkin usein on enemmän tai vähemmän ristiriidassa luonnontieteellisten ja yhteiskuntatieteellisten tosiasiain kanssa, joista teoria pitää lujasti kiinni.

Mutta samoin on teoriantakin laita. Se ei kykene läheskään ehdottomasti käytännöllistä liikettä hallitsemaan ja mukaisekseen kehittämään. Käytännöllisessä joukkoliikkeessä perimätiedot ja taipumukset näyttelevät huomattavan suurta osaa, ja perimätiedot ja taipumukset ovat aina vastavaikuttavia olevien olojen ja uusimpien teoriain antamille vaikutteille.

Köyhälistön liikkeessä perimätieto on näytellyt var-

sin merkittävä osaa. Keskiaikana se vaikutti vallankumouksellisesti, mutta nyt se vaikuttaa taannuttavasti.

Keskiajan köyhälistön perimätietona oli heijastus kreikkalais-roomalaisen sivistyksen yhteydessä kehittyneistä kommunistisista aatteista — se oli aatteellisessa sekä käytännöllisessä suhteessa niiden osittaista uusitutusta, samoin kuin renessanssi oli itsensä kreikkalais-roomalaisen sivistyksen voimakkaimpien aatteiden uusitutusta — ja ne olivat korkeammalla barbaarien luoman muutaman vuosisadan vanhan sivistyksen synnyttämiä aatteita. Ja sentähden tuo perimätieto vaikutti vallankumouksellisesti.

Nykyisen köyhälistön perimätietona ovat vielä keskiajan lopulla ja uuden ajan alussa valtaan ja vallitseviksi päässeet alhaiset alistuvaisuuden ja pohhallaan pysyttämisen aatteet. Ja sentähden tuo perimätieto vaikuttaa taannuttavasti, vastaisesti nykyiselle itsestoiselle köyhälistön liikkeelle, joka imee aatteellisen elinvoimansa uusimmista luonnontieteellisistä ja yhteiskuntatieteellisistä keksinnöistä ja teorioista.

VI.

Perin pohjin väärä on myöskin se hyvin laajalti valitseva käsitys, että jokaisen kapitalistisen maan köyhälistön on luonnollain välttämättömyydellä kulettava yhteiskunnalliseen valtaan, tahtolpa se tai ei. Ei ole olemassa mitään luonnontieteellistä eikä yhteiskuntatieteellistä lakia, joka ilman muuta määräisi jokaisen kapitalistisen maan köyhälistön valtaan nousemaan. — On olemassa ainoastaan sellainen luonnontieteellinen laki, että jos jonkun kansan köyhälistö ei kykene valtaan nousemaan, se kansa rappeutumisen kautta häviää elinvoimaisempien kansojen tieltä. Se onkin juuri tässä kun meitä kohtaa yksi sosialistisen liikkeen ydinkysymys.

Jos sosialistinen liike ei haluaisi — kuten muutamat sosialistisen liikkeen mukana kulkevat ryhmät todella

eivät haluksaan — kohottaa köyhälistön vallankumouksellista voimaa köyhälistön valistamisen ja välillisten yhteiskunnallisten parannusten kautta, kapitalistinen järjestelmä rappeuttaa köyhälistön vallankumoukseen kykenemättömäksi.

Syvälle rappeutunut köyhälistö rupeaa vastustamaan omaakin parastansa tarkoittavia yhteiskunnallisia uudistuksia, — niin se on aina tehnyt ja tekee nytkin.

Jonkun maan kapitalistisen kehityksen korkeus ei ole mikään ehdoton todistus sen maan köyhälistön pikaisesta valtaan noususta. — Rooman vallan kohtalo osoittaa, että kansa voi olla sisäisesti heikoin juuri silloin kun ollaan ulkonnaisen loiston kukkuloilla. Ja Rooman esimerkki ei ole mikään luonnottomuus, joka ei voi enää koskaan uusiutua ihmiskunnan historiassa.

Roomalaisten kansallinen rappeutuneisuus pakotti heidät suorastaan elämänsä ehtona hankkimaan maahan barbaareja, joista kasvoi ei ainoastaan Rooman vallan, vaan myöskin roomalaisuuden ja sivistyksen kukistava voima. Samanlaatuinen "barbaarisen" mahdin uhka leviää nopeasti Yhdysvalloissa, ameriikkalaisuuden rappeutuneisuuden tähden. Yhä suuremmat joukot alhaisella sivistysasteella olevia kansalluuksia saapuu vuosittain Yhdysvaltoihin ja alkavat vaikuttaa tämän maan yhteiskunnalliseen elämään. Noita joukkoja korkeammalla kehityksasteella olevasta ameriikkalaisesta köyhälistöstä, ja ainoastaan siitä, riippuu, tulevatko nykyajan barbaarit kokonaan kukistamaan ameriikkalaisuuden ja sivistyksen korkeammat pyrkimykset tässä maassa, samoin kuin germaanisaiset barbaarit ja kristityt barbaarit kukistivat roomalaisuuden ja vanhan ajan sivistyksen.

VII.

Estääksensä köyhälistön rappeutumasta vallankumoukseen kykenemättömäksi, siihen vaaditaan pikaisia välillisiä parannuksia ja ennen kaikkea vakavaa käsi-

tystä siitä, että rappeutuneisuus on jo pitkälle kehitty-
nyt, ja että vallankumoukseen kykenemättömyksi rap-
peutumisen mahdollisuus on olemassa, — vaaditaan an-
nettavaksi köyhälistön liikkeen aatteellisille ja sivistys-
tekijöille oikea arvo.

Aatteellisten tekijäin tarpeellisuus ja tärkeys köy-
hällistön liikkeessä esiintyy voimakkaasti kun alamme
vertailemaan esimerkiksi Saksan ja Englannin köyhä-
listöliikkeiden historiaa. Englannissa suurteollisuus
ja sitä seuraavat olot kehittyivät aikaisemmin kuin
Saksassa. Mutta kun Englanti aatteiden yleisyyteen
nähdessä on aina ollut aatteellisessa suhteessa köyhä-
maa, Englannin köyhälistön liike ei ole vielä lähes-
kään saksalaisen köyhälistöliikkeen rinnalla, ei liik-
keen sisäisessä enempikin sen ulkonaisessaakaan voi-
massa.

Sivistysliikkeenä sosialistinen liike tosin ei voi vielä
olla ehdottomasti puhdasta proletariisivistysliikettä —
puhdas proletariisivistys kun syntyy vasta köyhällis-
tön valtaan noustua — mutta siitä huolimatta meidän
tulee käsittää sosialistinen liike myöskin valtavana
sivistysliikkeenä ja arvioida liikkeemme voimaa myös-
kin sivistysliikkeen kannalta. Meidän tulee olla sel-
västi ja vakavasti tietoisia köyhälistön joukkosivistyk-
sen tarpeesta vallankumouksen ehtona.

Purvaristo on tarvinnut ja tarvitsee sivistystä riis-
tämisen edistämiseksi, ja se hankkii sitä itsetietoisena
sen voimasta. Köyhälistö tarvitsee sivistystä riis-
tämisen lopettamiseksi, ja sen on hankittava sitä itse-
tietoisena sen välttämättömyydestä.

M. Hahl.

H. Arnold

VIATTOMUUS

Politiikka kasvattaa

(Humoreski).

Kirjottanut N. A. Teffi.

Suomentanut venäjänkielestä E. Hyypeläin.

Eno alkoi tulla vierailemaan meidän luoksemme muutamiksi päiviksi ja ilmoitti tulostansa sähköpostilla.

Me olemme asemalle ottamaan vastaan. Katsoimme joka sivulle — oli kauan aikaa siitä, kun näimme hänet viimeksi, eikä ole niinkään helppoa taas tunkea.

Joku tulla työntäkkä ulos vaunusta sivuttain. Hänen kasvoissaan on pelon ilme, kädessään on hänellä passi. Hän nyökkäytti päätään meille.

— Eno! Tekö?

— Minä! Minä! — sanoo. — Mutta te, rakkaani, odottakaa, sillä — minä en ole vielä antanut tarkastaa itseäni.

Hän meni suoraan konduktöörin luo, me hänen perässään. — Olkaa hyvä, — sanoo hän konduktöörille. — sanokaa, missä minun tulee antaa tarkastaa itseäni täällä.

Konduktööri katsoi tuljotti hämmästyneenä, ei virka mitään. — Se on teidän asianne, — sanoo eno, — teidän asianne. Minä olen ehdottanut, tässä ovat todistajat.

Eno oli nähtävästi loukkaantunut. Me otimme häntä käsivarresta ja veimme ulos ovesta. — Kansa on tullut laiskaksi, — mörisei hän.

Toimme enon kotiin, kestimme häntä, juttelemme,

Hän sanoi heti meille tulleen huvittelevaan. "On ikävä maalla, tulee vähän virkistystä."

Aloimme kysyä häneltä, miten siellä, muka teidän luonanne on, sanovat, että ...

— Loruja. Kaikki ovat jo kauan aikaa sitten palanneet rauhallisiin toimiinsa.

— Mutta olihan sanomalehdissä ...

Hän ei tahtonut vastatakaan. Pyysi minun soittamaan flyygeilillä jonkun kirkkolaulun.

— En minä osaa.

— Se on tyhmästi. Tulee aina soittaa kirkkolauluja, että naapurit kuulisivat. Osta edes grammofooni.

Ilan tullen eno hermostui aivan. Kun joku vain soitti ovikelloa, niin hän juoksee hakemaan passinsa ja käskää kaikkien nostamaan "kädet ylös!"

— Eno, te olette varmaan sairas?

— Ei, rakkaani, se on poliittisesta kasvatuksesta. Olen tullut taitavaksi ihmiseksi. Tiedän mitä milloinkin vaaditaan.

Eno pani maata ja tyynyn alle hän pani "Novoje Vremjan", ettei hän näkisi pahoja unia.

Aamulla hän pyysi minua saattamaan hänet säästöpankkiin.

— Ei saa pitää rahoja kotona. Jos minua ruvetaan ryöstämään kotonani — niin välttämättömästi tappavat. Mutta jos ryöstävät pankin kassaa, niin eivät tapa minua, vaan pankin virkamiehen.

Ymmärrätekö? Ah, te, tyhmyrit!

Me ajoimme pankkiin. Siellä seisoo oven luona poliisimies. Eno pelästyi.

— Rakkaani! — kuiskaa hän minulle. — Herran tähden, ole viattoman näköinen? Eihän se ole vaikeaa! No, minun tähteni, olenhan minä sinun sukulaisesi!

— Mitenkä minä voin? — ihmettelen. — Enhän ole mihinkään syyppä.

Eno oli tuskissaan.

Sinä saatat minut termioon, aivan turmioon! No, naura edes, löspöttele jotakin!...

Me astuimme sisään. — Uhl! — huokasi eno, — Päästiin siitä pulasta! Onhan Jumala armollinen. Viisas ihminen voi olla joka paikassa: sekä postissa että pankissa ja pääsee aina kuivana vedestä? Pitää vain olla varovainen.

Odottaessaan vuoroansa alkoi eno epäluonnollisen äännekkäästi kertoa itsestään hyvin kummallisia asioita.

— Nämä rahat, ystäväni, — sanoi hän minulle, — olen voittanut klupissa korttipelissä. Päivät ja yöt pelasin, minulla oli vielä enemmän, mutta minä join ne. Mutta nämä olkoon täällä vähän aikaa, sitten juon nämätkin, välttämättömästi juon ne kaikki.

— Oi, eno! — huudahdin minä. — Ettehän te ole koskaan ottanut kortteja käteennekkään! Ja ettehän te koskaan joo mitään! ...

Hän nyhtäsi minua kauhistuneena hihastani ja kuiskasi korvaani: "Ole vaiti! Saatat minut turmiooni! Heidän tähtensä minä niin puhun. Heidän tähtensä vain! Ajatelkoot, että minä olen kunnan ihminen."

Säästöpankiasta läksimme jalkasin kotiin. Tuo kävely ei ollut hauska. Eno huusi täyttä kurkkua, kertoen itsestään kaikkein kauheimpia kepposia. Ihmiset väistyivät pelästyneinä syrjään.

— Hyvä on, hyvä on! — kuiskasi hän minulle. — Minä en ole minä, olemme pääse onnellisesti kotiin. Viisas ihminen voi kaikki. Hän käy pankissa ja kävelee kadulla ja kaikki sujuu onnellisesti, niinkuin hanhasta vesi!*)

Astuessamme erään porttiurkkijan ohitse, alkoi eno hiljaan, tunteellisesti laulaa:

"Mä tahdon uskoa, että noitten silmäin loiste ..."

Olimme jo aivan lähellä kotoa kun tapahtui jotakin aivan odottamatonta. Meidän ohitsemme ajoi eräs kenraali, aivan tavallinen paksu kenraali punasella ta-

*) Venäläinen sananparsi.

kinreunustalla. Ja äkkiä eno vingahti kummallisesti ja silmänräpäyksensä kääntäytyään selin kenraaliin, kohotti kätensä taivasta kohti. Tuo kuva oli pelottava ja suurenmoinen. Näytti siltä, että tuo yleväluontoinen harmaahapsinen vanhus selittämättömän innon valtaamana siunaa maata...

Ilalla eno tahtoi mennä konserttiin. Tarkkaan tutkittuaan huvitusohjelmia, valitsi hän erään hyväntekeväisyysseuran laulo- ja soitannollisiltaman.

Lähdettiin sinne.

Eräs lauleja alkoi laulaa korokkeella "Kevään herääminen". Eno pelästyi. "Mutta, ehkä tuo onkin joku vertauskuva! Minä menen tupakanpolttuhuoneeseen."

Laulu loppui. Alkoi runonlausunto. Eräs neiti esiintyi, alkoi lausua Apochtinin runoa "Kirje". Eno tuli ensin nolveloksi. "Kas, tuohan on hauska! Sepä reipas tyttö! Ei itiköikään voi pistää nokkaansa siihen." Hän kiitti ja kiitti, mutta äkkiä säpsähti, tarttui minun kätteni ja vei oven luo.

— Eno-kulta! Mikä teidän on?

— Vait! — sanoo, — vait! Kiireesti kotiin! Kotona sanon kaikki.

Kotona otti hän minulta konsertin pääsyliput, poltti ne ja heitti tuhan akkunasta ulos. Sitten hän alkoi pakata kapiineensa. Me pyysimme ja houkuttelimme häntä jäämään, ei mikään auttanut.

— Sanokaa edes, eno, mikä teitä niin hermostutti?

— Älä ole olevinasi, — sanoo hän, — kuulithan itse, miten se neiti sanoi. Kuulit hyvin.

Töin tuskin saimme häntä kertomaan. Hän sulki kaikki ovet.

— Hän sanoi — kuiskasi eno, — "Muisto ahdistaa, kuin mestaaaja, kuin rakas valtiijas."

— Niin mitäpä siitä? — ihmettelen minä. — Sehän on Apochtinin runo.

— Mitäkö siitä? — kuiskaa eno pelottavasti. — Mitäkö siitä? ... "Ahdistaa, kuin rakas vaitijas ..."
Pykälä 121, kas mitä se on! Viisitoista vuotta pakko-työvankeutta, se on siitä! Menkää te, jos haluatte, mutta minä olen liian vanha sellaisiin kepposiin. Eikä minun terveyteni salli sitä.

Ja hän matkusti pois.

Astorian anttimie

"Nähtö tuon" New Yorkin a. a. näyttämöillä

Näyttämötaide ja työväen- luokka

Näyttämötaide on ollut aina tarkoituspäälleen vallassa olevien luokkien taide. Jo syntyessään — kreikkalaisesta uhri-jumalanpalveluksesta — se oli pappien käytettävissä. Sen avulla lietsottiin uutta uskonnollista liekkiä "jumalasta poiskääntyneissä" kreikkalaisissa. Vähitellen lapsuusijässä oleva näyttämötaide pääsi vapautumaan papeista ja heidän suoranaaisesta vaikutuksestaan — siirtyäkseen palvelemaan sen ajan ylimystöä. Siitä ajasta alkaen, halki vuosisatojen, on se uskollisesti palvellut aina kunakin aikana vallassa olevaa luokkaa, ryhmäkuntaa. Se on ollut ikäänkuin peili, joka on kuvastanut sen luokan elämää ja oloja mikä milloinkin on sitä pitänyt kädessään — ei ainakaan todellisina, vaan kaunistettuina. On kyllä totta, että usein on ilmennyt taidehistoriassa tapauksia, jotka antavat jossakin määrin tukea vastakkaiselle

mielipiteelle, mutta ne ovat vain merkkejä uuden, voimakkaamman luokan valtaan kohoamisesta. Esimerkkejä tällaisista tapauksista voisi luetella useitakin, mutta koska tarkoitukseni ei olekaan käydä tutkimaan näytelmätaiteen historiaa, jätän sen tekemättä sikäli kuin se koskee menneitä aikoja ja käyn tarkastelemaan hieman nykyaikaisia hommia tällä alalla.

Juuri äsken tulimme huomaamaan, että silloin kun joku luokka on niin voimistunut, tai valvutunut, että se alkaa — joskin hiljalleen — kohota yhteiskunnalliseen valtaan, siirtyy näytelmätaidekin — myös

"Daniel Hjort" Gardnerin a. s. näyttämöllä

kin hiljalleen — sen käsiin. Tuoreena ja satuvana esimerkkinä voi mainita sen tosiseikan, että vasta joku vuosi sitten on näyttämölle johtava ovi ollut edes hiukan raollaan meikäläisille taidekäsityksille ja niiden tuotteille. Sanoin "raollaan", sillä vielä nytkin se aivan vähäinen määrä sosialidemokratismia, mikä joko kirjailijan tieton tai vahingossa on sattunut pajahtamaan joihinkin kappaleisiin, sötetään sellaiseksi puuroksi, että vasta pitkäaikaisten

tutkimusten perästä pääsee kysittämään, mitä kirjailija on oikein tarkoittanut. Tällaisia sotkemistilaisuuksia ja keinoja on näyteltäessä lukemattomia. Milloin taas kirjailija on sattunut ikäänkuin ihmeen kautta kirjoittamaan suuremmassa määrässä köyhälistön todellista elämää kuvaavan näytelmän ja oikeassa luokkahengessä, silloin sitä ei ole esitetty, tai on se esitetty vääristeltynä. Jos taas on päästy niin pitkälle, että esitys on vastannut edes jotenkin kirjailijan ajatuksia ja tunteita, on sen kaikkivaltiaat porvarilliset sanomalehtimiehet arvosteluillaan tuominneet pois

"Hosvot" Gardnerin s. s. näyttämöltä

näyttämöltä. (Pöluueellisista arvosteluista pohuttaessa tulkoon mainituksi, että esim. Wienissä, yhdessä Euroopan suurimmassa ja parhaimmassa teatteri-kaupungissa ei ole, erään Wienin tunnetun kuninkaallisen teatterin johtajan sanojen mukaan, muuta kuin yksi ainoa lahjomattomissa oleva lehti, — ja se lehti on sosialidemokratinen "Arbeiter Zeitung".) — Aniharvoja poikkeuksia on olemassa. Sellaisena voimme mainita Hauptmannin kaikille tunnetun "Kankurit" ja — josakin määrin — Hebbelin "Judith ja Holofernes". Ja kuinka kohdeltiin näitäkin, ikäänkuin erehdyksessä

näyttämölle päässeitä näytelmiä? "Kankurit" kielsi sensuuri ensin näyttelemästä, vaikka sittemmin täytyikin tämä kieltö peruuttaa yleisen mielipiteen painostuksesta. "Judith ja Holofernes" kappaleessa taas sotkettiin näyteltäessä jo muutenkin kätkössä oleva joukkotahdon kuvaus ja verrattain selvä joukkopsykologia kaikellailla keinoilla sellaiseksi, jollaisena se nykyäänkin esitetään: puhtaasti yksilöjen ihailuhymninä.

Suomalaisessa kirjallisuudessamme on tällaisia poikkeuksia vielä vähemmän. Minna Canth'kin, joka on tunnettu realistisimmaksi suomalaisista näyttelmä-

"Tuukkalan tappelu" New Yorkin a. s. näyttämöllä

kirjailijoista, vaikkakin herätti yhteiskuntanäytelmillään niin suurta melua, oli näytelmissään puhtaasti porvarillinen, joskin aikaansa nähden, vapaamielinen. Niistä periaatteista, joita vaaditaan meikalaiselta näytelmältä, ei hänen kappaleissaan ole nimeksikään. Vasta noin vuosi sitten ilmestyi ensimmäinen köyhälistön vaatimuksia vastaava ja sen taidekäsityksien mukainen näytelmä, toveri Konrad Lehtimäen "Spartacus". Mutta tämäkään, epäilemättä ansiokas kappale, ei päässyt sellaisenaan yleisön nautittavaksi, vaan täytyi kirjailijan sinä tehdä erään teatterin johtajan määrittämiä muutoksia, voidakseen saada sen esitetyksi

suuremmalle yleisölle ja saadakseen siten kappaleelleen ja siinä esiintyville artisteille edes jonkin verran huomiota. Näistä muutoksista huolimatta ei kappale sitenkään päässyt muuta kuin meikäläisten amatööriteattereiden ohjelmistoon. Ja nämä amatööriteatterit ovat toistaiseksi ainoat, joissa voi toivon meikäläisen draaman menestyvän. Senpä vuoksi luommekin silmäyksin niihin sekä Suomessa että täällä Amerikassa toimiviin taidelaitoksiin.

Suomen amatööriteatterimme — työvänteatterit —

”Kyllä leikkää” Gardnerin s. a. osaston näyttämällä

ovat syntyneet ensi sijassa köyhälistön taidetarpeen tyydytykseksi. Mutta etteivät ne voi sitä olla puhtaasti, on selvää. Se taiteellinen ympäristö, josta Suomenkin työvänteatterit — niinkuin kaikkien muidenkin maiden — ovat syntyneet, on ollut porvarillinen, meikäläisille taidekäsityksille kokonaan vieras maaperä. Sentähden on luonnollista, että näissä teattereissamme on, missä enemmän, missä vähemmän vierasta hapotusta. Samoin on niihin melkein kaikkiin oltu pakoi-

tettuja ottamaan vierasta leiristä johtajat ja usein parhaimmat näyttelijätkin. Vasta pitkäaikaisen työn ja tiukan tarkastuksen alaisena ovat nämä toimintahenkilöt tulleet ymmärtämään edes jossakin määrin niitä vaatimuksia, joita meikäläinen yleisö heille asettaa. Ja tällöin vasta alkaa heidän hedelmöittävä toimintansa näyttämörampin yllä. Vasta toisessa sijassa on sikäläisillä työvä. teattereilla rahan hankinta huollet. Ne ovat useimmissa tapauksissa taloudellisesti itsenäisiä, joskin paikkakuntansa puolueosaston tiukan kontrollin alaisia. Tästä johtuu se hyvä puoli, että ne voivat 1) tarjota hyvinkin harjoitettuja kappaleita ja 2) esittää sellaistaakin, joka poikkena vääriin johdetuista taidevaatimuksista. Että johtaja, porvarillimenkaan, ei ole tilaisuudessa humbugiseeraamaan ja tappelemaan yleisöä vastaan vääralta puolelta, on välietty teatterin johtokunnilla, joilla on viimeinen sananvalta teatterin asioissa, ennen puolueosaston päätöksiä. Että näissäkin laitoksissa esitetään meidän kannaltamme katsoen mädäntynyttä, porvarillista taidetta, johtuu, paitsi ennen esitettyjä syitä, myöskin meikäläisten kappaleiden puutteesta.

Täällä Amerikassa on asia vähän toinen. Ensiksikin näyttämömmä täällä ovat syntyneet rahan hankkimista varten. Ei tarvitse kovinkaan paljon ajatella, kun jo huomaa, etteivät tällaiselle perustalle syntyneet laitokset voi olla juuri nimeksikään taiteen palveluksessa. Syy on jotenkin selvä. Pelkästään rahapajana toimiva teatteri on pakotettu vouhkoilemaan yleisön pienimmänkin makutuulen mukana. Tästä johtuu se ikävä seikka, että sen johdon on ensisijassa katsottava kappaleita kaikkivaltiaan dollarin suurennuslasin lävitse ja sitten vasta köyhälistön taidenäkökannalta. Tästä samasta raha-syystä johtuu myöskin se, että kappaleita ei voida kunnolleen harjoitella. Samaa kappaletta katsomaan ei näet riitä yleisöä useammaksi kuin korkeintaan kahdeksi kerraksi. Mutta tällaisella yleisön makukannan perässä juokse-

misella on suuri vaara, ja se on se, että melkein kaikki näyttämöillämme toimivat henkilöt lopulta tosiaankin luulevat — vähitellen olosuhteiden pakosta arvostelukyvottomiksi huijuttuaan — näiden heidän esittämänsä kappaleiden olevan juuri sitä parasta, mitä näytellä voi. Heiltä menee vähitellen se vaisto, joka sanoo jokaiselle meikäläiselle: tämä kappale on meidän vaatimuksiamme vastaava, meidän olojamme todellisina kuvaava, tai päinvastoin: tämä on nyt paljasta pötyä, hunkkarajoja sotkeva, joukkoja taannuttava. Tämän väärin luulon vaikutus ei rajoitu ainoastaan kappaleen väärinkäsitykseen, mutta se vai-

— "Huonoja palveista" Flörsburgin s. s. o:n näyttämöllä

kuttaa myöskin suuressa määrässä itse esitykseen, näyttelymiseen. Tästä johtuu taas vuorostaan se surkuteltava ilmiö, että jo kirjailijan liioittelemia luonteita yhä enemmän liioitellaan. Tätä tekoa puolustetaan sitten sillä, että yleisö "tykkää" sellaisesta. Lopuksi tässä yleisön "tykkäämisen" tavoittelussa mennään niin pitkälle, että jokainen näyttelijä esittää siten, että yleisö "tykkää" s. o. aikaa näytellessään liioitella aivan määräämättömästi. Mikä tästä on lopulta seurauksena? Se, että koko näytelmäseura muodostuu ennenpitkää remuavaksi, kaikille taidevaatimuksille "pitkät passit" antavaksi "tšiaatteriksi",

sellaiseksi, joita ennen Suomessa nähtiin marckkina-
aikoina.

Onneksi nyt vielä ei olla varsin näin pitkällä. Mutta
sinne tullaan lopulta, elleemme tarmokkailla toimen-
piteillä esiä asioita tälle kannalle joutumasta. Asia
on ensiksi otettava pohdittavaksi. Sitä ei saa vähe-
ksyä ajatuksilla sellaisilla, että: "se nyt on näytelmä-
seuralaisten asia", tai "emme me välitä, kunhan näy-
telmäseura tuo vain rahaa." Tällaiset ajatukset ja
niiden mukaan toimiminen on väärää ja epäjohtoi-
mukaista. Ensiksikin se väite, että yleisö ei käy kat-

"Hunnoja palmenaa" Finsburgin s.a.o:n näyttämöllä

sonassa näytelmiä, jos niitä ruvettaisiin muuttamaan
niin paljon kuin mahdollista edes jonkinlaisia taiteel-
lisia vaatimuksia vastaavaksi, ei pidä paikkaansa.
On hullua väittää, että meikäläinen yleisö, se, jonka
vaatimuksena on kaikessa toiminnassaan todellisuus
ja oikeus, ettei juuri se yleisö kannattaisi näitä vanti-
muksia näytelmätaiteenkin suhteen. Mutta tällaisia
parannuksia ei voi eikä saakaan panna toimeen yht'
äkkiä. Näytelmäseurojen ja etenkin niiden johtajien
tulisi vähitellen koettaa kasvattaa yleisöä hyvien kap-
paleiden esittämisen ja ennenkaikkea kunnollisen

näyttelemisen kautta. Ei pitäisi ottaa liian suuria ja vaikeita kappaleita. Pikemmin helppoja ja näytellä ne hyvin. Näyttelemisessä olisi varottava varsinkin liioittelusta. Siitä ei tulisi enempää yksityinen luonne kuin koko näytelmäkään kärsimään. Päinvastoin, sillä mitä luonnollisempaa on esitys, sitä paremman vaikutuksen se tekee katsojaan, sitä parempi yleisömenestys on kappaleella — aikaa voittain. Sen tulee yleisökin huomauttaa ja silloin se ei enää annakaan itselleen tarjota mitä hyvänsä ala-arvoista tavaraa taiteen nimessä.

Sama "varden viinina" tarjoaminen on huomatta-

"Helgoländin suukurii" Astorian s. s. o:n näyttämällä.

vissa aikamme porvarillisessakin näytelmätaiteessa. Heikäläisetkin koettavat sitä epäkohtaa korjata, mutta ne ainekset, jotka muodostavat heidän ryhmänsä, ovat liian kuluoeita, liian pilalla, pystyäkseen tähän taiteensa pubdistustyöhön. Se on nousevan luokan, köyhälistöluokan tehtävä. Mitä pikemmin sen aloitamme, sitä pikemmin saamme nauttia tuloksista.

Lyhyesti siis: Pois liioitteluinen työväennäyttämöiltämme! Pois periaate: se mies, joka osaa kumminmasti ilveillä tai kuka uskaltaa suurimpia kappaleita käydä repostelevaan! Ja sijaan luonnol-

liauutta ja köyhälistöluokan taidevaatimuksia vastaava taiteellinen, tannoellinen ja tarmokas näyttämötyö! Täten kypäytetään meikäläisiä joukkoja vastaan ottamaan sille valtaan nousevana luokkana, kuluva näyttämötaide tarpeittensa tyydyttämiseksi. Ja siitä vähitellen muodostuu, luokkanune voimisen kasvassa, köyhälistön oma taidehaara omine näytelmäkirjallisuuksineen ja näyttelemisineen.

Eero Roman.

Kostonvirsi

Te, joiden vain osana raskas on työ,
ja joiden on kirkkainkin päivä kuin yö,
te, jotka niukkoja saatte vain muruja
ja viljaili raskaita suruja,
nyt kostakaa!

Te, jotka palatsit luotte ja linnat,
te, joilta suorena kuishtuvat rimmat,
te marttyyrit työpajain, julmien grotteihin,
te noukkaa jo vuoriksi ja jäntevin ottein
nyt kostakaa!

Te, joiden on laihat ja rääkyiset lapset
ja mierolla vanhukset harmaja-hapset,
te, joille on luvattu paljon ja hyvää,
muti' annettu auliisti ei edes jyvää,
nyt kostakaa!

Te, joiden on tahto vain tallattu lokaan,
te, jotka tiellämme löydätte okaan,
te, joiden on ainoa "oikeus" kuolla
ja joista ei maailman mahtijat huolla,
nyt kostakaa!

Te, joiden ääni on voimaton, heikko,
te, joita vainooopi yhteinen peikko,
te, joiden elämän taival on tumma
ja joita on suuri ja suunnaton summa,
nyt kostakaa!

Teissäähän, vaikk' onpi osanne soima,
yksin on masilman mahti ja voima!
Siispä te puhukaa maltavan kieltä
ja sysätkää syrjään sortajat tieltä!
Nyt kostakaa!

Antakaa ansion mukahan heille,
joik' ovat ninkasti mitanneet teille!
Käskekää työstänne eläjät työhön
ja kyltykää vihdoin ja pimeään yöhön!
Nyt Kostakaa!

Jussi Raitio.

Periaatteen mies

Kirj. A. Tchegov
(Suomennos)

Poliisitarkastaja Otshumjelov astuu kauppatorin yli yllään uusi virikapuku ja kädessään myyttynen. Hänen jälessään marssii punatukkainen poliisi kantaen koria, joka on äärtään myöten täynnä takavarikkoon otettuja karvaisia marjoja. Ympärillä on hiljaista... Torilla ei näy ainoatakaan sielua... Myymäläin ja juomalain avoimet ovet töröttävät alakuloisesti maailmaan kuin nälkäiset kiat; niitten edustalla ei ole edes kerjäläisiä.

— Vai tulet sinä tänne puremaan, kirottu peto! — kuulee Otshumjelov yhtäkkiä huodon. — Pojat, ottaa se kiinni! Ei pureminen ole nykyään luvallista! Ota kiinni! Kuuletkos!...

Kuuluu koiran vingahduksia. Otshumjelov katsoo sinne päin ja näkee koiran kolmella jalalla huukaten ja taakseen vilkkuen juoksevan kauppias Pitshuginin halkopihasta kadulle. Sen jälessä ryntää mies, jonka liivi on auki ja jonka yllä on tärkkeliöity pumpulipaita. Hän juoksee etunojassa koiraa tavottaen, mutta kompastuu ja kaatuu pitkälleen maahan saaden koiran toisesta takajalasta kiinni. Kuuluu taaskin koiran vingahduksia ja huutoa: "Älkää päästäkö karkuun!"

Myymälöistä alkaa näkyä unisia naamoja ja pian ikäänkuin maasta kasvaen, kokoontuu halkopihan edustalle väkeä.

— Sitä epäjärjestyä, teidän ylhäisyytenne!.. — huomauttaa poliisi.

Otshumjelov kääntyy vasemmalle ja astuu väkijoukon luo. Hän näkee yllämainitun miehen seisovan aivan halkopihan portin luona ja oikea käsi kohotettuna näyttävän väkijoukkoille veristä sormeaan. Hänen puolihiimalaisilla kasvoillaan on ikäänkuin kirjoitettuna: "Kyllä minä sinulle näytän... senkin rakki!" ja sormikin on kuin mikäkin voitonmerkki pystyssä. Otshumjelov tuntee miehen; hän on kultaseppä Hrjukin. Keskellä väkijoukkoa istuu etujalkojaan haarittaen ja koko runnis vavisten tämän sekamelskan aiheuttaja — nuori kapeakuonoinen vinttikoiria keltaisine täplineen selässä. Sen vetisissä silmissä kuvastuu pelko ja kanhu.

— Mitäs täällä nyt? ... — kysyy Otshumjelov tunkeuduttuaan väkijoukko keskelle. — Mitä tämä on? Kuka täällä äsken huusi? ...

— Kun minä, teidän ylhäisyytenne, tulen ketään häiritsemättä tänne... — alkaa Hrjukin yskien kouraansa — hakemaan puita Mitri Mitritshilta, niin yhtäkkiä karkaa tuo peto syyttä suotta minun sormeeni kiinni... Sentähden minä vaadin vahingonkorvausta, sillä työni on hyvin tarkkaa enkä minä voi ehkä kokonaiseen viikkoon liikuttaa tätä sormeani saatikka siten sillä työtä tehdä... Eihän seiso missään laissa kuan, teidän ylhäisyytenne, että täytyy antaa koiran purra itseään... Jos noin vaan tässä jokainen näykkimään rupee, niin paras olisi pysyä poissa tästä maailmasta...

— Hm!.. Hyvä on... — sanoo Otshumjelov arasti rykäisten kurkkuun ja liikutellen kulmakarvojaan. — Hyvä... Kuka on tämän koiran omistaja? Minä en jätä asiaa silleen. Kyllä minä opetan ihmisiä pitämään koiriaan kurissa! On aika vihdoinkin kiinnittää huomio sellaisiin herroihin, jotka eivät tahdo noudataa määräyksiä! Kun he saavat kerran rakistaan maksaa aika sakon, niin sen minä sanon, että kyllä he sitten tietävät, mitä koirien ja muitten elukkain ympärillä juoksenteleminen merkitsee! Näytämpä heille kun

näytänkin!... Jeldyrin, — kääntyy tarkastaja poliisin puoleen, — ota selvä, kenen tämä koira on ja tee pöytäkirja! Mutta koira on tapettava! Ja heti palkalla! Se on varmaankin raivohullu... Kenen on tämä koira, kysyn minä?

— Kenraali Shigalovinko? Hm!... Jeldyrin, otappas paltto yltäni... On niin sietämättömän lämmin! Kai sitä kohta sataa... Mutta sitä en saata käsittää, — kääntyy Otahumjelov kultaseppä Hrjukinin puoleen, kuinka se on voinut sinua purra? Eihän se ylety edes sormeesi saakka? Noin pieni se on ja sinä olet tuollainen hongankolistaja! Luultavasti olet repinyt sormesi jossakin naulassa ja sitten on päähäsi pälkähtänyt ponna syy koiran niskaan. Kyllä sinut tuntaan, lurjus!

— Teidän ylhäisyytenne, hän on aivan varmaan pitänyt sikarisia tuossa koiran kuonon edessä ja usuttanut sitä, jolloin tämä, tietysti, on puraisut... Hassu mies, teidän ylhäisyytenne!

— Valehtelet, senkin irvihammas! Kun et ole nähnyt, niin älä tule tänne valehtelemaan! Hänen ylhäisyytensä on viisas herra ja ymmärtää, jos joku valehtelee tai pahuu omantuntonsa mukaan, niinkuin Jumalan edessä... Jos minä valehtelen, niin tuomitkoon tuomari minua... Hänen laissaan seisoo, että me tähän maailmaan aikaan olemme kaikki tasa-arvoisia... Ja minulla itselläni on veli, joka on santarmi... jos sen tietää tahdotte...

— Älä siinä nyt enää!...

— Ei tuo sittenkään ole kenraalin koira... — huomauttaa poliisi syvämielteisesti. — Kenraalilla ei ole tuollaisia. Hänellä on enimmäkseen lintukoiria...

— Tiedätkö sen varmasti?

— Varmasti, teidän ylhäisyytenne...

— Niin, tiedänhän minäkin sen. Kenraalilla on kalliita rotukoiria, vaan tuo on — piru ties mikä! Noin tuma karvaltaan ja pahannäköinen... inhottava elukka... Kuka viitsiikin pitää tuollaista?!... Kyllä se on

typerä! Joutuisipa tuollainen koira Pietariin tai Moskovaan, niin tiedätekö, kuinka sen kävisi? Siellä ei välitetä laista, vaan silmänräpäyksessä — henki pois! Sinä, Hrkokin, olet kärsinyt vahingon, sinun pitää siis vaatia korvausta... Täytyy opettaa heitä! On aika...

— Ehkä se sentäänkin on kenraalin koira... — aprikin poliisi itseksensä, mutta äänekkäästi. — Eihän sen kuonoon ole kirjoitettu... Äskettäin minä näin hänen pihallaan tuollaisen.

— Aivan varmaan se on kenraalin! — kuuluu ääni joukosta.

— Hm!.. Jeldyrin, paneppas palitoo ylleni... Tuoli on käynyt koleaksi... Viluttaa... Vie se, Jeldyrin, kenraalin luo ja kysy sieltä. Sano, että minä olen löytänyt sen ja lähetin... Ja sano, etteivät päästäisi kadulle. Se on ehkä hyvinkin kallis koira, ja jos jokainen sika aikaa sitä sikarilla kuonoon tökätä, niin ei kestä kauan, kuin menettää vainunsa. Koira on hento luontokappale... Ja sinä, lurjus, laske kätesi alas! Mitä näyttämistä tuossa tyhjässä sormessa on?! Itse olet syyppää!...

— Kenraalin kokki menee tuolla... kysytään häneltä... Hei, Prohor! Tulehan tänne, hyvä mies! Katsoppas tuota koira... Onko se teidän?

— Kylläpä keksitkin! Eihän meillä ikinä ole tuollaisia olleet!

— Ei sinä ole mitään epäilemistäkään, — sanoo Otshumjelov. — Se on juoksukoira! Eipä kannata siis asiasta sen kauempaa keskustella... Kun minä sanon, että se on kulkukoira, niin se on kulkukoira... Otakaa se hengiltä, sinä kaikki!

— Ei se meidän ole, — jatkaa kokki Prohor. — Se on kenraalin veljen, joka saapui meille aivan äskettäin. Meidän kenraalimme ei pidä vinttikoirista, mutta hänen veljensä pitää niistä kovasti...

— Onko herra kenraalin veli saapunut kaupunkiin? Vladimir Ivanitsh? — kysyy Otshumjelov ja myötätuntoinen hymy levii hänen kasvoilleen. — Hyvänen

aika, enhän minä sitä tiennytkään! Hän on kaiketikin saapunut vierailemaan?

— Vierailemaan...

— Hyvänen aika... Tuli kai ikävä herra veljeään... Ja minä kun en sitä tiennyt! Vai hänen koiransa tämä siis on? Sehän on hauska... Ota se, Jeldyriin... Se ei ole hullumman näköinen... Ja niin vikkelä... Yltäkkiä oli peräissut tuota miestä sormeen! Ha-ha-ha?... No... miksikäs se noin vapisee? Rrr... Rr... Se taitaa olla vihainen, tuo pikku paholainen...

Kokki Prohor kutsui koiran luokseen ja poistuu sen kanssa halkopihan luota. Väkijoukko nauraa hohottaen Hrjekiinille.

— Kyllä minä sinulle pian näytän! — uhkaa Otschu-njelov häntä ja kääriytyneenä viittaansa jatkaa matkaa kauppaatorin yli.

"Toto" omiskaupan iliko West Fitchburgissa, Mass.

Ajan yössä

Vainon orhi maassa ravaa,
tuonen impi sylins' avaa,
kuolon kammo jäyttää mieltä.

Taivas synkkä salamoipi,
petos, valhe ilkamoipi,
— jyrää Grotten huima rata.

Kyyneleitä, verta, — verta,
vuotaa pitkin elonmerta;
— ken ei kestä, sortukohon!

Palkkapaimen orjanlasta
estää tiedon omenasta,
ett'ei nousis' Herran viha.

Helvettinsä suitsuu tulta,
saarnojansa ohjaa kulta,
tiksi ollos, orja, nöyrä.

Täällä kidut, siellä palat,
mihin, orja, toivees valat,
mihin uskot, mihin luotat?

Hoippon kurja ihmiskunta
ajan yössä, nähden unta,
sydämissä veriarvet.

Mikael Rutanen.

Yhdysvaltain kongressi edustaa ainoastaan kapitalisteja

Muutammat ajatukset kiteytyvät ihmisten miellin niin lujasti, että niitä on vaikea saada lähtemään. Amerikan työväestön mielessä on montakin tällaista kiteytynyttä ajatusta. Vaarallisin kaikista tämänsuuntaisista ajatuksista on ajatus, että Amerikan työväenluokalla ei ole suurtakaan toivoa asemansa parantamisesta. Jos heistä kenelle tahansa, joka nyt ei ole aivan tietämätön, puhuu poliittisesta kysymyksestä, ymmärtävät he sitä melkoisen hyvästi. He eivät kiellä, että täällä voisi olla asiat paremminkin kuin mitä ne nykyään ovat. He eivät väitä löytyvän mitään pätevää syytä, miksi olisi luonnollisena esteenä yleiselle hyvinvoinnille. Kukaan heistä ei kiellä maassa löytyvän miljoonia työttömiä. Kenelläkään heistä ei ole minkäänlaisia todistuksia siitä, että nyt työttöminä olevat miljoonat, jos saisivat työtä, eivät olisi koko maalle hyödyksi. Mutta tätä pitemmälle he eivät jaksa mennä. Pyydä heitä tekemään jotakin toiveittensa toteuttamiseksi ja silloin heidän halunsa on lopussa. Pyydä heitä tulemaan mukaan särkeämään se, mikä on huonoa ja luomaan tilalle uutta ja parempaa, niin saat pian kuulla tuollaisten asioiden ei kuuluvan heille. Heidän mielestään poliittinen pyörä pyörii hiljaa, eikä voi sen nopeammin pyöriä. He ovat syntyneet köyhiksi ja heidän osansa on kuolla köyhinä. He ainoastaan toivovat lastensa saavan iloita niistä hyvyyksistä, joita he itse eivät tule näkemään.

Henkilöt, jotka näin puhuvat ja ajattelevat, eivät ole aina oppimattomia. He ovat miehiä, jotka ovat oppineet mielipiteensä syvässä elämän koulussa. He eivät ole käyneet opistoissa, tuskin nähneet niitä muuta kuin ulkopuolelta. Mutta he ovat oppineet tehtaissa ja vuokralaiskodeissaan. He ovat oppineet ruokatavara- ja lihakaupoissa, sekä kivihilli- ja vaatekaupoissa. Mutta he ovat kaikkialla oppineet, että elämä on selälaisenaan elämää — mahdollonta muuttaa. He ovat oppineet olemaan välttämättömiä niille, jotka ovat heistä muutamia ostaneet ja runsaasti palkinneet. Heille he ovat työskennelleet, heidän puolestaan taistelleet ja heitä äänestäneet. Tällainen on tosiasia, ja se on tosiasia, joka ei ole helposti autettavissa. Nämä ihmiset ovat tällaisia visseistä syistä. Maailmassa ei ole mitään ilman syytä. Meidän maapallommeakin on visien syiden vaikutuksesta syntynyt ja maassa ei tapahdu mitään ilman syytä. Se puute, joka elää rikkauden keskellä, on itsessään tärkeä tosiasia, jonka syyt meidän on etsittävä. Meidän ja lastemme hyvinvointi huutaa meitä etsimään tämän tärkeän tosiasian syitä. Ihmisyys, se joka nyt elää ja se joka ei vielä ole syntynyt, huutaa meitä tutkimaan syitä.

Ihmiset haluavat valstomaisesti uusia lakeja maalle. Näiden lakien he uskovat parantavan asemaa kokonaisuudessaan. Lakien laatijoita lähetetään kongressiin ja vaalipäivänä ollaan erittäin innostuneita. Sen jälestä kun kongressi alkaa istuntonsa, alkavat ihmiset odottamaan mitä siellä tehdään. Kongressi ei syle odottajien silmille. Parempi muuten olisi jos se sen tekisi, sillä silloin ihmiset oppisivat tietämään mikä porvarillinen kongressi todellisuudessa on. Mutta porvarilliset kongressimiehet ovat viisaita. He trouhuavat kovasti ja antavat sanomalehdistönsä kirjottaa heliseviä kertomuksia kaikesta siltä hyvästä, mitä he tekevät. Sitten kun tällainen ei auta, kun tyytymättömyyttä alkaa ilmestymään, laaditaan ja hyväksytään joku viheliäinen lakitekele, jolla tukitaan tyytymättömien

suut ja kansa yhä odottaa. Mutta todellisuudessa porvarillinen kongressi, tekipä se mitä tahansa, ei milloinkaan tee mitään työväestön, laajimman kansajoukon hyväksi. Tällaista tietä joudutaan asemaan, jossa työväestön olotila muuttuu sietämättömäksi. Tämä kaikki tapahtuu maassa, joka on maailman rikkain, maassa, jossa tavaroita tuotetaan yli sen mitä voidaan — nykyisen menetelmän mukaan — kuluttaa, maassa, jossa voitaisiin tuottaa tavaroita paljon enemmänkin, jos annettaisiin niillekin miljoonille työtä, jotka sitä tänäkin päivänä etsivät.

Muutamilla sanolla sanottuna, Yhdysvaltain kongressi perinpohjaisesti ja järkähtämättä jättää työväestön tykönsään huomioon ottamatta. Miksi kongressi niin menettelee? Voisi laulla, että koko kongressin toiminta on pelkkää narripeliä. Näin ei kuitenkaan saa ole. Niin kauan kuin kongressi on ollut olemassa, on se ollut samanlainen kuin se on tänäpäivänä, se on ollut kokoonpantu samanlaisista ihmisistä kuin me näemme joka päivä, ei paremmista eikä huonommista. Oikeastaan kongressin menettelyn syynä eivät ole siellä olevat edustajat, vaan me kotona olevat ihmiset, jotka annamme sen siten menetellä. Kongressi jättää meidät huomioon ottamatta sentään, että se ei edusta meitä eikä meidän luokkaamme. Yhdysvaltain kansasta suurin osa on työläisiä. Näiden työläisten työntuloksia riistävät muutamat harvat. Tästä johtuu taistelu, joka vasta on alussa, kansan ja muutamien riistäjien välillä. Tämä on meidän poliittisen kysymyksemme ydin. Rikkaat haluavat pitää sen, jonka jo ovat ehtineet ryöstämään sekä ryöstää lisää. Köyhät, joskin vielä nykyaikana vähemmän luokkatietoisesti, haluavat lopettaa rosvouksen. Tässä taistelussa on porvarillinen kongressi aseena ryöstäjillä, joita se edustaa, ryöstettäviä vastaan. Jos tämä ei ole nykyään tärkeä kysymys Yhdysvaltain politiikassa, niin sitten täällä ei ole mitään tärkeää kysymystä.

Jos katsomme ketä on Yhdysvaltain kongressissa,

niin yhdellä silmäyksellä huomaamme siellä ei olevan yhtään sellaista, joka etujensa tähden voisi olla työväestön edustaja. Yhdysvaltain kongressin edustajahuoneessa oli v. 1914 435 jäsentä. Näistä oli 244 lakimiestä, 55 korkeapalkkaista konttorimiestä, 26 sanomalehden omistajaa, 17 tehtaallijaa, 13 maakeinottelijaa, 10 kauppiasta ja 5 pankkiiria. Maan yksi suurimpia tuotantoaloja on maanviljelys, mutta maanviljelijöitä edustamassa on ainoastaan 25 miestä, jotka eivät itse ole tavallisia farmareita, vaan suurtilojen omistajia. Siis vähintään 370 kongressimiestä on sellaisia, joiden edut ovat suorastaan vastakkaiset työväenluokan eduille. Loput ovat sellaisia, joilla ei ole suurtakaan intressiä ajaa työväenluokan asiaa.

Senaatissa oli v. 1914 96 jäsentä. Heistä oli 55 lakimiestä, 20 korkeapalkkaista konttorimiestä, 6 sanomalehden omistajaa, 4 kauppiasta, 2 pankkiiria, 1 lääkäri ja 1 kirjallija. Siis Yhdysvaltain senaatissa on yli 80 sellaista jäsentä, jotka eivät edusta mitään teollisuustuotannon osaa. Tällaiset miehet ovat suorastaan kapitalistien renkejä ja työväestöstä he eivät vähääkään välitä. Näin ollen on enemmän kuin narrimaista luulla Yhdysvaltain kongressin edustavan työväestöä. Meidän luokkamme on vasta silloin edustettuna kun me itse lähetämme omia miehiämme ajamaan luokkamme asioita ja tarkasti valvomme heidän tehtäviään.

Yhdysvaltain työväenluokan asema, verrattuna maan yleiseen rikkauteen, on jokseenkin huono. Mutta täkäläinen työväestö tätä asemaa tuntee heikosti, melkein pä vain vaistomaisesti. Se kuitenkin herää. Se oppii ymmärtämään täällä olevan kaksi luokkaa, jotka taistelevat keskenään vallasta. Se oppii tietämään sen historiallisen totuuden, että toisen luokan, päästäksensä valtaan, täytyy syöstä toinen luokka vallasta pois. Työväenluokan asema ei voi parantua niin kauan kuin tuotannon välikappaleet ovat yksityisten hallussa. Jos Yhdysvaltain kapitalistit eivät omistaisi suuria tuotantovälineitä ja kansallisia rikkauksia, eivät he voisi työ-

väenluokkaa rosvota. Tämä on sitä rosvoutta, jonka työväenluokan täytyy lopettaa. Kongressi on se paikka, jossa työväestön on rosvous lopetettava. Mutta sitä ei voida tehdä niin kauan kuin meillä on kongressi, joka jättää meidät tykkänään huomioonottamatta.

Useat ihmiset eivät voi käsittää, miksi kongressi jättää työväenluokan huomioon ottamatta. Tähän kysymykseen on tässä kirjoituksessa jo lyhyesti vastattu, selittämällä sen johtuvan siitä, että kongressimiesten ja heidän edustamansa luokan edut ovat tykkänään ja ehdottomasti vastakkaiset työväenluokan eduille. Selvitykseksi tehtäköön vielä muutamia lyhyitä kysymyksiä. Mitä te luulette kongressissa olevien lakimiesten siellä tekevän? Luuletteko heidän ajavan siellä itsensä ulos työstä? Sitä he eivät tee, vaan päinvastoin toimivat niin että "loijarityö" mahdollisimman suuressa määrässä lisääntyisi. Luuletteko heidän toimivan niiden miesten etuja vastaan, joilta he saavat palkan? Jos tällaista luulette, luulette sitä, mitä kongressimiehet eivät ole milloikaan tehneet eivätkä tule milloinkaan tekemään. Itsensäsäilyttämisen vaisto on voimakas kaikista vaistoista. On välttämätöntä että se on voimakas, sillä muuten ihmisuku olisi jo alkoja sitten lakannut olemasta. Itsensäsäilyttämisen vaisto ohjaa leijonaa yhtä hyvin kuin ihmistäkin. Mutta suurin kysymys ei ole se, miksi ihminen antautuu leijonan raadeltavaksi. Suurempi on kysymys, miksi ei ihminen lakkaa olemasta leijonan raadeltavana, miksi me emme tee loppua kongressissa olevien leijonain raatelusta. Tämä kysymys on meidän kysymyksemme. Molemmat, sekä kapitalistit että me, emme voi voittaa kongressissa. Toinen tulee olemaan syöjänä ja toinen syötävänä. Jos porvareilla on enemmän äänestäjiä kuin meillä, me emme tule voittamaan. Mutta heillä ei ole äänten enemmistöä, he nykyään hallitsevat meidän äänillämme. Silloin kuin me alamme itse käyttämään äänemme omaksi hyväksemme, meillä on kymmenen ääntä heidän yhtä vastaan.

Se mitä sosialistit tulevat tekemään työväenluokan eduksi, saatuaan kongressin käsiinsä, ei voi tapahtua yhtenä kongressin istuntokautena. Tuossa ajassa ei voida siirtää rautateitä, kaivannoita ja muita suuria tuotantolaitoksia valtion huostaan. Mutta vaikkakaan me emme voi yhtenä eikä kahtena tai kolmenakaan istuntokautena suorittaa kaikkea sitä suurta tehtävää mikä meillä olisi, voimme me sen kuitenkin — ja ainoastaan me — suorittaa. Jos kongressi olisi nyt meidän hallussamme, ei ottaisi kovinkaan paljon aikaa kuin me jo voisimme tuntuvasti huojentaa köyhälistiluokan asemaa. Tietystikään ei tule käymään siten, että me yhdellä kertaa saamme kongressin halluumme, joten sellaisesta oletuksestakin on melkein tarpeetonta puhua. Mutta jos siten kävisi, on varmaa, että me voisimme nopeasti saada paljon hyvää aikaan. Lakien laadinta ei aina tarvitse olla vuosikausia venyvää. Tärkeissä kysymyksissä voidaan toimia nopeasti, sillä silloin on tehtävä selvänä edessä. Euroopan sodan alussa valmisti Yhdysvaltain kongressi erään lain muutamassa tunnissa. Tämä oli mahdollista sentähden, että asia oli kapitalistien edun kannalta, niin selvä, ettei tarvittu pitkiä valmisteluja.

Vaikea on sanoa tänä vuotena tarkalleen mitä Yhdysvaltain työväenluokka tulee vuonna 1916 tekemään. Mutta se mitä se on ennen tehnyt, on jokaiselle selvänä. Se on äänestänyt kongressiin ja kaikkiin virkapaikkoihin miehiä, jotka eivät sitä edusta, vaan edustavat kapitalisteja. Sitäpaitsi se, että lähetetään kongressiin työläisiä tai niitä, jotka ovat työväestöä jollakin tavalla edustaneet, ei paljoakaan paranna asemaa. Sinne pitää lähettää luokkatietoisia työläisiä. Kerrotaan Jesuksella olleen juudaksensa. Työväenluokalla on joukottain juudaita, joista muutamat ovat nykyäänkin kongressissa union jäsenkortti taskussa. Jos me äänestämme tällaisia miehiä edustamaan itseämme, ei asemamme paljoakaan parane.

Jokaisen työväenluokan jäsenen on opittava ymmär-

tämään, että he eivät voi voittaa ilman, jos ei heidän luokkansa kokonaisuudessaan voita. Heidän on opittava ymmärtämään, että sosialistipuolue on heidän puolueensa. Meidän puolueemme ei ole työväenluokan vihollisten eikä petturien puolue. Meidän ohjelmassamme ei ole mitään sellaista, jolla tuettaisiin kenkään yksilöllistä erikoisetupyrkimystä. Yksi meidän miehemme kongressissa, Victor Berger, teki yhtenä kongressimiesajkanansa enemmän hyvää Amerikan kansalle kuin kaikki toiset kongressimiehet yhteensä. Askeleissa vaaleissa New Yorkista valittu toverimme Meyer London tulee jatkamaan tätä työtä. Sikäipä Amerikan työväenluokan olisi jo opittava ymmärtämään, ketelle kongressin edustuspaikkoja on annettava.

Mukaillen J. V. K—to.

Norwoodin osuuskauppa "Turvan" liikehuoneisto.

SODAN TUOKSEI

Reklamit

(Humoreski).

Kirjottanut N. A. Teffi.

Venäjänkielestä suomentanut E. Hyypeläin.

Oletteko huomanneet, miten uusia reklaameja laaditaan?

Päivä päivältä niiden nuotti tulee yhä vakavammaksi. Missä ennen ehdotettiin, siinä nyt vaaditaan. Missä ennen neuvottiin, siinä nyt käsketään.

Kirjotettiin näin:

"Pyydämme arvoisia ostajia kiinnittämään huomionsa meidän herkkusilliimme."

Mutta nyt:

"Ostakaa aina ja joka paikassa meidän silliä!"

Ja tuntuu siltä, että huomenna tulee olemaan näin:

"Hei, sinä! Joka aamu, heti kun saat silmäsi auki, juokse ostamaan meidän silliä!" ...

Tämä on tunteelliselle ja heikkohermoiselle ihmiselle myrkytys, sillä hän ei voi olla vastaanottamatta noita käskyjä, noita hoputuksia, joita sataa hänen yllensä joka askeleella.

Sanomalehdet, kyltit, ilmoitukset kadulla — kaikki nuo nyhtävät, huutavat, vaativat ja käskyvät.

Kun heräätte aamulla huonosti nukuttuanne yöllä ja otatte käteenne sanomalehden, niin teidän turvaton ja selkenemätön sielunne saa ankaran käskyn:

"Ostakaa! Ostakaa! Ostakaa minuuttiaakaan viivyttelemättä Veljekset Sigajevien tiliä!" Te ette tarvitse tiilejä. Mitä te tekisitte niillä pienessä, ahtaassa kortteerissanne? Teidät ajetaan ulos kadulle, jos te tuotte kaikenlaista roennus huoneisiin. Tuon kaiken te

käsitätte, mutta te olette saanut käskyn — ja kyllä siinä tarvitaan henkistä voimaa ett'ei hypättäisi vuoteesta ja juoksisi ostamaan noita hirmuisia talleja!

No, vihdoin te rauhoitutte ja lepäätte muutamia minuuttia aivan voimattomana, ja pyyhitte kylmän hien otsaltanne.

Avaatte silmänne:

"Vaatikaa aina meidän allekirjotuksemme punasella musteella: Berkenson & K:ni!"

Te nousette hermostuneesti ja huudatte pelästyneelle voimollenne:

— Berkenson & K:ni! Heti! Ja punasella musteella!

Mutta teidän silmänne lukevat:

"Ennenkuin elätte hetkeäkään kauemmin — koettakaa meidän kukkashajuvetemme, kaksitoista tuhatta hajua!"

Kaksitoistatuhatta hajua! Teidän väsynyt järkenne kauhistuu. Siihenhän menee kauhean paljon aikaa! Täytyy jättää kaikki asiat ja ottaa virkasro!

Teitä odottaa köyhyys ja turvaton vanhuus. Mutta velvollisuus ennen kaikkea! Ei saa elää kauemmin, ennenkuin koettatte kukkashajuveden kaksitoista tuhatta tuokhua!

Te olette jo kerran myöntänyt. Te olette antautuneet Berkenson & K:nille ja nyt ette voi enää peräytyä.

Sigajew-veljekset hyökkäsivät teidän kimppuunne, jostakin sukeisi ylös eilinen herkkusilli ja "Ruokahalu" kahvi, jota tulee vaatia kaikilta nykyajan sivistyneiltä henkilöiltä, ja erityisen yksinkertaisesti tehdyt sakset, jotka ovat välttämättömät jokaisessa kunnollisessa perheessä ja lippulakki, jonka tulee tilata Varsovista "viipymättä", ja ohjaukirja balalaikan*) soitossa, jonka tulee ostaa vielä tänään kaikissa kirjakaupoissa, sillä (oi, kauhistus!) varasto loppuu, ja lompakko, jolla on leimasin, jota voi ostaa ainoastaan tällä viikolla kahdellakymmenellä neljällä kopeekalla, mutta jos laiminlyötte ajan — niin ei koko teidän omai-

*) Balalaikka — venäläinen kolmikielinen kannel.

suutenne riittä tämän jokaiselle ajattelevalle ihmiselle välttämättömän esineen ostoon.

Te hyppäätte ja lennätte, kuin häikäntynyt, ulos. Jokainen minuutti on kallis!

Alotatte tiilistä ja lopetatte professori Bechterevin luona, joka, teidän omaistenne pyyntöihin suostuen, panna teidät isolaattoriin (eristyskoppiin). Sen seinät ovat pehmeällä huovalla peltetyt ja lyödessänne päähän niihin, ette voi saattaa itsellenne vaarallisia vammoja.

Minulla on luja luonne ja minä taistelin kauan noita reklaamien vaarallisia viettelyksiä vastaan. Mutta kumminkin ne vaikuttivat surullisesti minun elämään.

Asia oli näin:

Kerran eräänä aamuna minä heräsin kummallisessa, levottomassa mielentilassa. Tuntui ikäänkuin en olisi tehnyt jotakin hyvin tärkeää tehtävää, tahi unohtanut jotakin hyvin välttämätöntä.

Koetin muistaa sitä, — mutta en voinut.

Tuo levottomuus ei häviä, se kasvaa yhä, se värittää kaikki keskustelut, puheet, kaikki kirjat, koko päivän.

En voi tehdä mitään, en kuule mitään siitä, mitä minulle puhutaan. Koetan tuskallisesti johtaa mieleeni sitä, enkä voi muistaa. Kiireellinen työ ei ole tehty ja tuohon levottomuuteen liittyy tyytymättömyys itseäni ja jonkunlainen epätoivo.

Tahtoisin purkaa pahaa mielentilaani johonkin ja minä sanon palvelustytölle: — Minä luulen, Glasha, että te olette unohtanut jotakin. Se on hyvin pahahti tehty. Te näette, ettei minulla ole aikaa ja tahallanne unohdatte.

Tiedänhän, ettei tahallansa voi unohtaa, että hän tietää, että minä sen kyllä tiedän. Paitsi sitä, minä olen pitkälläni sohvilla ja seuraan sormellani tapetin kuviota: tuo työ ei ole niin erittäin tärkeä ja sana "ei ole aikaa" kuuluu siinä tapauksessa jotenkin pahalta. Mutta sitä minä tahdonkin. Siitä minun on helpompaa.

Päivä kuluu ikävästi, kaikki on vastenmielistä, kaikki on tarpeetonta, kaikki estää muistamista.

Kello viisi tuo epätoivo ajaa minut ulos kadulle ja pakottaa minut ostamaan siven toisen värisiä tohveleita, kuin oli tarpeen.

Illalla menen teatteriin. On niin painavaa!

Kappale on vastenmielinen ja tyhjänpäiväinen. Näytelijät ovat tyhjäntoimittajia, jotka eivät tahdo tehdä työtä.

Tahtoisin mennä kauas pois, olla yksin korvessa ja jätettyäni pois kaiken maallisen ja katoavaisen, ainoastaan ajatella, ajatella — siksi kuin muistaisin tuota suurta, jonka olen unohtanut ja joka minua kiusaa!

Ja minä läksin pois.

Mutta päivä ei vielä ollut lopussa. Minä istuin pöydän ääreen ja kirjoitin koko joukon ilkeitä kirjeitä ja käskin lähettää ne heti.

Tuon kirjevalhdon seurauksia minä tunnen nytkin vielä ja, luultavasti, en voi saada niitä haihtumaan koko elämäni...

Vuoteessani itkin katkerasti.

Yhtenä ainoana päivänä tuli koko elämäni hävityksi. Minun ystäväni ymmärsivät, kuinka paljon minä olen siveellisesti ylempi heitä, eivätkä koskaan anna minulle sitä anteeksi. Kaikki, joita kohtasin sinä suurena päivänä, saivat määrätyn, järkähtämättömän mielisyyden minusta. Mutta posti lennättää kaikkiin maailman ääriin minun pahoja, s. o. avomielisiä ja ylpeitä kirjeitäni.

Minun elämäni on tyhjä ja minä olen yksin. Mutta se on yhdistävä, kun vain muistaisin...

Ah! Kun ainoastaan muistaisin tuota tärkeää, välttämätöntä, tarpeellista, ainoata! — Ja minä olin jo nukkumaisillani kun äkkiä, ikäänkuin kultalanka lävisti ajatukseni tumman toivottomuuden. Minä muistin. Muistin sen, jonka olen unohtanut, jonka edestä olin

uhrannut kaikki, jonka jälessä olin valmis menemään, kuin johtavan tähden johtamana uuteen, ihanaan elämään. Se oli ilmoitus, jonka luin ellisessä lehdessä: "Alkää koskaan unohtako, että liinavaatteet "monopol" ovat kaikkein terveellisimmät — sillä niiltä ei ole tarpeen pestä." Niin juuri.

Mä itken . . .

Mä itken, itken kuin hento nainen,
on sydämeni pakahtua suruun.
On arvoa nyt vailla elo mainen,
sen riemut ehtyivät jo viime murmuun.

Mä itken, itken kuin hento nainen,
oon kadottanut kaikkeni mä varmaan.
On kylmä pyhättöni autuainen
ja synkkä, syksyinen on syli armaan.

Mä itken, itken kuin hento nainen
ja orpona mä maailmalle palaan.
On tunne povessa niin polttavainen,
mä miksi keneltäkään sitä salaan.

Mä itken, itken kuin hento nainen
ja astun raunioille onnen maisen.
Miss' ennen riemu, siinä kalvavainen
on tuuska rintani nyt tulvivaisen.

Jussi Raitio.

Mariposa sõjaväeüksuse ülemkõrge üht.
 Joon. Järven.
 Murhaku koolik. 25 p. 1914

Työväestön tappokulkua

Köyhälistön luokkataistelu vuonna 1914

Vuosi 1914 on kansainvälisen köyhälistön luokkataistelun historiassa epäilemättä yksi tärkeimpiä ja merkellisimpiä vuosia. Tänä vuonnahan on luokkatietoisien köyhälistön parhaimman linnoituksen, työväestön kansainvälisen solidarisuuden päätuen, Internationalen perustamisesta kulunut viisikymmentä vuotta. Tänä samana vuonna täyttää myös tämän vanhan Internationalen uusinto, n. s. "Uusi Internationale" kaksikymmentäviisi vuotta.

Kaikilta maailman kolkilta varustautuivat köyhälistön edustajat jo matkalle, täyttämään tärkeätä tehtäväänsä Wienin kongressissa... Silloin yht'äkkiä, odottamattoman nopeasti toteutui se sosialistien jo kauan aavistama yhteiskunnallinen muutos — maailmansota.

Maailmansota, joka hetkeksi hurmaa luokkatiedottoman työväestön, häivyttää tieltään kansainvälisen luokkatietoisien työväestön varoitushuudot, pakottaa

"Inta" osuuskaupan liikekäsineistö, Fitchburg, Mass.

eri maiden työväestön käymään asekin toinen toisiaan vastaan.

Tuossa tuokiossa käy kansainväliselle köyhälistölle mahdottomaksi näyttää voimaansa kansainvälisessä kongressissa. Kongressia ei voida pitää. Luokkataistelu näyttää kokonaan mykistävän tämän suuren historiallisen tapahtuman edessä.

Päivässä parissa tapahtuu suuria asioita. Ne näyttävät vaimentavan köyhälistön luokkataistelun. Tuntuu kuin köyhälistö unohtaisi luokkaristiriidat, kuin Internationale häipyisi unholaan.

Saksan sosialistit ryhtyvät valtiopäivillä kannattamaan keisarin sotaveroja, Ranskan jyrkät marxilaiset panevat miehiään ministeristöön hallituksen tueksi. Kansainvälisen sosialistitoimiston puheenjohtaja Emile Vandervelde astuu niinkään ministeristöön... Mitä merkitsee kaikki tämä? Internationalen kuolemaako, köyhälistön vallankumouksellisen hengen, luokkatunteen häviämistäkö?

Maailmansota teki syvän vaikutuksen köyhälistön luokkataisteluun. Mutta ennenkuin ryhdymme katsastamaan, vaikuttaako se edistävästi vai taannuttavasti köyhälistön suuren asian, yhteiskunnallisen vapauden puolesta taistelemiseen, luokkaamme lyhyt katsaus niihin voittoihin, mitä köyhälistön luokkataistelun kautta saavutettiin tämän vuoden aikana, ennen tätä sotaa.

Vuosi 1914 alkoi työväenluokalle pahaenteisenä. Koko kapitalistinen maailma oli pulakauden turmiotatuottavissa merkeissä. Elintarpeiden hinnat olivat jatkuvan kohoamisen tilassa, työttömyys oli kaikkialla pysyväistä.

Vuoden alkupäivien vieressä eivät nämä ilmiöt sinukaan muuttuneet paremmiksi. Päinvastoin! Niiden työväenluokalle turmiotatuottavat ominaisuudet vain vahvistuivat, kärjistyivät yhä suuremmassa mää-

rässä. Raskaana taakkana laskentui köyhälistön harteille yhä kasvavan riistämisen, toimeentulon epävarmuuden, kurjuuden ja orjuuden ies.

Köyhälistön luokkataisteluun ei näillä ilmiöillä kuitenkaan ollut masentavaa eikä taannuttavaa vaikutusta. Työväenluokkaan kohdistuva sorto vahvisti kaikissa maissa luokkataistelun, kumouksen henkeä. Luokkavastakohdat astuivat yhä räikeimpinä esiin. Tämä herätti yhä uusia työläisjoukkoja tietoisuuteen. Uudet sankat parvet yhtyivät taistelevan köyhälistön riveihin.

Kaikkina maissa, joissa kapitalistinen järjestelmä levitti riistoa ja sortoa, on työväenjärjestöjen jäsenmäärä huomattavasti kasvanut. Taloudellisten järjestöjen toiminta on ollut tavattoman vilkasta. Työtaisteluja on ollut kaikkialla, niin suuria kuin pieniä. Useimmat työtaistelut voitettiin ainakin osittain. Järjestynyt työväestö kykeni valtaamaan hieman parempia palkkoja, lyhemmän työajan.

Yhä selvemmin on köyhälistö myös alkanut käsittää poliittisen toiminnan välttämättömyyden luokkataistelussa. Tänä vuonna onkin työväestö saavuttanut huomattavimmat voittonsa juuri poliittisella taistelukentällä.

Sosialistipuolueiden jäsenmäärä on vuoden varrella mennyt huimaavasti eteenpäin. Saksassa sivuutettiin jo miljoona. Samaa on huomattavissa kaikissa maissa. Toisissa suuremmassa määrässä, toisissa pienemmässä, mutta missään ei ole menty taaksepäin.

Sosialistien saavuttama läänimäärä parlamentti- ja kunnallisvaaleissa kohosi hämmästyttävästi. Äänimäärän mukana tietenkin edustajalukukin. Vuoden varrella nousi kaikkien maiden parlamenteissa olevien sosialistiedustajien lukumäärä 784:ään. Tämä on lähes viialteista prosenttia parlamenttiedustajien kokonaismäärästä.

Huomattavin voitto saavutettiin Ranskassa. Sosialistiedustajien lukumäärä nousi 67:stä 102:teen. Ruot-

sista, Belgiassa, Argentiinassa, ym. kohosi edustajamäärä tuntuvasti. Sosialistien saavuttama äänimäärä nousi knikkiaan yli 12,000,000:an.

Kun ottaa huomioon, että kaikilla köyhälistöluokan jäsenillä ei ole valtiollista äänioikeutta, ei edes miehillä, puhumattakaan naisista, niin saa tästäkin jo jonkinlaisen käsityksen, miten mahtavaksi köyhälistön luokkataistelu-armeija on varttunut.

•

Vuoden varrella on köyhälistön luokkataistelu timentunut, luokkatietoisien köyhälistön rivit kasvuneet. Mutta kuten alussa huomautimme, aikaansa maailmansota köyhälistön taistelussa suuria yllätyksiä. Näennäisesti näyttää se sotkeneen luokkataistelukäsittettä. Pikaisesti katsottuna tuntuu siltä kuin olisi se vaimentanut luokkataistelua, hajoittanut rivit. Onko todellisuudessa näin tapahtunut? Onko kansainvälisen köyhälistön solidarisuus, onko Internationale kuollut? Varmasti voi vastata, että pitkäaikaisista tuhoista se ei kuitenkaan ole aikaansaanut, mahdollisesti hetken.

Varmasti voi nyt jo sanoa, että vaikka maailmansota olisikin vaikuttanut riveissämme hetkellistä taantumusta, niin lopulta se kuitenkin merkitsee taistallemme suurta voittoa.

Sodan kauhut ja kärsimykset, hirveine seuraluksineen, on opettava yhä suuremmille työläisjoukoille luokkataistelun välttämättömyyden. Ne tulevat tehoittamaan köyhälistön mieliin entistä selvemmin nykyisen kapitalistisen järjestelmän mädännäisyyden. Luokkatiedottomat työläiset tulevat ymmärtämään minkälaiseksi helvetiksi tämä järjestelmä luo maailman. Tämä tulee entistä selvemmin osoittamaan välttämättömyyden lyödä murskaksi vanha yhteiskuntajärjestelmä ja rakentaa tilalle toinen parempi — sosialistinen yhteiskunta, jossa työläisetkin pääsevät ihmisiksi, eikä heidän tarvitse olla kanuunanruokana, maailmanmurjomina palkkaorjina.

Luottamuksella ja toivehikkaana voimmekin sen-
tähden yhtyä teoreetikkomme Karl Kautskyn lausun-
toon, jonka hän lausui toista vuotta sitten kirjassaan
"Korkeat elinkustannukset"*) , mutta joka tässäkin
tapauksessa pitää paikkansa: "Katsaus kahteen vii-
meiseen vuosikymmeneen osoittaa, että puolue ja am-
mattijärjestöt ovat tehneet velvollisuutensa. Siksi
voimme luottamuksella astua kapitalismin uuden ajan-
jakson meille asettamiin taisteluihin, jossa ajanjaksos-
sa ei mikään enää ehkäise luokkavastakohtien kärjisi-
tymistä, jossa kapitaali voi lisätä rikkauksiaan aino-
astaan kansanjoukkojen lisääntyvän kurjuuden kus-
tannuksella ja nämä kansanjoukot ovat yhä enemmän
pakoitettuja, oman perikatonsa välttämiseksi, pyrki-
mään kapitaaliherruuden kukistamiseen".

Yrjö Halonen

Internationalsen ensi edustajakokous Genevessä 1886

*) "Korkeat elinkustannukset" on ilmestynyt suomeksiikin Raivaajan kustannuksella.

Uutterimmat

H. Heino
New Yorkin näyttämö.

Kuunis tyttönen, eikö olekin? Eikä aiti mitään Metropolitan oopperan laulajatar, onpa meidän omaa taiteilijajoukosta, meidän, Amerikan suomalaisen sosialistien. Hänenlaisilleen omistettakoon muutama rivi.

Kalenterien jalkakellaiten muitten juhlaulkaisujen toimittajat, työväenliikkeen historioitsijat ynnä muut sellaiset kynäniekat täyttävät julkaisujansa sivumäärittäin kirjoittelemalla sanomalehtimiehistä, puhujista ja luennoitsijoista, agitatoreista ja muista suurpolitiikassa riehuvista enemmän tai vähemmän suurista suuruuksista.

Heidän suorittamansa työ saa kiitoksia ja tunnustuksia ja heidän nimensä mainitaan työväenliikkeen historioissa.

Mutta mitäpä, jos minä tässä virittäisin pienen laulun muutamien muitten liikkeemme raatajain kunniaksi. Sellaisten, jotka tavallisesti eivät saa mitään palkkaa työstään, saavatpa vain haukkumisia osak-

seen melkein yhtä paljon kuin nuo ensinmainitut, sellaisten, jotka saavat rauhata itsensä melkein joka-ikisenä iltana osaston haalille raskaan päivätyönä jälkeen, saavat virua tuntikausia kylmällä osaston näyttämöllä, kotiin palattuaan tuossa puoliyön korvissa istua tuntikausipäin, taten päähänsä rooleja, pit-
kää kuin nälkävuosi, nuk-
kua muutaman tunnin, sit-
ten taas päivätyöhönsä teh-
täseen tahi kotuujaa kai-
vamaan ja työstä päästy-
ään jälleen osaston haalille.

Ja kun näin on viikoksi pari kidutettu heitä, saavat he lopultaakin esittää työnsä tulokset yleisölle, joka mak-

Elma Lundgren
New Yorkin näyttämö

W. Suppene
New Yorkin näyttämö

samastaan kvartista katsoo pyhäkai oikeudekseen vir-
nistellä jokaiselle lausu-
misvirheelle, jokaiselle
mielestänään epäonnistu-
neelle liikkeelle, — ylei-
sölle, joka vaatii, että
työn kangistamat jäsenet
siroasti esittäisivät milloin
kreivi sitä tai tätä, mil-
loin kuningatar sen tahi
tämän nimistä, ja lopuksi
joku osaston kirjeenvaihtaja
tahi ylevään taidear-
voisteluun antautuva sa-
nomalehden toimittaja
heittää kylmän ryöpyä
esiintyjän niskoille hauk-
kuen koko heidän vaivaa

kyäyvä esityksensä pata-
luhaksi.

Näyttelijöistämme pu-
hun ja kaikista niistä, jot-
ka kuuluvat näytelmäseu-
rojemme masinaan, kulis-
simiehistä, puvustonhoita-
jista ym.

Tästä edellä on eräs kir-
joitus, jossa puhutaan näy-
telmätaiteestamme kriittili-
sessä muodossa. Se kaik-
ki, mikä siinä on sanottu,
on varsin huomioon otetta-
vaa, mutta se ei estä minua
tästä kirjoituksessa vetä-
mästä esille asian toista
puolta, valoisaa puolta, joka siinä niinkään on ole-
massa. Ja näitä valoisia puolia onkin oikeastaan kaksi.

Helmi Lippinen
New Yorkin näyttämö.

Juho Naro
New Yorkin näyttämö.

— toinen se, että näyt-
telijaseuramme sisältävät
itsessään joukon uutterim-
pia tovereitamme, joiden
työhön meidän osastojem-
me taloudellinen asema suu-
resti nojautuu, jotka hank-
kivat rahaa sekä suulliseen
että kirjalliseen agitatio-
nimme — ja toinen se, et-
tä kaikista puutteellisuuk-
sistansa huolimatta se tai-
de, mikä useilla näyttä-
möillämme on tarjona, ei
ole niinkään huonoa, päin-
vastoin usein varsin hel-
posti kestäisi koetuksen hy-
vin monen ja etevänkin am-
mattinäyttämön rinnalla.

Martha Heikonen
New Yorkin näyttämö.

ma. Kerrassaan liikuttavia muistoja on muillakin niiltä ajoilta, jolloin Suomen salomailla suurlakon jälkeen syntyneissä työväenyhdistyksissä toiminnan ensi askeleita otettiin, harjoteltiin näytelmiä ison tuvan nurkkaan laitetuilla lavitsoilla, ilman ohjausta ja opetusta pantiin pystyyn isompia ja pienempiä näytelmiä. Joka kehtasi nauraa välttämättä siellä esiintyville kömpelyyksille, hän saattoi tyhmyyttään sitä tehdä, mutta joka halusinähä jotakin pinnan altakin, ei voinut muuta kuin ihailia sitä väärentämättä antautumusta ja harrastusta, jolla nuo en-

ilmeistä on, että suomalaisilla on suurta harrastusta ja taipumusta taiteeseen yleensä, mutta eritoten näyttämötaiteeseen. Minkä vuoksi niin on asialaita ja mihin muinaishistorialliseen kehitysvaiheeseen se perustuu, siitä väitelkööt viisaammat, minä tässä vaan todennan tosiasiasta, että niin on laita. Missä ikänään suomalaisia liittyy seuroiksi, sekä täällä että kotimaassa, siellä myös heti pannaan pystyyn jonkinlainen näytelmäohjelma.

Oskar Heikonen
New Yorkin näyttämö.

H. Jutila.
New Yorkin näyttämö.

esitettävänä on joku varsinainen työväennäytelmä, joku Minna Canthin yhteiskunta-draamoja taii vaikkapa ulkomaalaisiltakin lainattu, niin monessa tapauksessa tällainen katselija saa tehdä sen kokemuksen, että ammatinäyttämöiltäkään hän ei löydä sellaista todellista tulkintaa kun hän löytää jonkun kehittyneen työväen näytelmäseuran näyttämöltä.

Eikä siinä kaikki. Tunnettua on, että Suomessa, helsinkiläinen teatteri Kansan Näyttämö, joka kehittyi suoraan Helsingin työväenyhdistyksen näytelmäseurasta, vakituiseksi laitokseksi muodostuttuaan ja tuntuvaksi osaksi säilyttäen tämän työläisnäyttelijäkunnan, joka siellä alussa oli, muodostui virkeimmäksi ja taitavimmaksi kaikis-

sikertalaiset antautuivat tehtäviinsä.

Mutta ensi askeleitten jälkeen seuraa toinen ja toisen jälkeen kolmas ja neljäs. Kokemusta kasaantuu, erehdykset korjautuvat ja kun työväenyhdistys on kasvanut isoksi ja vara on valita näyttelijöitäkin, saa kriittisempiäkin katselijoita huoletta mennä teatteriin varmuusti tietäen saavansa näytönsä illan, jota eivät häiritse sanottavat kankurit ja kömpelyydet. Ja jos

T. Wälske.
New Yorkin näyttämö.

ta Helsingin teattereista. Se mikä siitä puuttui hienoiksi hiotossa tekniikassa, tuli hyvin korvatuksi esityksen hartaudella ja näytelmävaraston pirsteudella — uudenlaisinta ja realistisinta taidesuuntaa edustavat kappaleet löysivät ensin tiensä tälle näyttämölle, jonka toiminta ei ollut sidottu homehtuneitten ja laillisen järjestyksen loukkaamattomuutta pyhästi valvovien professorijohtokuntien vanhoillisuudella.

Jussi Pustikka
New Yorkin näytelmäseuran johtaja.

Toinen vielä kuvaavampi esimerkki on Tampereen Työväen Teatteri, joka yhä pysyy amatööriteatterina ja sen näyttelijät edelleen työskennellen päivisin mikä tehtaalla, mikä rakennustelineillä, omalla voimallaan, valtiavuutella ja herrasyteisöillä kohotti itsensä sellaiselle asteelle, että Suomen tunnetuimmat kirjailijat ensin tarjosivat kappaleensa tässä teatterissa esitettäväksi.

Urho Hagelberg
New Yorkin näyttämö.

Mutta tällaisia saavutuksia voi mainita montakin täältä Amerikasta. Olen nähnyt esim. Astorian näyttämöllä esitettävän vaikeita kappaleita mitä erilaisimmilta aloilta, — venäläisiä yhteiskunnanäytelmiä, iloisia saksalaisia huvinäytelmiä, Suomen kirjallisuuden tuotteita, ja ilta useimmiten muodostui häiritsemättömäksi taide-nautinnoksi.

Samu Suorteva
Pittsburgin näyttämö.

Fitchburgin näytelmäseuralla esitettiin viime vuonna Strindbergin kuuluisa kappale "Isä", joka on tavallista enemmän vaativa tekele. Sattui niin, että ei kukaan sitä ennen näin saman kappaleen amerikalaisella ammattinäyttämöllä esitettyä ja empiemättä täytyy sanoa, että suomalaisten esitys kaikissa suhteissa, lukuunottamatta näyttämöleppänsä loisteliaisuutta, ehdottomasti vei voiton. New Yorkin näyttämön esityksiä en ole sattunut näkemään kuin pari kertaa, mutta kummallakin kerralla näkemäni olosuhteisiin nähden oli mallikelpoista. San Franciscossa ja Portlandissa olen nähnyt eheitä taidetta. Ja niin pitkin linjaa, ainakin sellaisilla näyttämöillä, missä on onnistuttu saamaan hyviä ja ennen kaikkea vakituisia näytelmäseurojen johtajia.

Tällaisia tuloksia ei saavuteta ilman ankaraa työtä. Ne illat ovat lukemattomat, jotka meidän kokeimmimmat näyttelijätoverimme ovat saaneet uhrata osastojen näytelmälavoilla ja vielä lukemattomammat ne yöt, joita on rooleihin syvennynyt. Kaikki kunnia niiden toveristemme uutteruudelle, jotka säästä-

Nils Teehu
Pittsburgin näyttämö.

mättä itsellään ovat tämän työn suorittaneet. Tietysti useimpia heistä kannustaa "oma etu" näyttelijäkunnan muodossa, mutta se "etu" taloudellisessa suhteessa on niin perin ohraimen ja vaivat multien osastojen jäsenten varvoihin nähden niin paljon suuremmat, että meillä sittenkin tässä kaikessa on edessämme kappale sitä naurautevaisuutta, joka muodossa tai toisessa on vuosikymmenien varrella pystynyt rakentamaan maailmanjärjestöämme maltavan rakennuksen.

G. Toikka
New Yorkin näyttämö.

G. Lahtinen
New Yorkin näyttämö.

Tietysti kunkin näytelmäseuran kehitys riippuu paljon siitä, saadaanko hyvä johtaja. Mutta tässä on huomattava, että mikäli meillä sellaisia on, ja niitä on montakin, niin ovat he melkein poikkeuksetta kaikki kasvaneet ja kehittyneet itse näissä näytelmäseuroissamme.

Tarkoituksemme oli saada tähän julkaisuun mahdollisimman täydellinen selvitys kaikista Amerikan suomalaisista työväen teattereista. Kun kuitenkin ai-

noastaan pieni osa näytelmäseurojamme lähetti sitä varten tarvittavia aineksia, on täytynyt luopua alkuperäisestä aikomuksesta ja toimitukselle saapuneita kuvia julkaistessa tyytyä vain ylimalkaiseen ja varsin epätäydelliseen selostukseen.

Huomattavimpia näytelmäseurojamme lännestä itään laskien ovat: Astorian, Portlandin, San Franciscon, Berkeleyyn, Seattlen, Aberdeenin, Hoquiamin, Red Lodgen, ennen muinoin myös Butten, — keskivaltioissa Hancockin, Ishpemingin, Ironwoodin, Negaunee, Minneapolisin, idässä Clevelandin, Ashtabula Harbo-

E. Pennen
New Yorkin näyttämö.

N. Pennen
New Yorkin näyttämö.

rin, Monessenin, Conneautin, Fitchburgin, Gardnerin, Maynardin, Quincyn, Worcesterin, Brooklynin, New Yorkin, Lanesvillen, Bostonin, Norwoodin, Detroitin. Canadassa Porth Arthurin ja Fort Williamin. Näitä johtajia onkin meillä kehittynyt tuntuva joukko ja useat varsin etevä. Astoriassa Lembergin pariskunta, Rocy ja Lauri, eri aikoina johti seuraa suurella menestyksellä. Rocy Lemberg on nyttemmin siirtynyt Seattlen osaston näytelmäseuran johtajaksi, mut-

Port Arthur, Ont., May 1900

ta aina hyvän huumorinsa säilyttänyt Lauri, on nähtävästi kadottanut tuon hyvän lahjansa koska antautui duluthilaisten surullisen hahmon ritarien palvelukseen ja kirjaimellisesti käsittäen katosi näyttämölle. Se oli epäilemättä suuri vahinko, sillä Lauri Lemberg kaikista rosoisuuksistaan huolimatta on yksi parhampia näytelmäseurojemme johtajia. Astoriassa ovat johtajat vaihdelleetkin tiheään ja ensimmäisestä johtajasta, Anni Mörkistä, alkaen, joka ny-

Quincey, Mass., näytelmäseura

kyään on Suomessa ammattinäyttelijänä, on siellä ollut johtajia Frank Niemi, Sanni Nuorteva ja nykyään A. Eloranta, entinen Tampereen Työväen Teatterin näyttelijä. San Franciscossa on näytelmäseura ollut useimmiten тов. Hopeavaaran johdettavana, joka ei ole mikään ammattijohtaja, mutta joka hyvin puolustaa paikkansa kaikkien muitten rinnalla. Entinen Kansan näyttämön näyttelijätär, rouva Pulkkanen on

johtanut Portlandin näytelmäseuraa siirryttyään ensin West Berkeleyyn näytelmäseuran johtajan toimesta. Ja unohtaa ei sovi Hoquiamin seppoa, Antti Mäkeä, joka heiluttaa johtajavaltikkaansa yhtä taitavasti kuin vasaraakin.

Keskivaltioitten näytelmäseurajohtajista meillä ei ole tarkkoja tietoja ja taitaa ollakin sillä tavalla, että keskipiiriin yleinen järjestymättömyys on vaikuttanut

Laneville, Mass., näytelmäseura

näyttämötoiminnankin alalla siten, että mitään vakituista ei ole saatu syntymään. Mutta sanomalehtiuutisista päättäen, useat näytelmäseurat toimivat siellä kunnioitettavalla virkeydellä.

Idässä, osastojen toiminnan yleensä ollen verrattain virkeämmän, on myöskin tämä ala kehittynyt melko pitkälle. Fitchburgin näytelmäseuralla on käytettävänä iso joukko perin käteviä näyttelijöitä, jotka eivät aseta esteitä suurimpienkaan kappaleitten esit-

tämisen tielle. Siitä voi suuresti kiittää niitä johtajia, jotka aikojen varrella ovat tätä seuraa kasvattaneet. Fitchburgin ensimmäisiä johtajia oli Ville Erikson, joka nytemmin on Tampereen Työväen Teatterin etevin miesnäyttelijä. (Taas yksi todistus siitä, että varamme on riittänyt rikastuttamaan Suomenkin kulttuurielämää). Kaikkien rakastama Aiolan Ville on ollut täällä parikin eri kertaa, äskettäin siirtyen takaisin Porth Arthuriin ja tänne saatiin Port Art-

Gardner, Mass., näytelmäseura

hurista mies, joka tunnustetusti on numero ensimmäinen näytelmäseurajohtajiemme joukossa, Felix Hyriks. Näitten välissä on Fitchburgissa ollut johtajina A. Tuulos, monella tavalla kouluisaksi tullut Hattara ja ehkä joitakin muitakin. New Yorkin näyttämöjohtajana toimii nykyään tov. Puolakka, joka itse on mainio näyttelijä ja pitää harjaantuneen seuransakin korkealla tasolla. Hattara myös toimi en-

nen muinoin sekä siellä että Brooklynissä. Brooklynin hyvien näytelmäjohtajien joukossa on mainittava H. Roitomaan ja nykyinen johtaja A. Karppinen.

Gardnerin näytelmäseuran johtajana on toiminut Jukka Kotiranta, joka hänelle sopivissa osissa on mainio näyttelijä ja johtajanakin menestynyt hyvin, joskin häntä tuntevat toverit aina ihmettelevät, miten hänen kehrassaan rajaton hyvääntahtoisuutensa, joka ei salli pahan sanomista pahimmalle vihamiehelleen-

Maynard, Mass., näytelmäseura

kään, tekee hänelle mahdolliseksi sen verran komentamista, johon jokaisen johtajan täytyy monipuolisesti pystyä. Vielä mainittakoon hyvien johtajiemme joukossa Antti Palen, joka johti samalla kertaa Worcesterin sekä näytelmäseuraa että soittokuntaa että lauluseuraa ja hyvin selvisi kaikesta. Nykyään on Worcesterissa johtajana Mannerheimi, joka on toiminut Suomessakin työväen näytelmäseurojen johta-

Ришбург, Маса, и родственники

jana. Quincyssä oli seuran johtajana rouva Siiri Orjatalo, tunnetun suomalaisen näyttelijän vaimo. Ukoltaanko lie perinyt taitonsa vai muutenko sitä op-
 paut, tahi syntynyt sen mukana, — hyvä näyttelijä
 hän on ja tervetullut kaikille näyttämölle.

Maynardin näytelmäseuran johtajana toimii hy-
 vällä menestyksellä тов. Fonsell ja aika ajoin on
 siellä ollut johtajana тов. Paul Suorsa, joka tietää
 tulla mainituksi monipuolisuutensa vuoksi. Hän on

Boston, Allston, Mass., näytelmäseura.

ei ainoastaan hyvä näyttelijä, mutta myöskin etevä
 musiikkimies ja näytelmien kirjoittajakin. Eräs hänen
 näytelmänsä, "Nouseva kosto", on ilmestynyt painet-
 tuna Raivaajan kustannuksella.

Moni hyvä näytelmäseuran johtaja ja näyttelijä on
 jäänyt tässä mainitsematta. Ja kokonaan mainitse-
 matta nimeltään sekä ansioiltaan ovat jääneet ne lu-
 kemattomat toverit, joiden työ näyttämöllä on yhtä

rasittavaa, mutta paljon epäkiitollisempaa, — ne kaikki, jotka vaivojaan säästämättä ja palkkaa pyytämättä häärräivät puvustonhoitajina, kulisimiehinä, piletien myyjinä, järjestyämiehinä, säästäjinä ja lukemattomissa muissa hommissa, jotka kaikki yhteensä tuottavat suuria tuloksia jokaisella paikkakunnalla. Niiden mainitsematta jättäminen on jäänyt yksinkertaisesti siitä syystä, että asianomaiset näytelmäseurat eivät ole lähettäneet meille heidän kuviaan ja esityksiään.

Mieltäkiinnittävää olisi laskea, kuinka paljon mei-

Astoria, Ore., näytelmäseura

dän näytelmäseuranne tuottavat vuosittain rahallisessa suhteessa. Summa ei ole kovinkaan pieni, päätellen siitä, että isommat näytelmäseurat ansaitsevat vuosittain osastolleen 3.000—4.000 dollaria. Kun näitä näytelmäseuroja on ainakin pari sataa, isompaa ja pienempää, niin ei ole liian rohkeata otaksua, että niiden toiminta yhteensä tuottaa osastoille lähemmäs satatuhatta dollaria vuodessa. Ja tämä summa, kustannuksia lukuunottamatta, antaa kymmeniä tuhansia dollareita sosialistiseen valistustyöhön.

Jopa siis sietääkin kerran koko järjestömme puolesta lausua kauniit kiitokset näille, toverijoukkomme autterimmille.

Eenokki.

Sini Ojatsalo
Pittsburghin näyttämö.

Edith Halonen
Pittsburghin näyttämö.

Köyhälistön Internationalen 50:n vuotisen muis- ton juhla

E. Vaaderwolde
Hasseltin alkuurakka
puheenjohtaja.

Viimeksi kuluuneen syys-
kuun 28 p:nä kului umpeen
50 vuotta köyhälistön Inter-
nationalen perustamisesta.
Internationalen perustava
kokous kokoontui Lontoos-
sa mainittuna päivänä v.
1864. Kokouksessa oli läs-
nä Ranskan, Saksan, Eng-
lannin, Belgian ja Sevitsin
työläisten edustajia. Koko-
uksessa esiintyi myöskin
muutamia puolalaisia ja ita-
lialaisia.

Eri maiden työväenliik-
keissä ilmenevät onnituisuu-
det tulivat tietysti näkyville tässä kansainvälisessä
kokouksessa. Mutta vaikka niissä olikin paljon toi-
sillensa vierasta ja toistansa vastaan törmäävää, oli
kaskilla sama pohja.

Valta-asemansa täydellisesti vallannut ja vakiinnut-
tanut kapitalismi kaikissa niissä maissa, joista edus-
tajia oli Internationalen perustavassa kokouksessa,
pakotti työväestöä kapinoimaan yhä mahtavammaksi

ja tyrannimaisemmaksi painuvaa kapitalistista järjestelmää ja oloja vastaan. Kaivattiin työväestöä kansainvälisesti yhdistävää ohjelmaa ja toimintaa.

Elävimmän kuin muut käsittivät tämän K. Marxin johtamat saksalaiset sosialidemokratit. Saksassa oli jo juurrutettu kuuluisan Kommunistisen manifestin aatteita, julistettu järjestelmällistä luokkasotaa riistäjien ja riistettävien välillä, vakiinnutettu tietoa siitä, että työväenluokan tehtävä ei ole eikä voi olla täällä, vaan suuria historiallisia taisteluja, kunnes kapitalismin ylivalta valtiossa ja yhteiskunnassa kukistetaan, kunnes työn tasavalta voitetaan työväenluokan järjestyneellä rynnäköllä. Saksalaiset valistuneet työläiset käsittivät elävimmän kuin muut, että "työväenluokka on se kallio, jolle tulevaisuuden tempeli rakennetaan". Ihme ja sattuma siis ei ole se, että marxilaisten aatteitten yleisemmät piirteet saavuttivat hyväksymisen ensimmäisessä työläismaailman kansainvälisessä edustajakokouksessa. Niissähän niin kourautuntuvalla tavalla tulkitaan kapitalististen olojen sisällitys ja yhteiskuntakehityksen kulkusuunta.

Internationalen perustamisajan englantilainen työväenliike eli "Trade Unioihin" liittyvien toiveitten innoittamaa nuoruusaikaa. "Trade Uniossa" vallitsi vireä, valtiollisia ja yhteiskunnallisia uudistuksia vaativa henki, sillä niiden täytyi elää taistelujen tuoksinassa. Porvarillinen vapaamielisyys ei mitenkään tahtonut tunnustaa työläisten yhteenliittymistä. Varhaisemman ajan hirmuvallatset palkkataistelujärjestöjen vaimot kummittelivat vielä Internationalen perustamisaikanakin hallitsevan luokan päässä. "Trade Unioitten" täytyi käydä lakkotaisteluja astumalla ahtahtien työväenyhdistyksiä vastaan säädettyjen erikoislakien varpaille. Valtaluokka vaanskeli yhdistysrahastoja ja toimihenkilöitä tuomittain vankiloihin, mutta voitto voiton jälkeen vakuutti työläisille, että "Trades Unioita" on pidettävä yllä hinnalla millä tahansa ja ponnisteltava kaikkia esteitä vastaan.

Ranskan työväenliikkeessä vaikutti yhdellä taholla pikkuporvarillis-anarkistinen "proudhonilaisuus" ja toisella alituisten vallankumousliikkeitten ilmacehässä kehittynyt salaliittolais-vallankumouksellinen katsantotapa. Siihen sisältyi hataria sosialistisen yhteiskunnan perustamispyrkimyksiäkin.

Mutta katsomatta siihen, mille asteelle työväenliikkeet eri maissa olivat päässeet, ymmärryksessä suuren historiallisen tehtävänsä suhteen, oli selvää se, että "kaikkien maiden työläisten täytyy liittyä yhteen." Oli olemassa mahtava ja yhä valtavammaksi kasvava kapitalismi, jolta työväki ei voinut muuta odottaa kuin — iskuja.

"Huolimatta teollisuuden ja kaupan valtavasta edistymisestä vuosien 1848 ja 1864 välillä", lausutaan vanhan Internationalen sääntöjen johdannossa, "ei työväenluokan kurjuus ole vähentynyt, vaan kasvanut. Ei koneitten täydellistytminen, eikä tieteen käyttäminen teollisuuden ja maanviljelyksen tai kulkuneuvojen palveluksessa, eivät uudet siirtomaat eikä siirtolaisuus, ei uusien markkina-alain valtaaminen eikä vapaakauppa ole parantaneet työtätekevän kurjautilaa, päinvastoin luovat kaikki nämät edistykset nykyään vallitsevan yhteiskuntajärjestyksen pohjalla syvempiä vastakohtia yhteiskuntaan ja lisäävät huokataistelua".

Tässä mainittujen näkyvien tosiasioitten suhteen oli Internationalen perustava kokous yksimielinen, niinkuin siinäkin, että taistelevan köyhälistön täytyy olla kansainvälisesti yhdistynyt, täytyy olla kansainvälinen yhdysseide eri maitten järjestöjen välillä. Sellaiseksi valittiin pääneuvosto Lontooseen, johon tuli kuulua eri kansojen edustajia. Pääneuvoston tehtäväksi annettiin järjestää Internationalen toiminta sääntöperäiselle kannalle.

Näihin toimiin pääneuvosto ryhtyi innolla. Pian olikin erinomaisen taitavasti laadittu sääntöluo-

nos valmis. Sääntöluonnoksen laati Marx ja se hyväksyttiin.

Tämän kirjutuksen rajat eivät salli eikä ole tarpeellistakaan kuvailla vanhan Internationalen sisällä käytyä taistelua. Mainittakoon vaan, että vanha Internationale piti viisi kansainvälistä kongressia. Viidennessä ja viimeisessä kongressissa esitti Marx pääneuvoston siirrettäväksi New Yorkiin, kun oli käyty toima taistelu anarkisteja vastaan ja tehty anarkistien kanssa selvä pesäero. Esitys hyväksyttiin pienellä enemmistöllä. Sanotaan Marxin lausuneen myöhemmin, että pääneuvoston Amerikkaan siirtämisen tarkoituksena oli vanhan Internationalen toiminnan lopettaminen, koska oli epävarmaa sen säilyttäminen historiallisen tarkoituksensa palveluksessa — anarkististen virtausten voittaessa alaa Europan työväenliikkeessä.

Vanha Internationale suoritti kuitenkin suuren aatteellisen tehtävän. Lennättämällä "punasta kummitusta", valtaluoikkien kauhuun esinettä, ympäri Europan, herätettiin varsinaisissa työläispiireissään harastusta käymään käsiksi oman asiansa ja kohtalonsa ratkaisemiseen, vaikka Internationalen varsinaisten osastojen jäsenet ja toimihenkilöt eivät olleetkaan työläisluokan pohjakerroksiin lukeutuvia.

Sanomalehdistö joutui Internationalen taholta tavasta viritettyihin ansoihin. Niiden raivo sosialismin "villihenkeä vastaan" merkitsi enemmän Internationalen voiman ja tulevaisuuden tunnustamista kuin työväenluokan liikkeeseen hävittämistä maailmasta, jota porvarillinen sanomalehdistö meluamisellaan tarkoitti. Yhteiskunta-taloudellinen, valtiollinen ja filosofinen kirjallisuus joutui myöskin Internationalen aatteitten keskustelukentäksi. Aatteen vaikutus imeytyi monen parhaan Europan kaunokirjailijan tuotantoon ja kuvaamotaiteeseenkin. Yliopistojen luentosalitkaan eivät jääneet osattomaksi Internationalen aatteitten vaikutuksesta. Viisaat professorit ryhtyivät kumoaa-

maan kirjoissaan ja luennoissaan materialistista historian filosofiaa, ja kirkkojen saarnatuoleista saatiin kuulla äkäsellä sävyllä pidettyjä saarnoja ja kuvauksia yhteiskunnan rauhan häiritsemisestä, — antikristuksen maailmaan tulosta — joka hävittää perheen, uskonnon ja siveyden, sokaisee ihmiset käymään toistensa kimppuun, kansat kansoja vastaan j. n. t.

Porvarillisen hallitusvallan taholta tietysti vainottiin Internationales kaikissa maissa. Toimivat sen johtajina miehet, jotka kaiken aikaa olivat olleet

Ammattiyhdistysten talo Berliinissä.

Euroopan porvarihallitusten jahtauksen esineenä, joita ajettiin takaa niinkuin villipetoja, joita vastassa, kun yhdestä maasta karkotettiin, oli toisessa karkotusmääräys valmiina — ilman armoa ja laupeutta, katso-matta vähääkään siihen, kuinka tämä soveltui kaikissa porvarillisissa vallankumouksissa voimassa pidettäviksi julistettuihin ja lakiperäisestikin vahvistettuihin valtiolliseen vapauteen periaatteisiin.

Kaikki mahdollinen paha julistettiin suoraa päätä

lähteneeksi Internationalesta ja sosialismin "villiopeista". Jos missä puhkesi työtaisteluja, teki poliisi parastaan löytääkseen Internationalen agitaattorin, ja jos löytyi, sitä iloa ei voi arvata mitä porvaristo sisimmässään tunsi kun oikeuslaitos rusikoi "vaarallista villitsijää."

Näin karttui Internationalelle kuuluisuutta. Ja vaikka Internationalen käytännöllinen merkitys työväen taisteluissa oli vähäinen, ei sen kuuluisaksi tuleminen syinä suinkaan olleet pönnöt asiat. Terävänä-koisempi porvarillinen sanomalehdistökin käsitti, että hetken sensaatioasiana ei luokkataisteluliikettä voi pitää, vaan yhä vakiintuneemmaksi kehittyvänä kapitalistisen järjestelmän aiheuttamana työväenluokan työntäytymisenä valvomaan ja vartiomaan omia etujansa ja asemiaan.

Vanhan Internationalen koulusta lähteneitä olivat ne miehet, jotka myöhemmin Euroopan maiden työväenliikkeessä esiintyivät suurella menestyksellä, jotka juurruttivat luokkataistelukäsitykset työväestön laajoihin joukkoihin, jotka kouluttivat uutta voimaa kaikissa maissa ja kaikilla kielillä.

Vaikka Internationalen pääneuvosto lakkautettiin, ei se suinkaan ollut merkki siitä, että luokkataisteluliike lakkaa. Työväenluokan valtiolliset puolueet kehittyivät, ammattiyhdistyksiä perustettiin, osuuskuntia muodostui, sanomalehtiä julaistiin ja omaa työväenkirjallisuutta ilmestyi. Varsinainen työväenluokan sivistys elpyi, jota ei ennen oltu nähty. Vanha, opintieammattikunnan väisaus: "suntari pysyköön lestissäänsä", sai kolauksen toisensa perästä, vaikka sitä porvarillisen sanomalehdistön taholta lakkamatta toistettiin, kun nähtiin, että työläinen nousee puhujalavalle, käy kynään käsiksi, kirjottaa sanomalehtiinsä, laatii lentokirjasia, ohjaa kokouksia, johtaa yhdistyksiä, tulee valituksi parlamenttiin ja julkisiin virkoihin.

Menneitten aikojen teräväpäinen orja taikka man-

orja saattoi kohota edullisissa oloissa luokkansa yläpuolelle. Mutta hän kohosi kokonaan toisella tavalla. Hän sai kiittää siitä isäntäänsä, jota hän palveli; hän kohosi isäntänsä palveluksista varten. Orjan taikka maaorjan karmumiseen sivistyksen portaita ylös ei sisältynyt ilmausta kokonaisen orjaluokan nousemisesta, niinkuin luokkataistelujärjestöissä ja järjestö-tarkoituksia varten sivistyksen aarteita tavoittelevain palkkaorjain nousemisessa tapahtuu. Palkkatyöläis-

Kansainvälisen sihteeristön kati Brysselissä.

köyhälistön sivistyspyrkimys tarkoittaa isäntäluokan valtapäruusteiden horjuttamista.

Tätä tarkotusta varten kokosivat vanhan Internationalen miehet verrattomat tietoaarteet ja asevarastot.

Niinpä siis, kun kussakin maassa käytännöllinen työväenliike varttui, astui uusi Internationale virallisesti näyttämölle v. 1881 Pariisiin kokoontuneessa kansainvälisessä kongressissa suorittamaan kansainväli-

sen työväenliikkeen aatteellisia ja käytännöllisiä tehtäviä.

Uusi Internationale seisoo samoilla perusteilla kuin vanha — seisoo vanhan laskemalla peruspohjalla. Kroa niillä on ainoastaan siinä, että uusi Internationale edustaa miljoonia järjestyneitä työläisiä; vanha edusti näiden miljoonien ja yhä lisääntyvien miljoonien aatteita. Vanhan Internationalen muodosti työväenluokan käytännöllisistä tehtävistä vielä hyvän joukon epäselvä vähälukainen jäsenistö (lukumattomatta sen parhaista voimia); uuden muodostaa melkein kaikkien maapallolla löytyvien maiden työläisten valtiolliset ja taloudelliset järjestöt.

Uuden Internationalen voima ei yksin ole järjestöihin liittyneitten joukkojen paljoudessa, vaan siinäkin suhteessa, missä se on työläisiin ja siinä suhteessa, missä työläiset ovat yhteiskuntaan. Palkkatyöläisluokka on sortetussa asemassa, mutta siinä samassa sortajainsa asettamia ikeitä katkova ja katkomaan kutsuttu luokka. Eikä sillä ikeensä alta pois pääsemisen takeena yksin ole joukkojen paljous ja älyllinen vaurastuminen, vaan myöskin ja kaiken pohjana juuri se, että vallitsevat yhteiskuntataloudelliset olosuhteet vastaavat vapauteensa pyrkivän luokan harrastuksiin suosiollisesti, viittaavat tietä ulos orjuudesta, pakottavat työskentelemaan alituisesti orjuuttavia olosuhteita vastaan, vahvistavat vapauttansa tavoittelevien asemia ja heikontavat sortajain varustuksia ja vastustuskyyä.

Taloudellinen kehitys on jo melkein loppumassa suorittanut erään vissin toimituksen, joka on sama kuin määräys, että riistäjäluokan täytyy hävitä. Riistäjäluokalla ei ole enää tuotantoa edistävää tehtävää. Se siirtyy yhä enemmän ja enemmän loiseläjäksi yhteiskuntapnuissa. Hyödyttömän loiseläjän täytyy hävitä. Loisena eläminen jo itsestään rappeuttaa riistäjäluokkaa, — heikentää sen elinvoimaa, ja yhteiskuntaellistön hyödylliset voimat karkottavat vähä kerral-

laan tarpeetonta ja vahingollista menemään matkaansa.

Tältä kannalta köyhälistön kansainvälinen liike on perustellut asemansa ja suunnitellut tehtävänsä. Käytännöllisiä voittoja katsellessa tulee vakuutetuksi siitä, että lopullinen voitto on yhtä varma kuin sekä, että kapitalismin kerran valtasi itsellensä valta-aseman maailmassa.

Köyhälistön Internationalen menestymisestä on jo olemassa käsin koeteltavia merkkejä. Ilman sosialistipuolueita, ilman järjestyneiden työväenliikkeen alituksia vaatimuksia, ilman lakkaamatonta vallitsevien olojen paljastamista ja arvostelua ei missään maassa olisi työväen tila mitenkään siedettävä kuin se on. Jokainen pala työväenlainsäädäntöä, joka rajoittaa työpäivän pituutta, suojaa tapaturmilta, estää lapsityötä, määrää pitämään tehtaat ja työpaikat johtisessakin kunnossa terveyden suojelemista varten, asettaa valtion, kunnat ja työnantajat vastuunalaisiksi jossakin määrässä sairauden, työttömyyden ja vanhuuden kohdatessa, on voitettu sosialistipuolueitten ja työväenjärjestöjen toiminalla.

Jokainen palkan korotus ja työläisten oikeutta ja ihmisarvoa suojaava sopimus on joakkotoiminnan tulosta ja pysyy voimassa ainoastaan sen nojassa.

Kaikki valtiolliset ja yhteiskunnalliset oikeudet on työväenluokan täytynyt lunastaa yhteistoiminnallisilla taisteluilla; valtiollisen ja kunnallisen äänioikeuden laajennukset, yhdistymisoikeuden, puhevapauden — ja vieläpä oikeuden esittää painetussa sanassa ajatuksiensa ja paljastaa vallitsevia epäkohtia. Nämäkin oikeudet ovat olleet lujassa. Monen urheen luokkataistelijan veri ja henki on täytynyt uhrata taistelussa mitä luonnollisempien ihmisoikeuksien puolesta.

Kaikki ne varustukset, joita käytetään tämänpäiväisten olojen korjaamista tarkottavissa taisteluissa, työväen kokoustalot, sanomalehdistö, rahastot, osuus-

Sosiaalidemokraattien puolekokous Berliinissä vuonna 1892

kunnat j. n. e. ovat yhteistyön arvokkaita hedelmiä. Ne ovat vieläkin suuremmasta arvosta köyhälistön Internationalen ottaman suuren päämäärän toteuttamistaisielussa.

Kaikkien kapitalististen maiden parlamenteissa ja kunnallishallituksissa ovat järjestyneet työläiset edustettuina. Löytyy jo maita, joissa köyhälistön puolue kantaa maan suurimman puolueen arvoa ja vastuunalaisuutta.

Usein toistetaan se väite, että historia ei tunne toista liikettä, joka olisi raivannut itsellensä niin vaikuttavan aseman maailmassa niin lyhyessä ajassa kuin kansainvälinen työväenliike. Tämän väitteen allekirjottajina esiintyvät kaikki tunnollisemmat sosialismin vastustajatkin. Voitokas, valtavana määrässä ihanteellinen, vaikka käytännöllinen, liike valtaa tunnollisen vastustajankin sydämessä parhaan hetken. Maailman maineeseen kohonnut vanha historian tutkija esittää aatteellisessa testamentissaan juhlallisesti: "tulevaisuus kuuluu sosialismille!" Porvarillinen kansantalouden professori, joka tekee työtä kumotakseen sosialismin, puhkenä ylistämään sosialismin aatemaailman verratonta rikkautta. Vanha, jo kolme vuosikymmentä lumipäisenä kulkenut ylistetty darwinisti ryhtyy elämänsä viimeisenä työnä kirjoittamaan puolustusta sosialismille ja joutuu huudahtamaan: "semmoista pitää olla maailmassa, valtavaa liikettä ja oikeutta vaativaa ääntä!"

Tavalliset poroporvarit ennustavat entiseen tapaansa, mutta leveämmällä ilolla, että köyhälistön Internationale on nyt kuollut. Europan sodan sanovat murkaneen sen.

Turha luulo!

Sinä, missä sosialismin viholliset näkevät Internationalen haudan, onkin ammolleen suunnut hornan kiti, joka uhkaa niellä kapitalismin.

F. J. S—ä

“Ikävä taittovirhe”

Kirjapainotyöläiset olivat hävinneet suuren, useita kuukausia kestäneen lakkonsa. Masentunein mielin astuivat ne heistä, jotka saivat arvon päästä takaisin työpaikkoihinsa, “kastiensa” ääreen — työskentelemään yhdessä lakon aikana lakonrikkureiksi menneiden lurjuusten kanssa. Vaikalta se tuntui olla päivät pitkät sellaisen hylkiön seurassa, jonka kurja menettely aiheutti tappion sitkeässä taistelussa. Useimmat sentään jaksivat äänettöminä, vain kasvoilmeissä näkyvällä halveksumisella osoittaa inhoansa pettureita kohtaan. Mutta kaikki eivät jaksaneet äänettömyydellä sivuuttaa lakonrikkureiden kurjaa tekoa. Työpaikkansa menettämisen uhallakin he siitä muistuttivat sopivissa tilaisuuksissa.

“Pöbjan Leimun”, erään pikkukaupungin porvarilehden kirjapainossa työskenteli myöskin kaksi lakonrikkuria rebellisten työläisten ohella. Useamman kerran olivat rikkurit jo saaneet kuulla, mitä ovat niehiään. Antti Terä, eräs taitavampia latojia, muisti siitä alituisen huomauttaa. Aluksi eivät rikkurit olleet tietäkkeenkään näistä huomautuksista, mutta kun toiset latojat rupesivat niitä höystämään ivannaurilla, kävivät he koottorissa valittamassa, vaatiessa Terän erottamista. Mutta kun Terä oli kaikin puolin kunnollinen työläinen, pääsi hän muistutuksella, ettei jatkaisi “loukkaavaa puhetapaansa”.

Jonkun aikaa koetti Terä malttaa mieltänsä. Mutta viha pettureita kohtaan oli häneen niin juurtunut, että

Rautajalan kott 19 vuotta sitten.
(Kokoi pientä huonetta yläkerroksessa.)

Raivonjon luti nykyään.

pari viikkoa muistutuksen jälkeen unohti hän maltillisuutensa ja eräänä päivänä soimasi entistään yleisimmäksi käyneitä lakonrikkureita tavallista rukeämmin.

Siitä seurasi erottaminen.

Terä työskenteli nyt viimeistä päivää. Oli "Pohjan Leimon" ilmestymispäivä. Latominen oli jo lopetettu, taittaja oli parasta-aikaa lehteä taittamassa. Toiset työläiset olivat menneet päivälliselle. Terä kokoili latomossa olevia palku-tavaroitaan. Hänet oli kutsuttu konttoriin saamaan lopputilinsä.

Taittaja oli hetkeksi poistunut. Akkiä juolahti Terän mieleen sukkela tuuma.

"Pohjan Leimon" paikkakuntaosastoon oli hänen erottamisestaan pantu ilkeä uutinen, jonka ansiosta kirjapainossa työskentelevät lakonrikkurit olivat sumusti vaikuttaneet. Mutta siellä oli myöskin toinen uutinen, jossa kuumein sanoin ylistettiin kaupungin kirkkoherraa, hänen täyttäessään 50 vuotta. Molempien uutisten viimeiset kappaleet olivat jokseenkin saman kokoiset.

Mitähän, jos ne vaihtaisi!

Nopeasti etsi Terä molemmat uutiset, teki vaihdoksen, meni sitten konttoriin, otti lopputilinsä ja lähti viimeisen kerran siitä työpaikasta.

Hieman jälkeen päivällisen saivat kaupungin porvarit "Pohjan Leimon" luettavakseen. Jokaisen silmä tietysti ensiksi osui kunnioitetun kirkkoherran 50 vuotispäivän johdosta kirjoitettuun uutiseen, joka oli ensimmäisenä paikkakunnan osastossa. Tyytyväisyyden ilme kasvoilla sen lukemisen kaikki alottivat. Mutta viimeisen kappaleen lukeminen jäi kaikilta kesken.

— Mitä helv...!

— Hyvä jumala!

Miesväki kiroili, naiset siunailivat.

Uutinen, joka hämmingin aiheutti, oli seuraava:

— 30 vuotta täyttää tänään kaupunkimme kunnioitettu kirkkoherra Markus Svinsson. Päicänsankaria kävivät jo aikaisin aamulla laululla tervehtimässä N. M. K. ja N. N. K. yhdistysten lauluköörin. Illalla on pappilassa syntymäpäiväjuhla, jossa kaupunkimme virastojen ja yhdistysten edustajat tulevat lausumaan muisteluksia kirkkoherra Svinssonille.

Muuten on hän meidän mielestämme joutavänpäiväinen suunsoittaja, jonka kanssa eivät kunnolliset ihmiset voi tulla toimeen. Sen vuoksi olisi toivottavaa, että hän mitä pikemmin poistuisi pois koko paikkakunnalta."

Samalla palstalla oli ylimmaisena uutinen:

— Kunnoton työläinen. Latoja Antti Terä, joka muistutuksista huolimatta on hävyttömästi loukannut kirjapainossamme työskenteleviä kirjaltajalakon aikana otettuja työläisiä, sai tänään eron toimestaan kirjapainossamme.

Hänen työnsä on ollut kyllä vaikeata, mutta siveellisillä opetuksillansa on hän saanut osakseen kaikkien ymmärtävien kansalaisten kunnioituksen. Toivomme, että hän vielä kauan vaikuttaisi keskuudessamme."

Pappi kuului saaneen lievän kuumeen, pastorska oli pyörtynyt. Kirjapainossa oli johtaja päästänyt suustaan kaikki osaamansa nimitykset jumalasta ja perkeleestä. Mutta Terä naureskeli "ikäväälle taittovirheelle" istuessaan junassa matkalla toiselle paikkakunnalle.

Jukka K—runta.

Yhdistäminen ja sivistys: "Sotivien suffragetteja vangitaan. —
Aihalla: Naisten äänioikeuskokous, joka alottaa
tutustelujen sarjan.

Naisten äänioikeusliike Eng- lannissa*)

Taistelu naisten äänioikeuden puolesta on käyty pitkiä aikoja Englannissa. Sosialistipuolueet ovat vaatineet alituisesti äänioikeusolojen uudistamista yleisesti ja äänioikeuden siirtämistä naisille erikoisesti.

Laajempaa ulkopuolisten huomiota kuitenkin on puoleensa vetänyt "sotaisten" äänioikeusnaisten toiminnanpanema ja järjestämä agitatsioni. Tämän agitatsionin osaksi luonnostui liianhän ei kuitenkaan ole merkki siitä, että heidän vaatimuksensa olisi peruspohjainen ja "radikaalinen". Heidän alkuperäisen uudistusvaatimuksensa päinvastoin on siihen määrään pinta-puolinen, että vapaamielisyyttä näyttelevän liberaalipuolueen edustajain taholta on päästy sanomaan, että Englannin äänioikeusoloissa kaivutun enemmän demokraattiseen suuntaan menevää uudistusta mitä "pankhurstilaiset" esittävät ja vaativat.

Pankhurstilaisessa, naisille äänioikeutta vaativassa liikkeessä esiintyy pääasiassa yläluokan naisia. Heidän taholtaan aloitettiin yleinen agiteeraus keväällä v. 1908. Agitatsionin järjestäminen johtui hallitsevan liberaalipuolueen makkakoivasta esiintymisestä. Hallituspuolue syötti äänioikeuden vaativaita imelillä lupauksilla, mutta tositoinessa viivytteli äänioikeusreformin esille ottamista.

*) K. a. "sotaisten" äänioikeusnaisten liikeitä koskevat sadatiedot tähän kirjoitukseen ovat otetut erästä ilmeisestä Pankhurstin kirjoituksesta.

Pääsiäisen aikana v. 1908 tapahtui pääministerin vaihdos. Pääministeriksi valittiin Mr Asquith, joka parlamentissa ollessa aikana oli tullut tunnetuksi naisten äänioikeuden vastustajana. Kun hallituksen etuj-miehiksi valittiin julkisesti naisten äänioikeuden vastustaja, merkitsi se sitä, että oli turha odottaa liberaalipuolueelta äänioikeusreformin toteuttamista. Siksi äänioikeusnaisten ensitehtäväksi luonnostaan lankei tuottaa hallituspuolueelle niin paljon vaikeuksia

"Innen" ovenskuupan palveluskunta.

ja vastuksia kuin heidän vallassaan oli. Oli parasta siis iskeä niin lähelle kuin suinkin mutta pääministeriä. Kun Asquithin tilalle parlamenttiin ryhdyttiin valitsemaan jäsentä ja kun samaan aikaan toimitettiin muutamis muitakin edustajavaaleja, suuntaivat äänioikeusnaiset tulen liberaalipuolueen ehdokkaita vastaan, mutta erikoisesti Mr Winston Churchillia kohti. Seurauksena tästä oli, että mainittu liberaalipuolueen

ehdokaas hävisi vaaleissa. Yleisesti tunnustettiin, että häviö aiheutui äänioikeusnaisten vasta-agitaatiosta. Liberaalinen sanomalehti, Lontoossa ilmestyvä Daily News kehotti hallituspuoluetta täyttämään äänioikeusnaisten vaatimuksen ja siten pysäyttämään epäsuomuisen tilanteen pahemmaksi kehittymisen.

Liberaalipuolueen parlamenttiedokkaat ja poliitikot sijat ryhtyivät taaskin silaamaan sanojansa sokeikermalla ja sorvaamaan esityksiänsä tähän tapaan: "Kukaan ei voi olla niin sokea, että ei näkisi edessä olevaa välttämättömyyttä. Tulevissa yleisissä vaaleissa täytyy naisten äänioikeusvaatimuksen voittaa, jos ei parlamentti jo ennen täytä tätä vaatimusta".

Tehinpä jo parlamentin alahuoneessa lausuaäänätoalote vaaditun äänioikeuden myöntämiseksi, joka ensimmäisessä lukemisessa sai puolelleen suuren enemmistön. Pääministerikin selitteli, että hallitukselle ei pitäisi oleman mahdotonta antaa hyväksymistänsä naisten äänioikeudalle, jos parlamentin enemmistö sen säättää demokraattisten periaatteitten mukaiseksi ja jos Englannin naisten ja myöskin tulevien vaalien kannatus lankeaa sen hyväksi.

Myöhemmin ilmaantui kuitenkin verukkeita ja viivyttelyä. Yksi hallituksen jäsenistä, nimittäin sisäasiain sihteeri, astui näyttämölle selittämään äänioikeusnaisille, että heidän täytyy tuntuvalta tavalla näyttää toteen, että Englannin naiset vaativat äänioikeutta. Jokaisen tärkeän uudistuksen täytyy ensin käydä vakuuttavan ja vakaumusta synnyttävän julkisen keskustelun kiirastulen lävitse. Tämän tapahduttua seuraa käytännöllinen taistelu sen puolesta mikä on kieltämättömästi oikeuden mukaista. Miehet voittivat äänioikeuden Englannissa sitkeitten ponnistelujen perästä; — naisten täytyy kulkea voittoon samaa tietä.

Äänioikeusnaiset ryhtyivät näyttämään hallitukselle ja parlamentille, että ilman pitempiä akudemisia vält-

telyjä on asia jo selvä kuin päivä ja yleinen mielipide valmis ottamaan vastaan vaaditun uudistuksen.

Sunnuntaiksi, 21:si päiväksi kesäkuuta v. 1908, puuhattiin suuri mielenosoituskokous Lontoon Hyde Parkiin, antamaan painoa äänioikeusvaatimukselle. Kokousvalmisteluissa nähtiin paljon vaivaa, ja yksin ilmoittamiskustannuksiin kului \$5,000. Suuria ilmoituksia aseteltiin julkisille ilmoituspaikoille, ei yksin Lontoossa, mutta myöskin kaikissa huomattavimmissa kaupungeissa ympäri maata. Ilmoitustauluissa oli

"Jannu" West Fitzburgin omankaupan sisusta.

painettuna huomiota herättävien naisten kuvat, jotka esiintyivät puhujina sekä ohjeita Lontoon ulkopuolelta tuleville. Lontoossa teki työtä monta viikkoa joltainenkin naisarmeija; jakoi ilmoituksia katukäytävillä ja kulki talosta taloon viemässä kokousviestii. Muutamaa päivää ennen kokouksen pitämistä liikkui Lontoon lävitse virtaavalla Thames joella keskikoinen böyryalus, pantsaroituna ilmoituksilla Hyde Parkin kokouksesta. Alus purjehti eräänä aamupäivänä vihollisen linnoituksen (parlamenttitalon) edustalle, joka

sijaitsee aivan joen rannalla, juuri kun edustajat olivat mies- ja naisystäviensä seurassa parlamenttitalon ravintolassa haukkaamassa murkinaa. — Jokainen jätti ateriansa ja riensi katsomaan äänioikeusnaisten valmistamaa yllättävää hyökkäystä. Äänioikeusnaisten kenraalistaapi näyttäytyi ja antoi parlamenttiedustajille ja kabinetin jäsenille haasteen saapua seuraamaan suurta valtiollista mielenosotusta Hyde Parkiin, sillä merkillepantavalla loppuhuomautuksella, että lainsäätäjä- ja hallitusvallan esiintyminen ei ole vaaralasta, koska toivottavasti Lontoon poliisivoima silloin on sijoitettuun Hyde Parkin seutuville.

Jotkut parlamenttiedustajat, pahaa peläten, hälytivät poliisilainan liikkeelle karkottamaan vihollista, mutta kun se ehti paikalle, oli äänioikeusnaisten "ristelijä" jo mennyt menojojansa.

Näin valmistetulla mielenosotuksella oli edeltäpäin arvaamaton menestys. Niin valtavaa kansanpaljouutta ei oltu ennen nähty missään valtiollisessa mielenosotuskokouksessa Lontoossa. Puheita pidettiin kahdeksakymmeneltä puhujalavalta noin 250,000 kuulijalle. Pitkän matkan päähän kuului lopussa esitetty kolmikertainen yhteishuuto: "Äänioikeus naisille!"

Lontoon sanomalehdet lausuiivat julki hämmästyksensä. Kuuhuisissa Gladstonen järjestämissä kansankokouksissakaan ei ollut enempää kuin noin 72,000 ihmistä.

Tämän mainion mielenosotuskokouksen hyväksymä päätöslausunto esitettiin hallitukselle. Odotettiin, että parlamentti ja hallitus vastaavat merkittävällä tavalla painavasti julkilausuttuun joukkotahtoon. Kun merkkiäkään ei näkynyt vihollisen antautumisesta, kaivoivat äänioikeusnaiset esille Englannin historiasta opetuksen seuraavan askeleen ottamista varten. Joku aikaisemman englantilaisen kansanliikkeen johtaja oli lausunut, että hallitus ja parlamentti ei kuule kansan ääntä ellei kansa täytä hallitustaloa ja lakipajaa ym-

päröiviä katuja ja toreja ratkaisevalla hetkellä. Äänioikeusnaiset kutsuivat kansaa parlamenttitorille. Rytäys piti tehtänsä heinäkuun 30 p:nä. Järjestyvalan taholta annettiin yleisölle tiedoksi, että parlamenttitorille ei saa kokoontua ja että parlamenttitaloon tunkeutuminen on luvaton yritys. Ottamatta annettua varoitusta huomioon, järjestivät äänioikeusnaiset parlamenttitorille hallitusvastaista mielenosoitusta. Pääministerille lähettämässään kirjeessä pyysi rouva Pankhurst pääministerin olemaan parlamenttitalolla tavattavissa k:lo $\frac{1}{2}$ 4 j. p. p. mainittuna päivänä.

"Iinin" osuuskunnan johtokunta

N. k. "naisten parlamentin" valitsema lähetystö lähti yllämainittuna aikana "miesten parlamenttiin" tavattamaan "miesten hallituksen" päämiestä. Lähetystö kertoo raportissaan, että vaikka parlamenttitori oli pöytätilassa, ei vastusta tehty ennenkun parlamentin portaita ylös noustessa.

Sinä astui poliisipäällikkö tielle ja kysyi lähetystön johtajalta:

"Oletteko te rouva Pankhurst?"

"Olen", vastasi puhuteltu.

"Minulle annetun määräyksen nojalla kiellän teiltä pääsyn parlamenttitaloon", ilmoitti poliisipäällikkö.

Poliisipäällikkö antoi lähetystön johtajalle takasin hänen pääministerille lähettämänsä kirjeen. Muuta vastausta ei annettu. Mutta vastaamistapa jo sellaisenaan puhui selvää kieltä.

"Naisten parlamentti" jäi odottamaan iltaa. Kansaa oli kutsuttu koolle, kuten jo edellä mainittiin. Sitä kokoontui noin 100,000 paikalle. Ihmispaljous liikkui poliisin estelyistä huolimatta ja seiso, vaikka poliisi komensi liikkumaan. Ihmassa oli sähköä, pidettiin puheita kuin ja lopuksi sukeusi tappelu tuliverisimpien äänioikeusmaisten ja poliisin välillä. Joukko parlamenttiedustajia ja hallitusherroja katseli taapellin kulkua ja kehitystä. Muutamia naisia vangittiin. Pari naista yltyivät pommittamaan kivillä lasiakkunaa, joka särkyi. Se oli naisten äänioikeusliikkeessä ensimmäinen akkunaa särkemistapaus. Akkunansärkijät poliisi myöskin vangitsi.

Rouva Pankhurst kertoo, että hän riensi seutaavana uumuna poliisiasemalle tapamaan akkunaa särkemisen johdosta vangittuja ja antoi tunnustuksensa heidän menettelylleen, ottamalla asian siltä kaunalta, että englantilainen mies, joka tahtoo todistaa poliittisen vakaumuksensa kunniallisuuden, särkee akkunoi- ta, ja tähän katsoen täytyy naisella olla sama oikeus vammaa valtiollisen vakaumuksensa kunniallisuuden puolesta.

Tämän jälkeen suunnattiin järjestysvallan tarmokas huolempato naisten äänioikeusliikkeeseen. Missä vaan heidän puhujansa julkisesti esiintyivät, teki poliisi häiriötä ja merkitytti pikakirjuteilla puhujain puheet muistiin. Oikeusjutut tulivat päiväjärjestykseen.

Erityisemmin pantakoon tässä merkille oikeusjuttu, joka sukeutui äänioikeusliikkeen johtajia vastaan. Syytöskirjelmässä sanottiin, että äänioikeusliikkeen johtajat ovat yrittäneet provoseerata yleisöä harjot-

tamaan väkivaltaa. Tässä oikeusjutussa joutuivat muutamit kabinetin jäsenet vaikeaan asemaan. Ne heistä, jotka, kuten edellä mainittiin, olivat olleet silminnäkijöinä heinäkuun 30 p:n kahakassa ja käyneet kuulemassa muutamissa muissa julkisissa kokouksissa pidettyjä puheita, kutsuttiin todistamaan. Syytetyt kutsuivat heidät todistajikseen. Ollessaan todistajalavalla joutuivat he yksi toisensa jälkeen pahaan pulaan. Tuomarin täytyi sekaantua ja pelastaa ylhäiset hallitusherrat joutumasta pusertavaan pihtiin ja naurun alaiseksi.

Oikeuden käynnissä kävi puolittaisesti selville se, että hallitus oli antanut ohjeita ja määräyksiä poliisille äänioikeusnaisten abdistamista varten — sellaisiakin määräyksiä ja ohjeita, joiden käytäntöön panemista poliisi piti virka-arvonsa loukkauksena. Tämä olikin oikeudenkäynnissä se arka kohta, jossa tuomarin täytyi asiattomasti sekaantua pelastamaan hallituksen jäseniä joutumasta äänioikeusnaisia varten viritettyihin ansoihin.

Oikeudelle pitämissään puheissa kunnostivat syytteenalaiset äänioikeusnaiset itsensä mainiolla tavalla.

"Meitä ei syytetä tämän oikeuden edessä", huudahti rouva Pankhurst puolustuspuheenä lopussa, "sentähden, että me olemme lakien rikkojia, vaan siitä syystä että me vaadimme oikeutta päästä laatimaan lakeja".

Oikeus paiskasi kolmelle syytetyille muutamia kuukausia vankilarangaistusta.

"Sotailsten" äänioikeusnaisten liike Englannissa on vähä kerrallaan lussunut alaspäin. Vuoden 1908 aikana harjoitettu agitatsioni ja siitä johtuneet selkkaukset jättivät kauniin vaikutuksen äänioikeusnaisten hyväksi. Myöhemmin sitävastoin, varsinkin kolmen viimeisen vuoden aikana heidän käyttämänsä menetelytapa: väkivallan harjoittaminen, jossa ilmenee enemmän pikkumaisuutta ja joutavaa "kuumaa il-

maa" kuin mitään muuta, on alentanut "sotaisten" äänioikeusnaisten liikkeen arvoa.

Pahin kuitenkin kaikista on se, että Englannin hallitseva luokka ja sen hallitus saa perin tarpeellisen äänioikeusreformin vastustamisessa tukea "sotaisten" äänioikeusnaisten tahdittomasta menettelystä.

Muistettakoon tässä vielä yksi opettava seikka: Kun porvarilookkaan kuuluvat ryhtyvät ajamaan jotakin asiaa, missä heidän täytyy asettua sitkeään vastakänteen hallitusvallan kanssa, haisuvat he hyvin nopeasti väkivaltakeinoihin — jo siinä, missä ei vielä läheskään kaikki muut keinot ole tulleet käytetyksi ja missä väkivalta enemmän hävittää kuin hyödyttää asiaa.

Väkivalta on joskus välttämätön suuren asian voittoon viemisessä, mutta pikkumaisella väkivallalla ei mitään voiteta.

Referoinut Simo.

Sitä uutta odotellessa

Soi huuto nyt ympäri maailman,
joka ilmojen ääret huhuu,
ja se täyttävi maan sekä taivahan.
Näin ääni se meille puhuu:
Pois pankaa arvojen astehet,
pois yksilön orjuusaattehet!
Kukin olkoon herrana itsensä,
sillä siksi hän on loutu.
Kukin kuningas olkoon mielensä,
ei muut' ole kelleen suotu.
Yli kaiken olkohon vapaus;
hyvän ompi se kruunaus!

Näin huutaa ääni ja maailma
on niinkun kuoleamalla:
perustukset järkkyy, rauniona
on kaikki ja kauhun alla,
väkevänkin voimat herpoutuu,
kysymyksiä täynnä on kunkin suu.
Mut kova on vastine, ankara,
ja se julma on korvan kuulta;
jos kellä on korvat, on kuuleva
näin elämänlakien suulta:
Jos uutta luomisen työtä ei
voi maailma kestää, niin sen voi
perikatoon puuttuva perustus,
silloin oma sen heikkous.

Ei muuta sen täytyne kestääkään
kuin painoa raskautensa,

ja turhaan epä se pelkääkään,
se kun tuntee heikkoutensa.
Siks kuolemanpelkoa päällä on maan,
varmuutta ja selkoa vaaditaan.
Ja yllä sen uhkaa tuleva: us',
ja sillä on vahva mahti,
jota vastaan turha on urhokkuus
ja elämän sokea vahti,
mikä kantaa nimeä itsekkyyys
tai tietämättömyys.

Ja kohta se kaikki jo tapahtuu
ja pian se uusi ehtii.
Elonpuu pian murtuu, murakautuu
tai — uusia silmuja lehtii.
Paras meidän täällä on tarkastaa,
tulevalle tuihtaat tasottaa,
ja estää tuhmien taisteluun
sitä vastahan ryhtymästä, —
nää, sehän se estävi elämänpuun
ihan ehjänä kestävästä!
Tienraivaajia me olemme,
sen tulevan eestä me seisomme
ja vuotamme, koska se hetki lyö,
jona elämän loppuu yö!
Küssi Kaatra.

Työväen pankki

Työväen pankin pääkonttori Helsingissä.

Suomalaisen Sos. Kansanpankin
Olm. talous. Försäkringskassan, Kassa.

Kuinka monta sanomalehtikirjoitusta, alustusta, pöytälausetta onkaan suomalaisen järjestön elinaikana kirjoitettu oman työväenpankin perustamisesta. Asiaa on käsitelty edustajakokouksissa ja pantu pöydälle lepäämään, — järjestöllä sellaisenaan on ollut niin paljon muita puuhia ja tarpeita, ettei katsottu mahdolliseksi kiinnittää huomiota tähän kysymykseen.

Mutta kysymys sillä ei kuollut, sillä se oli varsin tärkeellinen kysymys. Järjestömme eri osat tekevät rahallista liikettä satojen tuhansien dollarien edestä vuodessa ja lehtiliikkeemme samoin, osuuskauppojen ja muitten osuusliikkeitten liikevaihto edustanee hyvin monta sataa tuhatta dollaria sekin — yhteensä keraantynut iso joukko toista miljoonaa dollaria, jotka suoranaisesti tai välillisesti kulkevat meidän järjestömme laitosten kautta. Tosin näissä laitoksissa liikkuva raha edustaa enimmäkseen kädestä suuhun elämistä, menot melkein yhtä suuret kuin tulotkin, niin että rahat eivät joudu kovin kauvan olemaan kunkin laitoksen takana, vaan nopeasti siirtyvät elämisen välineet omistavan luokan kirstun pohjille.

Mutta siinä ohella kukin näistä laittoksesta käyttää porvarillisia pankkeja hyvin paljon sellaisissakin tapauksissa, jolloin työvään oma laitos voisi yhtä hyvin palvella tarvetta. Ja kaiken tämän lisäksi on paljon suomalaisia työläisiä, jotka säilyttävät muutamat säästönsä yleisissä pankeissa, — yhteensä koko maassa miljoonia dollareita.

Pankin tarve kävi välttämättömäksi erästä toisestakin syystä. Kun lehtiliikkeemme vielä olivat taloudellisesti hyvin heikolla pohjalla, täytyi niiden turvautua rahojen lainaamiseen puoluetovereilta. Tällaisia "toverilainoja" kertyi jokaiseen liikkeeseen useita tuhansia dollareita. Ensimmäisessä saatettiin rahaa vain kaikista hartaimmista puoluetovereilta, jotka katsoivat velvollisuudekseen kannattaa liikettä lainoilla, vaikka pintapuolisesti katsoen tällainen laina jonkun mielestä olikin epävarma. Mutta kun lainat maksettiin säännöllisesti määräaikana takaisin, ja liikkeitten liikensuuna muutenkin varmentui, alkoivat työläiset yleensä pitää tapanaan tuoda säästöjensä puoluelehtiliikkeisiin säilytettäväksi, pyytämättäkin. Näin tehdessään he aivan oikein myönsivät, että laajan työväenjärjestön kontrolloeraama liike ei voi koskaan mennä kumoon, jonka vuoksi rahat siinä ovat varmemmin tallella kuin jossakin porvarillisessa pankissa, joita vähän väliä on mennyt nurin vieden mennessään kymmeniä tuhansia dollareita työläisten säästöjä.

Tällaisia "toverilainoja" alkoi liikkeisiimme kertyä huomattavia summia. Etenkin Raivaajan liikkeelle tuli näitä rahoja niin paljon, että aika ajoittain täytyi kieltäytyä niistä vastaanottamasta, kun liike ei tarvinnut niitä omiin liiketarpeisiinsa eikä voinut niitä edullisesti mihinkään sijoittaa. Tämä asiantila teki oman pankin tarpeen yhä välttämättömämmäksi. Ja niin se sitten syntyi eräänä kauniina päivänä, syntyi synnytystuskitta ja suuritta pauhaamisitta, syntyi

luonnollisena kehitysvaiheena järjestömme vakava-
varaisimman liikkeen, Raivaajan, helmasta.

Raivaajan taloudenhoitaja teki asiasta esityksen viime Itäpiirin piirikokoukselle ja Raivaajan yhtiö-
kokoukselle. Edellinen antoi asialle siveellisen kan-
natuksensa, jälkimäinen velvoitti johtokunnan ryhty-
mään kaikkiin käytännöllisiin toimenpiteisiin asian
johdosta. Siinä ei tarvittukaan suuria erikoistoimen-
piteitä. Raivaajan talossa on monta sopukkaa ja yh-
teen niistä hyvin mahtui pankin kassakaappi ja Rai-
vaajan henkilökunta otti väliaikaisesti hoitakehen
asioita, kunnes liike paisuu niin suureksi, että se tar-
vitsee omat ohviisinsa ja henkilökuntansa.

Vähällä alotettiin liike ja ensimmäisenä parina kum-
kautena ei ollut paljoa tehtävääkään. Mutta kun asia
tuli enemmän tunnetuksi, alkoi liikekin vilkastua ja
nykyään se on varsin lupaavassa käynnissä. Rahaa
on sinne sijoitettu toistakymmentä tuhatta dollaria
ja lainoja annettu ulos sama määrä. Huomattavim-
mat lainaerät, jotka samalla osoittavat, millä tavalla
tällainen laitos voi palvella yleensä työväen liikkeen
tarvetta, ovat seuraavat: Suomalaiselle järjestölle on
lainattu 1000 dollaria, Työmiehen kustannusyhtiölle
2000, Fitchburgin osastolle 3000, Gardnerin osastolle
1500, jota paitsi iso määrä isompia ja pienempiä lai-
na-anomuksia vielä odottaa ratkaisuaansa. Sitä mu-
kaan kun liike laajenee, voidaan tätä lainatarvetta ke-
hittää kaikkien osastojemme tueksi ja vähitellen siir-
tää työväen omaan pankkiin kaikkien meidän osas-
totalojemme ja liikkeittemme laina- y. m. rahalliset
hommat.

Nykyään maksetaan pankissa korkoa sisäänpanoille
4 prosenttia ja lainoja annettaessa määrätään korko
riippuen maksuehdoista. Voinnee vielä lisätä, että
tämä pankki on Massachusettsin valtion virallisen
tarkastuksen ja valvonnan alainen ja kaikki liikkeen
asiat toimitetaan sillä varmuudella, joka poistuu kaik-
ki epäilykset liikkeen pystytävyydestä.

Kehittääkää tämä laitos Amerikan suomalaisten työläisten vankaksi taloudelliseksi tukipylvääksi. Se on helppo tehtävä, kun kerran alkuun on päästy. Kaikki kirjeenvaihto pankin kanssa tapahtuu osotteella: Työväen Luottoyhdistys (Workers' Credit Union) Box 468, Fitchburg, Mass. Pankki on olennettu tekemään liikettä kaikkialla.

Jotta kaikki asiaa harrastavat voisivat paremmin tutustua tähän laitokseen, painatamme tähän pankin säännöt, joista käy selville kaikki seikat, jotka eivät ole lähemmin tulleet kosketetuksi edellä olevassa kirjoituksessa.

TYÖLÄISTEN LUOTTOTUHDISTUKSEN SÄÄNNÖT

1:n pykälä — Nimi ja tarkoitus.

Tämä yhdistys tunnetaan nimellä Työväen Luottoyhdistys (Workers' Credit Union). Tähdistyksen tarkoitus on edistää hyönteistä säästämällä hankkimalla arjalaisille heille luottotien välikäsi rahaa pienistä osista ja luottamusta heille luottotien kautta vakuuttamalla luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Tähdistys on luottotien toimintaa.

Tähdistyksen toiminta alustaa Fitchburgissa, Mass.

2:n pykälä — Sääntö ja talousala.

Sääntökirja on luottotien toiminta kirjallisen luottotien yhdistyksen sääntökirjalla, joka alustaa sen luottotien toimintaa sääntökirjalla. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

Sääntökirja on luottotien toimintaa kirjallisen luottotien yhdistyksen sääntökirjalla, joka alustaa sen luottotien toimintaa.

Tähdistyksen sääntökirja ei ole rahaa luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

Juottotien toimintaa kirjallisen luottotien yhdistyksen sääntökirjalla, joka alustaa sen luottotien toimintaa.

Kukaan jäsen ei ole oikeutettu luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

Tämä yhdistyksen sääntökirja on luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

Kukaan jäsen ei ole oikeutettu luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

Juottotien toimintaa kirjallisen luottotien yhdistyksen sääntökirjalla, joka alustaa sen luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa. Joska pöytäkirja luottotien toimintaa.

maksamatta, josta tulot maksohyvityksellä tai josta vararikon, tai joka on pettänyt yhdistystä lainaamalla rahaa käyttämättä. Kukaan jäsen ei kuitenkaan saa erottaa yhdistystä hankkii on kirjallisesti ilmoitettua ensin vaivasta tähtäyksellä hyväksyttyä ja senaattia tilaamaan ja kassatiliin aika tulla puolestaamaan itseään.

Isä pykälä — Pääosa.

Pääosan suoritus on rajoittamaton ja maadonta osallisuutta, joiden nimellisarvo on \$5.00 kappaletta. Osakkeet ovat maksuttavat, josta keli tilaamaan tai vähintään \$1.00 kassaan, ottaa kassasta, kivi aikaa milloin tahansa suorittaa, alla monta vähittäis-maksuun, kuin kassan osallisuuden lukuja kassaan.

"Tarry's" osuuskaupan liiketoimintaa, Norwood, Mass.

Jäsen ei ole vastuullinen tilaamisesta tai maksuttuista osakkeista, osakkeista suostumasta toiminnasta kuka mikä hän on ollut todellisuudessa ja maksanut.

Osakkeista maksettava raha tai vähittäismaksuunsaaminen voidaan ottaa vain mikä osakkeiden maksuvelvoite takana. Jäsenkassalla on kuitenkin oikeus vuokra 10 päivän ylimääräisen ajan jättäen, jotka takavat montan joko kassa tai osan osakkeista maksamattaan summa.

Jäsen, joka laimautti määrätyksi päiviksi maksuunsa, ottaa jatkosta ole häntä enää vapautunut, maksuunsa kassan 1 vuotta kassaan ottaa kassasta maksamatta jättäen. Collarata tai sen saata. Jos jäsen ilman lupaa jättää osakkeita tai muuta maksuunsa maksamatta kahden kuukauden ajaksi, menettää hän jäsenkassan, tona ja raha, mikä mahdollisesti jättä kassan hyväksyen ottaa kassan yhdistykseen tilavat rahat ja muut maksut ovat vedetty pois on maksettava tilaajalle velvoitettuna laimauttaneille osakkeille.

Osakkeita voidaan myydä jäsensääntö toisella alustuksella kirjallisesti ja on silloin maksettava siirtokorvausta 25 senttiä kustakin ostetusta osakeosakekirjasta arvokorvausta lukuun.

4:a pykälä — Talletukset.

Jotta pääoma olisi varustettu myydyksi ja polttoaineja tapakuita myyjäisliiketoimien kassasta, voi jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

5:ns pykälä — Vastakirja.

Osakkeiden maksuista rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta voidaan myydä kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Nashuaun'ia, Minn., osakekirja

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Kassasta voidaan myydä rahaa kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

6:ns pykälä — Lainat

Vastakirjan pääoma, talletukset ja varustukset voidaan jäsensääntö määrätä myydä kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta. Rahaa voidaan antaa vain kassasta myyjäisliiketoimien kassasta, eikä jäsensääntö määrätä rahaa tai vähemmän kuin 11,99 osuutta kassasta.

Karl Kautsky

Perjantaina, lokakuun 19 päivänä 1914 täytti Karl Kautsky 60 vuotta. Keskellä riehuvaa sota-aikaa maailman sosialistinen liike ei voi jättää tätä päivää huomioonottamatta, sillä samalla kun se juhlii yhden innokkaimman soturinsa muistoa, se juhlii sitä työtä, jota hän on ollut mukana suorittamassa ja jota nykyinen sota voi joko hidastuttaa tai edistää, mutta ei voi hävittää eikä tehdä olemattomaksi. Juri nykyhetken kauhujen keskellä kannattaa muistella liikkeemme suorituksia ja sillä todistaa, että sosialismin korkeat ihanteet pysyvät elävinä keskellä kuolemaa, joka parasta aikaa kulkee maapallon yli.

Jokainen sosialisti tuntee Kautskyn ja Kautskyn elämäntyön, sillä tämä työ on ollut työtä jokaisen sosialistin tietoisuuden kohottamiseksi. Onhan jokainen meistä lakkaamatta ammentanut tietoisuutta, opetusta ja innostusta Kautskyn kirjoista ja kirjoituksista.

Mutta voidaksemme ymmärtää Kautskyn elämäntyön merkityksen sen koko laajuudessa, tulee meidän ajatuksissamme siirtyä takaisin siihen aikakauteen, jolloin hänen työnsä alkoi. Marx ja Engels olivat pääasiassa suorittaneet perinpohjaisen vallankumouksen yhteiskunta-taloustieteen alalla; marxilainen taloustiede oli Lassallen harjoittaman agitatsionin ja Kansainvälisen Työväenliiton perustamisen kautta alkanut vaikuttaa työläisten valtiolliseen toimintaan. Mutta tästä oli vielä pitkä matka siihen, että marxilaisuus olisi päässyt työväenliikkeen vallitsevaksi teoriaksi. Länsieuroopassa oli työväenliike periaatteellisesti epä-

Karl Kautsky

selvän proudhonilaisuuden vallassa ja Saksassakin oli vain harvoja tovereita, jotka täydellisesti käsittivät marxilaisuuden perusajatuksia.

Vasta vähitellen muodostuivat olosuhteet Saksassa otollisemmiksi. Taistelu lassallelaisten ja eisenachilaisten sosialistiryhmien välillä teki yhä tarpeellisemmaksi teoreettisen kasvatuksen ja periaatteitten ymmärtämisen ja tämä tarve kävi yhä suuremmaksi sen jälkeen kun bismarckilainen itsevaltius suuresti rajoitti käytännöllisen valtiollisen ja taloudellisen toiminnan mahdollisuuksia. Sosialistilaki, joka kielsi kaiken julkisen sosialistisen toiminnan, teki välttämättömäksi itseensä sulkeutumisen ja tämä johti itseopetuksen ja tutkimisen harrastamiseen. Vuonna 1877 alotti Friedrich Engels "Vorwärts"-lehdessä kirjoitus-sarjan, jossa hän arvosteli Eugen Dühringin teorioita. Tämän kirjoitussarjan vaikutus oli kerrassaan huomattava. Siinä ensi kerran joutuivat marxilaiset periaatteet käsittelyn alaisiksi helppotajuudessa muodossa ja kun kirjoituksilla sitä paitsi oli poleminen luonne, niin ne erikoisesti vetivät toverien huomion puoleensa ja usealle selvittivät niitä erehdyksiä, joiden vallassa siihen asti oli eletty. Karl Kautsky oli yksi niiden monien nuorien sosialistien joukossa, joihin nämä kirjoitukset tekivät syvän vaikutuksen.

Kautsky oli syntynyt lokakuun 19 päivänä 1854 Pragissa, Itävallassa. Hänen isänsä oli tšekkiläinen taidemaalari ja äitinsä saksalainen näyttelijätär sekä runoilijatar. Hän sai kasvatuksensa tšekin kielellä ja pysyi siirrettyään saksalaiseen kouluihin Wienissä kiihkeänä tšekkiläismielisenä. Mutta vuoden 1871 tapahtumat, Kommuunin sankaritaistelut, kiinnittivät hänen huomionsa yhteiskunnalliseen taisteluun. Hän alkoi tutkia ranskalaisten sosialistien teoksia ja alkoi kirjoitella sosialistisiin sanomalehtiin. Samaan aikaan hän julkaisi ensimmäisen teoksensa, jossa selitti liikkansa-voimien vaikutusta yhteiskunnalliseen elämään. Tämä teos on merkittävä siltä, että Kautsky siinä, ku-

ten kaikissa muissakin teoksissa, on etevällä tavalla yhdistänyt luonnontieteen antamia kokemuksia yhteiskuntatieteeseen, mutta itse periaatteelliseen puoleensa nähden tämä kirja suuremmassa määrässä on Darwinin ja Malthus'en teoriain tulkki kuin Marxin. Eräissä myöhemmässä teoksessaan (ilmestynyt suomenkielisenä nimellä "Elämä ja kehitys luonnossa ja taloudessa") Kautsky korjaakin tässä esikoisteoksessaan tekemänsä erehdykset.

Varsinaisen toiminta-alan löysi Kautsky itselleen kuitenkin vasta silloin, kun hän vuonna 1883 toteutti aikomuksensa perustaa tieteellisen marxilaisten sosiaalisten aikakauskirjan. Hän perusti tunnetun lehden "Die Neue Zeit", joka ensin ilmestyi kuukausilehtenä, mutta vuodesta 1890 alkaen kerran viikossa. Väsymättömällä työllä on Kautsky kehittänyt tämän lehden välineeksi, jossa kaikki sosialistista teoriaa ja menettelytapaa koskevat kysymykset joutuvat selitettäväksi asiallisen arvostelun kautta. Aikojen kuluessa se on muodostunut kaikkien maitten sosialistien huomatuimmaksi keskustelulukentäksi ja siinä olevat kirjoitukset sosialistisen liikkeen parhaiksi valistusvälineiksi.

Aikakauslehden ensimmäisinä vuosina kiintyi huomio etupäässä marxilaisten perusoppien tutkimiseen ja menettelytapaväittelyihin, joissa tosisosialistinen käsityskanta raivasi tietä kaikkien maitten sosialistien periaatteellisessa sekavuudessa. Tämä työ ei ollutkaan turha. Loistavassa artikkelisarjassa esitti Kautsky sosialistisen maailmankatsantokannan perusajatuksia ja sosialistilakien lakkauttamisen jälkeen saattoi Kautsky tyydytyksekseen merkitä, että hänen edustamansa ohjelma tuli "Erfurtin ohjelman" muodossa hyväksytyksi, ensin Saksan ja sen kautta muitenkin maitten sosialistiliikkeen pohjaksi.

Saksan sosialistipuolueen menettelytapoihin vaikuttivat Kautskyn kirjoitukset huomattavassa määrässä. Yhdessä Bebelin ja Engelsin kanssa hän keskellä päi-

väntäpahtumien kirjavuutta aina löysi oikean tien, joka säilytti sosialistiliikkeen vallankumouksellisena köyhälistöliikkeenä. Mutta etenkin Engelsin kuoleman jälkeen, joka tapahtui vuonna 1895, jäi Kautsky varsinaiseksi sosialistisen periaateselvyyden valvojaksi. Kun tämän vuosikymmenen lopussa alkoivat tunnetut taistelut Saksan revisionistien ja marxilaisten välillä, Kautsky erinomaisella terävyydellä ja innolla antautui lehtensä kautta taistelemaan niitä opportunistisia ja luokkatiedottomia käsityksiä vastaan, jotka siinä aikana alkoivat esiintyä Saksan työläisten keskuudessa. Hän kunnosi materialistista historiankäsitystä vastaan esitetyt vastaväitteet, osoitti kompromissipoliittikan vaarallisuuden ja hän on viime päivinä saanut kourautuntuvasti huomata, että historiallisen kehitys on osoittanut hänen olleen enemmän kuin oikeassa. Ei ole mikään salaisuus se, että Saksan sosialistien menettelyyn nykyisessä sodassa suuresti vaikuttivat juuri ne revisionistiset ainekset, joita vastaan Kautsky koko elämänsä ajan on taistellut, eikä ole mikään salaisuus sekään, että hän itse mitä suurimmalla katkeruudella on ollut näkemässä Saksan sosialismin hetkellistä heipautumista kansalliskiihkon vaikutuksesta.

Mutta hänen työnsä "Die Neue Zeit"-lehdessä on vain osa hänen elämäntyöstään. Hänen lukemattomien artikkeliansa rinnalla on meillä perintönä häneltä monet kirjansa, jotka yhtä suuressa määrässä kuin hänen sanomalehtityönsä ovat vaikuttaneet periaatteittemme selvittämiseen. Mainioita materialistisen historiankäsityksen oppikirjoja ovat hänen teoksensa "Thomas More", "Ranakan luokkavastakohtat" ja "Kristinuskon alkuperä". Kirjassaan "Marxin taloudelliset opit" hän on luonut helppotajuisen, mutta silti täydellisen Marxin oppien esityksen ja hänen kirjansa "Esfurtin ohjelma" on paras sosialististen periaatteitten selostus, mikä koskaan on kirjoitettu. Useitten pienempien kirjojen rinnalla, joissa hän käsittelee kaikkia sosialismin periaatteellisia kysymyksiä, on

erikoisesti huomattava teoksensa "Tie valtaan", jossa hän esiintyy suoranaisesti profeettamaisella tarkkänäköisyydellä, ja useat muut, kuten "Sosialidemokratia ja maatalous" ja "Sosialismin aiveysoppi".

Väsymättömästi ja syvällä antautumuksella on toveri Kautsky suorittanut työnsä pysyen todellisena sosialististen periaatteitten ylimmäisenä vartijana. Itse puolestaan hän on erittäin vaatimaton. Pysyen syrjässä julkisen elämän meteleistä, hän on viettänyt oppineen miehen hiljaista elämää, mutta kuitenkin ei ole toista miestä, joka voisi sanoa enemmän vaikuttaneensa yleiseen elämään kuin juuri hän, joka tuskin koskaan esiintyi julkisena puhujana ja tuskin koskaan elämässään heitti vaalilippunsa uurnaan, — Itävallan alamaisena hänellä nimen ei ollut Saksassa äänioikeutta. Mutta hän on vaikuttanut tuhansien toverien peheisiin ja hän on vaikuttanut satojen tuhansien toverien antamiin äänilippuihin. Sillä teoreettisen valituksen voima on suuri, kun se saa joukot mukaan. Ja Karl Kautsky on juuri ennenkaikkea suurten kansanjoukkojen samalla kertaa sekä tulkki että opettaja. Hän ammentaa teoriansa työläisjoukkojen elämästä ja liikkeistä ja hän panee sanoiksi sen, minkä jokainen luokkatietoinen työläinen tuntee veressään. Olematta sankaripalvelijain puolue kansainvälinen työväenliike kiitollisuudella tunnustaa toveri Kautskyn elämäntyön merkityksen ja se odottaa häneltä vielä paljon, etenkin nykyisenä kriittisenä aikana, jolloin alkaa toteutua se, mikä niin kauan on ennustettu, jolloin pohja vanhan järjestyksen horjuu ja romahtavan yhteiskunnan tilalle luodaan uusi elämänjärjestys.

Mukaillen "Vorwärts"istä."

Kutshimul

M. A. HONDENAY

Työ

H. Kuntala kirjasto

Lepo

Romahduksen kynnyksellä

Louvainin hävityksen jälkiä

Kaikki puhuivat tulevasta maailmansodasta. Kaukokirjailijat kirjoittivat täriseyttävää kuvauksia kuvittelemistaan maailmansodan kauhuista, sotatieteen tutkijat laativat kokonaisista teoksia mahdollisista menettelytavoista tällaisen sodan puhjetessa, sosialistit ennustivat, että kapitalististen riistäjävaltioiden edustama imperialistinen politiikka ja sen synnyttämä kilpavarustus ei voi johtaa

mauhun kuin kauheaan maailmanpalloon.

Ja kuitenkin, kun maailmansota todellakin syttyi, kun se kauhes, mikä oli niin tarkoin ennustettu, tapahtui ja tapahtui kauheampana, hävittävämpänä kuin kuvkaan olisi voinut savistaa, niin tuli se odottamatta kaikille.

Se tuli odottamatta meille sosialisteillekin. Niin monessa kongressissamme olimme keskustelleet tästä

kysymyksestä, tehneet monta hurjasta päätöstä sen johdosta, voimakkaasti painostaneet antimilitaristista kantaamme, kerran pari todellakin estimme maailmanpalon kytevän liekin leimahtamasta ilmituleksi, mutta kun hirmumyrsky tuli, niin kohtasi se meidät aivan valmistumattomina ja vällä yhtenäistä menettelytapaa. Ennen kaikkea osottaui, että ennen tekemämme päätökset siltä, että meidän ei sovi vastustaa puolustusotaa — joskin ehdottomasti asetumme hyökkäyssotaa vastaan — käytännössä eivät edustaneet oikeastaan

Belgialaisten räjäyttämä silta Hesve-Joen varrella.

mitään määrättyä menettelytapaa, sillä näyttää olevan helpein asia maailmassa selittää kaikki sodat puolustussodiksi ja siten viedä sosialistienkin joukot harhaan.

Toinen syy, jota me nähtävästi emme ottaneet riittävässä määrässä lukuun määrittellessämme kansainvälisiä suhteita, oli se, että "kansallistunto" ja "isänmaanrakkaus" ovat sittenkin paljon voimakkaampia tekijöitä köyhälistönkin keskuudessa, kuin kukaan saattoi kuvitella. Yksityisten maitten kansallisedut

osottautuivat useitten sosialistienkin mielestä olleen paljon lähempää kuin kansainvälinen luokkasolidarisuus, — ainakin paljon nopeammin käsitettävissä. Ja niinpä olemme kansainvälisen työväenliikkeen 50-vuotispäivänä joutuneet siihen asemaan, että melkein kaikissa Euroopan maissa sosialistipuolueet enemmän tai vähemmän välittömästi puolustavat hallituksensa sodankäyntiä ja kansainvälinen solidarisuus hetkeksi on saanut väistyä syrjään sotaraivottarien tieltä.

Maalla istujan on helppo viisastella niistä, jotka ovat myrskyisellä merellä, sanotaan sananlaskussa, ja se sopii hyvin tähänkin tilaisuuteen. Kaikki arvostelu, mikä lausutaan Euroopan tovereillemme menettelystä, lausuttuna niiden taboita, jotka itse onneksi ovat joutuneet osattomiksi tästä maailmanpalosta, muodostuu pakostakin yksipuoliseksi, koska emme voi tarkoin tuntea niitä syitä, joiden perusteella se tai tämä sosialistipuolue on määritellyt kantaansa. Mutta varmasti tunnettujen seikkojen perusteella voi kuitenkin vetää joitakin johtopäätöksiä.

Enemmän hämminkiä epäilemättä tuotti saksalaisten sosialistien menettely. Täältä, maailman suurimmalta ja selväpiirteisimpänä pidetyltä sosialistijärjestöltä, odotti koko maailman köyhälistö paljon. Minkätähden se ensimmäisenä lankesi imperialistisen politiikan luomaan ansaan, jossa "pyssyt alkoivat itsestään paukkua" ilman että kukaan saattoi selvästi sanoa, mistä ensimmäinen laukaus oli lähtöisin? Kuinka saattoivat Saksan sosialistit todesta ottaa hallituksensa vakuutuksia, että Saksan sotaretki oli vain puolustusota. Ja jos he uskoivatkin tuohon taruun, niin kuinka oli mahdollista se, että edustajainsa enemmistö kokonaan jätti harkitsematta sen seikan, että olipa sodan alku mikä hyvänsä, Saksan militarismikoneiston johdonmukaisena seurauksena epäilemättä oli oleva kaikkien sota kaikkia vastaan, jossa alkuperäinen sodan tekosyy jäisi kokonaan sivuun. Olihan tästä kysymyksestä alkojen varrella kirjoitettu lukemattomia periaatteellisia

selostuksia, — niinkö vähän ne merkitsivät, että sota-raivon ensimmäiset tuulahdukset saattoivat pyrkäistä ne pois tieltä?

Tosin monien muittenkaan maitten sosialistit eivät pystyneet säilyttämään päättensä kylmempänä kuin saksalaiset. Ranskan sosialistien "isänmaallinen" innostus pakeutui yhtä epä-sosialistisiin muotoihin kuin joiltakin saksalaisten ja tällä hetkellä on Ranskan sosialistipuolue kaikissa suhteissa hallituksensa sota-

Armeijapappi "Maurice" antaa lähteville ohjeistusta.

politiikan kannalla. Ja vaikka Englannin jotkut työväen liikkeen miehet ensi alussa asettuivatkin vastustavalle kannalle sotaan nähden, niin heidän eivät voineet kauan säilyttää tätä kantansa, vaan ovat ajeltuneet tunnetuulten voimakkaaseen virtaan.

Vaan kaikkesta tästä huolimatta ainakin näyttää siltä, että paljon olisi voinut olla toisella tavalla, jos maailman voimakkain työväenjärjestö heti sodan puhjetessa

olisi ottanut toisellaisen kannan. Vaikka ei voikaan otaksua, että Saksan sosialistit olisi voineet toimeenpanna suurtahtoa ja sen kautta aktiivisesti taistella sotaa vastaan, niin olisi passiivisenkin vastarinta merkinnyt paljon, etenkin esimerkkinä muille maille. Onhan huomattava se, että sekä Ranskan että Englannin, samoin kuin kaikkien muitten maitten järjestyneet työläiset, ikäänkuin henkeä pidättäen odottivat voimakasta vastustussignaalia juuri Saksasta, — kun sitä ei tullut, niin tempasi virta muutkin mukanaan. Passiivisenkin vastarinta, — toisin sanoen sotaa varien tarvittavien varojen kieltäminen ja samaan aikaan toimeenpantu antimilitaristinen agitaatio, olisivat muuttaneet aseman suuressa määrin. Mahdollista on, että tällaiselle kannalle asettuminen olisi pannut sotamieslinan murskaavana kulkemaan Saksan sosialistien rivien yli, Telotuksia, järjestöjen sulkemisia, sanomalehtien lakkoautuksia olisi tapahtunut. Mutta eihän voi jättää näkemättä se, että sodan kannattaminen on tuottanut samallaista ja vieläpä suurempaa tuhoa. Onhan sodan verikentillä tähän mennessä kaatunut toista sataa tuhatta saksalaista sosialistia, ovathan työväenjärjestöt joutuneet suunnattomasti kärsimään sodan takia ja lehtiä on summittain lakkoautettu tahi ainakin estetty niitä lausumasta julki mitään, joka ei ole hallitukselle mieliksi. Kumpi uhri on suurempi?

Kaikenlaiset sosialistisen liikkeen ammattimorikkaajat, etenkin yksilöllisellä maailmankatsomuksella varustetut sosialistiliikkeen "vasemmistolaiset", ovat luulleet voivansa tästä kansainvälisen solidarisuuden hetkellisestä herpautumisesta löytää tukea teorioilleen siitä, että sosialistinen liike aikojen varrella on menettänyt entisen vallankumouksellisen henkensä, että se on joutunut muutamien luokkatiedottomien ja sovinnaisuussyille etutilan antavien "johtajien" harhaanjohtettavaksi, että Saksassa marxilaiset sosialistijohtajat pettivät äänestäjäänsä — pohjajoukkojen — luottamuksen ja että koko tämä surullinen asiointila

Kätketty
Maitteet loka.

Antwerpenin ka-
toliin kirkon val-
tioja.

Saksalaisten varustetun pikko-
kassan alla. — Alhaalla: Saksalais-
ma sotavankkeja.

Englannin naiset
riipustavat hameita.
Kuvassa on pikko-
kassa sotien tulot-
tensa myymään.

merkitsee tähänastisen sosialistiliikkeen täydellistä ku-
kistumista.

Mutta tämäkään arvostelu ei kestä vasta-arvostelua.
On nimittäin nähty, että nekin ainekset, jotka äänek-
kääntämin ovat sanoneet edustavansa "tosivallankumouk-

sellisinta pohjajoukkoa" lensivät isänmaallisen innostuksen keveään ilmaan heti sodan puhjettua. Ranskan syndikalistit ovat vielä enemmän isänmaallismielisiä nykyään kuin kukaan muu, samoin Englannin syndikalistit. Anarkistitkin, jotka ovat läheistä sukua edellisille ja jotka kilvan heidän kanssaan ovat huuhtaneet sosialistipuolueen epäkansanvaltaisuudesta ja vallankumouksen innostuksen puutteesta, ovat joutuneet samaan hornan kattilaan. Anarkistien oppi-isä, ruhtinas Krapotkin, on ehdottomasti asettunut sodan kannalle ja pitää työläisten pyhimpänä velvollisuutena lähteä tuistelemaan ryssän tsaarin rinnalla "europalaisen sivistyksen säilyttämiseksi"! Gustave Herve, Ranskan syndikalistien huomatuin edustaja, on "isänmaallisempi" kuin kukaan. Ja niin pitkin matkaa. Siis eivät ainakaan tosiasiat osota, että se "vallankumouksellinen henki", jota jotkut "uusien suuntien" miehet ovat sanoneet edustavansa, olisi kestänyt koetuksen paremmin kuin sen kestäivät sosialistipuolueet.

Sikäli kuin selkkaperäisempiä tietoja pääsee näkyville sodan alkuvaiheista ja puoluetoverimme nykyistä käsityksistä, alkaa käydä selväksi eräs huomattava seikka: — enimmäkseen "sotamielisiä" kaikissa maissa ovat revisionismiin taipuvaiset reformistiainekset ja äärimmäiset yksilöllisvallankumoukselliset, — kun sen sijaan varsinainen, marxilaisella luokkataistelukannalla oleva aines, ainakin Saksassa, on tehnyt velvollisuutensa ja voitavansa kansainvälisen luokkasolidarisuuden edustajana.

Venäjän sosialistipuolue on ainoa, joka ehdottoman tinkimättömästi alusta loppuun asti selsoi perisatteensa takana. Venäjän harvat sosialistiedustajat duumassa äänestivät sotavarojen myöntämistä vastaan ja ovat käyttäneet sodan aiheuttamaa kriisiä vallankumouksen puolesta agiteeraamisen hyväksi. He tekivät sen siitäkin huolimatta, että mm. kansainvälisen sihteeristön puheenjohtaja тов. E. Vandervelde kehotti heitä luopumaan toistaiseksi hallitusvastaisesta agitatsioonis-

taan, jotta Venäjän tsaari saisi rauhassa taistella sitä "kulttuuritaistelua", jota тов. Vanderveldekin uskonee hänen taistelevan. Venäjän sosialistit asettuivat sille, heidän oloissaan ainoalle johdonmukaiselle kannalle, että Venäjän vallankumouksellisella liikkeellä ei ole mitään menetettävää ja sen sijaan kaikki voitettava jatkuvasta vallankumoustyöstään, koska olot Venäjällä eivät vähimmässäkään määrässä ole muuttuneet entisestään ja Venäjän tsaarivalta kaikesta "kulttuuritaistelustaan" huolimatta yhä edelleen muodostaa sen taan-

Antwerpeniin pakenevaa kansaa.

tumuksen etuvartion, joka ehdottomasti on nujerrettava.

Mutta nämä ilmiöt antavatkin aiheita erälle arvelulle, eteenkin Saksan sosialistipuolueeseen nähden. Helppo on moittia Saksan parlamenttiedustajain enemmistöä siltä, että he muka pettivät äänestäjiään asettuaan tukemaan hallitusta. Mutta miten on asia siinä tapauksessa, että Saksan työväen enemmistö todellakin on sillä kannalla, jota parlamenttiryhmän enemmistö on edustanut? Sekään ei ole suinkaan mahdotonta ja silloin huomaa, että jos edustajat oli-

sivat asettuneet vastustavalle kannalle, niin olisivat he menetelleet ristiriitaisesti edustettaviensa enemmistön käsityksien kanssa. Eikö se olisi ollut yhtä epäkansanvaltaista ja eikö silloin vähemmistön alkamalla vastarinnalla olisi ollut yhtä hajottava vaikutus maan työväenliikkeeseen? Emmehän me missään voi tehdä enempää kuin mitä takanamme oleva työläisjoukko haluaa tehtävän. Eihän joku "johtaja" yksin voi määrätä kansanliikkeitten kulkua.

Mutta toiselta puolelta on seikkoja, jotka antavat aihetta toisellaistakin arveluihin. Voidaksemme taistella luokkastaisteluamme me tarvitsemme sellaisia voimakkaita järjestökoneistoja, jotka esim. ovat saksalaisten puolueoveriemme käytettävissä. Mutta niissä voi piillä eräs vaaraakin. Ja vaara on se, että koneiston jokapäiväinen tehtävä, tuhansine huomioonotettavine yksityiskohtineen, joiden valossa punnitaan kunkin askeleen mahdollisuuksia, käy liian raskasliikkeiseksi, — niin raskasliikkeiseksi, että tärkeänä historiallisena hetkenä, jolloin nopea ja päättäväinen toiminta on ennenkaikkea välttämätön, se muodostuukin toiminnan jarruksi ja menettää tärkeän historiallisen toimintamahdollisuuden, päästen selville siitä vasta silloin kun monta epäonnistunutta askelta on jo ehditty ottaa. Tällaisen koneiston ruorissa oleville "johtajille" on annettu tarkat ohjeet tavallisia olosuhteita varten ja heidän toimiessaan tarkasti valvotaan, etteivät he rikkoisi näitä ohjeita, — mutta tulee mullistava maailmanhistoriallinen kohta, jonka varalta yksityiskohdittain ei ole voitu varustautua eikä antaa ohjeita, ratkaisevan askeleen ottaminen näyttää saattavan vaaransalaisiksi laitoksia, joita on totuttu vaalimaan kuin silmäterää kaikista äkillisistä sysäyksistä, — ja näinpä tämä historiallinen hetki menetetään ja syöksytään ammottavaan kuiluun, josta ensi näkemällä ei ole mitään ulospääsyä.

Kaikki nämä näkökohdat tulevat täysin valaistuksi kuitenkin vasta silloin kun nykyinen maailmanmyrsky

Yläkerävi: Ropellista linolajin alkamassa hävityä Antverpenin. — Yläkerävi: Saksalaisten tykkien jättäminen kirkon ja kirkon läheisyydessä. —

Oikealla: Belgialaisten jättäminen kirkon läheisyydessä. — Willebrordenin kanavalla.

on ohi ja kunkin maan sosialistit vapaina sotaseuroista ja sotalaista saavat vapaasti sanoa sanottavansa.

Kansainvälinen kongressi, milloin se kokoontuu, saa vastata näihin kysymyksiin. Sille kuuluu lopullinen tuomio — ja sekasorron selvittäminen.

Mutta niille, jotka nyt ennustavat sosialismin romahdusta, käy niinkuin monta kertaa on käynyt. He saavat nähdä, että sosialismi yhä vielä on kuin tarun jättiläinen, jonka voimat voimistuvat jokaisen keran jälkeen, jolloin vihollinen luulee kaataneensa sen maahan.

Päätyipä tämä sota miten hyvänsä, — sen lopputuloksena ei voi olla mikään muu kuin kapitalistisen

Imahierveihin asennettuna vaakalla, terä-
väpöikkään huojaja, jonka puolesta
vihollisen päälle. Tämäkin on alla
"siirrettävä" asennuskäyttö.

yhteiskuntajärjestyksen romahtaminen. Ja se taas merkittää kansainvälistä veljeyttä.

Yksi seikka voisi ehkä muutamaksi ajaksi hidastuttaa sosialismin voittokulkua, nim. se, että jompikumpi sodan mahtavimmista valtioista, Saksa tai Venäjä, pääsisivät ehdottomaan ja ratkaisevaan voittoon, perinpohjin nujerrettuaan vastustajansa. Silloin voitaisiin

ajatella alkavaksi uuden, militarismin kableilla lujitetun itsevaltiuden kauden, joka voisi äärimmäisellä kuristuksella pysyä pystyssä jonkun aikaa. Mutta senkään aika ei voisi jäädä pitkäksi esteitä pelkäämättömän kansannousun tielle. Ja toiselta puolelta tämä mahdollisuus ei ole kovin suurikaan. Ainakin tähänastiset sodan vaiheet osottavat, että kaikki sotaa käyvät valtiot siinä määrin usvuttavat toinen toisensa, että muutaman kuukauden kuluttua heidän on lakattava taistelemasta jo varojen puutteen ja äärettömien tappioiden vuoksi; he joutuvat tekemään sen konkursin, jota kohti kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä vastustamattomalla voimalla kulkee.

Ja silloin on meidän vuoromme.

Mutta tätä odotellessa riehuu sota. Maalla, merellä, veden alla, ilmassa, kaikkialla sotamolokin helvetinkoneet tekevät tehtävänsä. Miljoonat kulkevat koodittomina, tuhansia neliöpeninkulmia maasta on autioksi hävitetty. Ihmiskunnan suuri osa palaa takasin metsä-
läisaikansa viljelyteen. Kauppuheisin, tärisevästi esity ei voi lähimainkaan kuvata tätä kauhua kaikessa sen alastomuudessa.

Todellakin luonteenmukainen tausta riistojärjestelmän romahdukselle, järjestelmän, joka on vuosien varrella kylpenyt veressä, elänyt työlläisten lihallä, pelsuttanut itseään ruatajaluokan hiellä.

S. N.

Sodassa kaatunut aseveljeeni
poika- ja ystäväni I. Frank.

SISÄLLYSLUETTELO:

	Sivu
Merkkivuonna ja juhlapäivät	3
Almanakku	4-15
Tietoja postiliiketoiminnasta	16
Jyväskylän evank. seurakunta, runo, kirj. Aku Pajunen	19
Katsoo Yhdyneiden a. a. järjestön toimintaa v. 1914 kirj. Wilho Homan	21
Välkähämönselän kirkkokuva, kirj. Bernard Shaw	43
Välkähämönselän kirkkokuva, kertomus, kirj. Kaarlo Järvi- kallio	52
Kynnyksellä, runo, kirj. Mikael Rantanen	59
Itsetietoisuus ja itsetiedon kehittäminen, kirj. Moo- re	62

Sisällysluettelossa ja suomenkielisessä järjestyksessä toimitetussa kokeellisessa esitelmässä mainittu tilasto-
taulu on muutamien postiliiketoiminnasta vuosien
pitteä pois tästä julkaisusta. Sen sijaan tilasto-
seita vaapaa 10-vuotisjulkaisun, joka ilmestyy Häl-
vaan 10-vuotispäivänä tammikuussa 1915.

Isäviikkipöytäkirja, kertomus, kirj. Jukka K. Ruuska ...	147
Näiden kirkkojen kirkko, referatit Sino	151
Sita qutta odotileissa, runo, kirj. Kosti Kaarto	152
Työväen pankki, kirj. H. N.	164
Karl Kautsky 60-vuotias	174
Romahdus kynnysellä, kirj. H. N.	181

Lisä, Hälviin esitelmien toiminta vuonna 1912, tilasto-
taulu, laatinut V. Annala.

Erikokoukset: Ajatteluja Naisen valta, Pauni lapineen,
"Kaunis elämä", Sota 10,000 vuotta sitten, Sota nykyään,
Välkähämönselän kirkkokuva, Sotaan tulokset, Hälviin
10 vuotta sitten ja nyt, Jean Jaures, Karl Kautsky, Sosial-
demokratian kokeus Berliinissä, Näiden kirkkojen kirkko-
selut, 8-tunnin työpäivä.

Ompeluseuran kirkko, kuvia näyttämöesitelmien
toiminnasta ym.

ajatella alkavaksi uuden, militarismin kahleilla lojitettua itsevaltiuden kauden, joka voisi äärimmäisellä kuristuksella pysyä pystyssä jonkun aikaa. Mutta senkään aika ei voisi jäädä pitkäksi esteitä pelkäämättömän kansannousun tielle. Ja toiselta puolelta tämä mahdollisuus ei ole kovin suurikaan. Ainakin tähänastiset sodan vaiheet osoittavat, että kaikki sotaa käyvät valtiot siinä määrin uuvuttavat toinen toisensa, että muutaman kuukauden kuluttua heidän on lakattava taistelemasta jo varojen puutteen ja äärettömien tappioitten vuoksi; he joutuvat tekemään sen konkurssin, jota kohti kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä vastustamattomalla voimalla kulkee.

Ja silloin on meidän voittama.

Sotamaa haastanut saksalaisten puolustajaksi L. Frank.

tyä on voi jättämissään kuvata tätä kauhua kaikessa sen alastomuudessa.

Todellakin luonteenmukainen tausta riistojärjestelmän romahdukselle, järjestelmän, joka on vuosien varrella kylpenyt veressä, elänyt työläisten lihalli, paisuttanut itseään raatajaluokan hiellä.

S. N.

SISÄLLYSLUETTELO:

	Sivu
Merkkipäiviä ja juhlapäiviä	2
Almanakka	4-15
Tietoja postilähetystyöstä	16
Jyllää sodan jumalat, runo, kirj. Aku Pärviö	20
Katsaus Yhdysvaltain a. a. järjestön toimintaan v. 1914 kirj. Wilho Boman	21
Vallankumouksien kaikkina, kirj. Bernard Shaw	43
Välipuheinen edustaja, kertomus, kirj. Kaapro Jääskeläinen	52
Kynnyksellä, runo, kirj. Mikael Rutanen	59
Isäntä ja isäntätyö köyhälistöä, kirj. Mooses Mäki	62
Politiikka kasvattaa, haastattelu, kirj. N. Teffi	74
Näyttämöelämä ja työväenliikenne, kirj. Eero Boman	79
Kostonviiri, runo, kirj. Jussi Raitio	89
Pertanien maa, kertomus, kirj. A. Tshchev	91
Ajan yössä, runo, kirj. Mikael Rutanen	96
Yhdysvaltain kongressi edustaa aihonstaa kapitalis- teja, kirj. J. V. K-sto	97
Hakiaamit, pöytä, kirj. N. Teffi	105
Mä stien, runo, kirj. J. Raitio	109
Köyhälistön luokkajärjestelmä v. 1914, kirj. Y. Halonen	111
Uutiset, katsaus näytelmäseurojen toimin- taan, kirj. Benokki	113
Köyhälistön Internationalen 50 vuotijuhla, kirj. F. S-ä	126
Ikävä taittoerhe, kertomus, kirj. Jukka K-ranta	147
Näytelmän lähtökäsitelmä, referoimut Simo	151
Sitä uutta odotellamme, runo, kirj. Kõõsi Kaatra	162
Työväen pankki, kirj. E. N.	164
Karl Kautsky 60-vuotias	178
Romahduksen kynnyksellä, kirj. E. N.	181

Lisä, läpikirja osastojen toiminta vuonna 1912, tilastoi-
nen laulu, laatinut V. Annala.

Erikoiskuvia: Ajattelijat, Nälän valta, Puuri lapsineen,
"Kaunis oie", Sota 10,000 vuotta sitten, Sota nykyään,
Vallankumous, Astorian antimia, Sodan tulokset, Kalvaja
10 vuotta sitten ja nyt, Jean Jaures, Karl Kautsky, Sosialis-
tinen demokratia, Keskus Berliinissä, Näytelmän lähtökäsitelmä,
8-tunnin työpäivä.

Osastoimintatilastoja kuvia, kuvia näytelmäseurojen
toiminnasta ym.

TOVERI

Lännen suomalaisen työväen äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka päivä paitsi maanantaina.

Tilaushinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa:

1 vuosik. \$3.50, $\frac{1}{2}$ vuotta \$1.75
 $\frac{1}{4}$ vuotta \$1.00, 1 kuukausi 40c.

Suomeen ja muualle ulkomaille:

1 vuosik. \$5.50, $\frac{1}{2}$ vuotta \$3.00.

TOVERI - Box 99 - Astoria, Ore.

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työlläisnaisten äänenkannattaja, ilmestyy Astoriassa, Ore., joka Tiistai The Western Workmen's Co-op. Pub. Co:n kustantamana.

Tilaushinnat Yhdysvaltoihin:

1 vuosik. \$1.00, puoli vuotta 60c.

Canadaan:

1 vuosik. \$1.25, puoli vuotta 75c.

Suomeen:

1 vuosik. \$1.50, puoli vuotta 80c.

TOVERITAR - Box 99 - Astoria, Ore.

Suomalainen Lääkäri

T:ri JOHANNES HOVING

113 West 126 St. Lenox ja 7 Ave. välillä

NEW YORK CITY

Vastaanottajat: 10—12 ap. ja 6—8 ipp.

Puhelin Morningside 113.

Ruotsalainen Hammaslääkäri

Dr. SWEN GERTZON

1038 Madison Ave., 125 ja 126 katujen välillä,

NEW YORK, N. Y.

Ensimmäinen työ. Hinnat kohtuulliset.

Tel. 4423 Harlem

John Mynttisen Suomalainen

Paikanvälitystoimisto

Läbellä 129 katus, 2107—8th ave., N. Y.

Parhaat paikat ja parhaat palkat pienissä perheissä. Suokaa ja asunto vastavara. Tulkaa katsomaan eli kysyäkää kiejoullä, jotka ensötilassa vastataan.

Tel. 1005 Harlem

TYÖLÄINEN

Ään tahdot otin liikkua nimenäyhti, alla ten uutekseen alaa niteä ja kutekseen rahalla, siten tydyttät liikkeä ja lausket joutvön seurustakseen omille liikkeille.

"TURVA" CO-OPERATIVE STORE

Liha-, ruoka- ja sekatavarakauppa

QUINCY, MASS.

NORWOOD, MASS.

30-32 Copeland St.

47 Savin Ave.

KIRJAPAINOSSAMME

valmistetaan kaikkea kirjapainoalaan kuuluvaa työtä. Uudenaikaisilla koneilla varustettuna ja käyttäen ammattitaitoisia työntekijöitä, pystyy kirjapainomme suorittamaan työt huolellisesti ja nopeasti. Hinnotteluja lähetetään vaadittaessa.

KIRJANSITOMOSSAMME

otetaan vastaan kaikkea kirjansitomalaan kuuluvaa työtä. Kirjat sidotaan silein ja lujin nitelisin. Lujin lainustontelaita maksaa kirjansitomoinen 40 senttiä liiteä dollarilla loppu, riippuen kirjan suuruudesta. Suuremmat kirjat ovat sisälly tähän hinnoitteluun. Kirjat, joiden niteseen painetaan kirjan nimi kullalla, sidotaan \$30. hinnasta ylöspäin, riippuen kirjan suuruudesta.

No, jotka lähettiläiset ja käytettyjä kirjoja sidottavat, suorittavat kirjain lähetyskustannukset. Kirjat, jotka otetaan kirjakaupastamme ja sidotetaan, lähetetään vapaasti ostajalle.

Sidottavat kirjat ovat lähettiläiset osoitteella:

FINNISH SOS. PUB. CO., Fitchburg, Mass.

Tilatkaa, levittäkää Raivaajaa

Se on ainoa ja enin levinnyt suomalainen päivälehti idän valtiossa. Tilaukshinnat:

Koko vuosi,	\$3.00	Puoli vuosi,	\$1.75
Neljänne vuosi,	\$1.00	1 kuukausi	\$0.40

Suomeen ei ryssäilinen hallitus päästä Raivaajaa. Raivaaja jokaiseen suomalaiseen kotiin!

Tilataan osoitteella:

RAIVAAJA, Fitchburg, Mass.

SÄKENIÄ

on ainoa suomalainen kuukausi, tällä mantereella.

Säkeniä ilmestyy kerran kuukaudessa 48-sivuisena.

Säkeniä on kuvitettu julkaisu, joka sisältää tietoa, kaunokirjallista ja urheilua koskevia kirjoituksia. Säkeniä tarjoavat hyvää lukemista halvalla.

Tilaukshinta koko vuodelta ainoastaan \$1.25.

Säkeniä tilataan osoitteella:

RAIVAAJA, Fitchburg, Mass.

KARL DAHLEN

629 - 3 Avenue -- New York, N. Y.

TUKKU- JA VÄHITTÄISKAUPPA

Ulkomaan

Stomatol Tooth Cream (hammaspuhdistusta).

Stomatol suunpesuvettä

Ruotsalaisia kuparitavaroita

Puutavaroita ja korutavaroita

Porseliinia ja lasitavaroita

Hyviä asiamiehiä halutaan kaikkiin suomalaisiin
pesäpalkkoihin. Kehtuullinen asiamiespalkkio.

Pyytäkää kuvitettua hintaluetteloa.

Vaivaako teitä lapamato?

Siinä tapauksessa ihottuksia
on senistä poistettavana Suo-
malaiseen apteekkiin New York-
issa (Werner Drug and Chemi-
cal Company) N:o 243 Willis
Ave., niin ihottamme Toille heti
saat ilmaan lääkitykseen. Tämä
lääke on tehokas aine, ei
tuota pahaa makua eikä pien-
sivareista nautkain muut ma-
nuaikaiset sekä ajaa maahan
ilma vatsasta.

Werner Drug and Chemical Co.,

243 Willis ave., New York, N. Y.

Hoareilla lääkkeillä, tippojen
y. m. Terveystuotteita (Aström),
kynteläpölyä, parafina, pään-
kipulääkettä, hinkupölyä, lää-
kettä, keuhkotautia lääketta,
lääkettä aineen siivoksi.

Kirjotuksia, niin ihottamme
toille puhdistettuna lääkkeet,
jotka eivät makua eikä hien
saapuvat.

SUOMALAINEN APTEEKKI
243 Willis ave., New York, N. Y.

Työläisten Luottoyhdistys

ottaa, korkoa vastaan, tallettaakseen rahoja, sekä
lainaa niille työläisten luottoyhdistyksille, kuten
maatojen taloille, osuuskunnille y. m.

Käsitteillä luottamuksella panleemaa.

TYÖLÄISTEN LUOTTOYHDISTYS,

Box 408, Fitchburg, Mass.

SUURIN SUOMALAINEN
RUOKA- JA SEKATAVARA-OSUUSKAUPPA
IDÄN VALTIOISSA
INTO GROCERY CO., (CO-OP.)

FITCHBURG, MASS.

7-9 Hathorne St.
Tel. 1428

181 Ashburnham St.
Tel. 1558

79½ Mechanic St.
Tel. 1604

JOSEPH ROSENBERG
Lakiasiaainajaja

1943 Madison Ave.,

Pöytäkonttori 261 Broadway,

Puh.: Harlem 1318. New York City. Puh.: Barclay 4444

Joka torstai kello 4—5 jpp. 1943 Madison ave.

Toimittaa lakiasiaita. Antaa neuvoja kirjallisesti.

Duluthin Suomal. Sairaala

T:ri E. F. LINDGREN

1427 E. First St. - - DULUTH, MINN.

Tel. Duluth 6771

Konttori Fidelity Bldg. 315-316

Lääkkausala, Syntymäkäsi, Lääkehoito ja Hierontaa.

Täydellinen sähkö- ja X-Ray osasto

VALOKUVAAJA

Richard Kautto,

811 Main St.,

Fitchburg, Mass.

S. Aalto
37-39 MAIDEN LANE
New York

Suomalaisen taitettajan ja
eläkölämestarin välttämättö-
myyden osoittanut kulta- ja
hopea- ynnä kallella jorvi-
tavaralla.

Eläkölämestarin välttämättö-
myyden osoittanut kulta- ja
hopea- ynnä kallella jorvi-
tavaralla.

S. Aalto,
37-39 Maiden Lane,
New York, N.Y.

ASIAMIEHIÄ HALUTAAN!

Yhteistyössä asiamiehiä on aina tilaus- ja
myynti- ja, ottamatta tilauksia muiden toimittajien.
Käykää eteen.

HARBOR STUDIO, 92 Oak St., Ashtabula, Ohio

Uudessa Rääteliliikkeessäni

nyt taas valmistetaan
kuosikkaita ja kestäviä pukuja

O. SEPPELIN,

RÄÄTÄLI

518-6th St.

Monessen, Pa.

Suomalainen Lakimies

J. ALFRED ANDERSON,

NOTARIO JA RAUHANTUOMARI

220 Washington St. Room 47. Boston, Mass.

— Telef. Fort Hill 2912 —

Torstai-iltaan Quincyssa 65 Arthur St. Asunto 96 Munroe Road, Quincy. Tel. Quincy, 1025-W.

SÖDERGREN'IN

Suomal. Ulkolähetys Apteekki

MINNEAPOLIS, MINN.

Siinä täydellisen valikoiman SUOMEN LÄÄKKEITÄ, jotka ovat
Suomen valituksen suosittelemien apteekkarien valmistamia

Tuotteet saatavilla lääkkeitämme on myytävänä myös salamal-
lillemme suoravälillä puikkokoneilla, joten kaikki ostajamme säästävät
rahaa ja aikaa. Käs. meistä lääkkeitä, niin tarkastetaan että niillä
ei ole välttämättömyksiä.

Lääkevalmistamme vetäytykseen saati vapuasi salamallillemme
tuki meillä pyrkimykseksi.

Meidän lääkkeitä hyödyntä tarvikkeita, niin tilausten meillä: lähe-
kämme joutuu ja kirjain vastataan heti.

Kuulokkeet talletta lausumatoilakkeita "ANTENIA", joka var-
maasti kääntää kääntä on elävöittämisen, valmistetaan ulkoisista
meillä. Hinta \$1.00 vapuasi lähetettyä.

SÖDERGREN & CO.

(Suomal. apteekkarit)

Puolustamamme on: 18 Western Ave., MINNEAPOLIS, MINN.

J. A. DIXON,

LÄÄKÄRI JA KIRURGI

Konttori: 114 Elm Str., Sudbury, Ont., Can.

Burrugh's Block

Puhelin: 170.

Asunto 88 Ignatius Str.,

Puhelin 300

P. O. BOX 298, SUDBURY, ONT., CAN.

Carl D. Ainger,

LAKIMIES

308 Williamson Bldg., Cleveland, Ohio

Ajan lakinsioita Ohion ja Yhdysvaltain
kaikissa oikeuksissa.

Kokonaan suomenkielinen toimikii konttorin yhteydessä.

Mr. Ainger on sama henkilö joka täytti lakimies, joka sai Henry
Laydenille vahinguskorvausta, senon konsultointimies summan,
\$22,500.00. Hän nauti tätä uusia Ohion Yliopiston anti, kunnes in-
gallitettiin sai Mr. Laydenille edellämainittua summan lokakuussa 1914

Käyttäkää Pohjoismaista Liikettä

Kirjastoja myy suomenkielisiä väkylä ja tinnu. Käsitteellisiä
maalemaaleja. Kirjoitustaito ja taide. Ja taidekuvallista sekä muuta.

Matkatavarakauppa

Mallit on aina hyvin laadulta varasto laaja ja halpa arkkuja.
My myymme myös kassakkeja (Dress-suit Cases) \$20-\$40 asti.

Rahaa välitetään Suomeen edullisella kurssilla.

Ekspressi- ja Talletusliike

Muutamia arkkuja sekä huonekaluja varustettu ja halvalla.
Tallettamme arkkuja \$20 kpl. kuussa.

NELSON & CO.,
855—3 Ave., New York, N. Y.

31 JA 32 KATUJEN VÄLILLÄ

Tel. Pien 5109

VARATUOMARI

Toivo H. Nekton, LAKIASIAINAJAJA

189 Montague St., BROOKLYN, N. Y. Puhelin 4638 Main

Toteuttaa kaikenlaisia asioita ja nimen laatuista hakkeja ihmisiä
maan oikeuslaituksessa. Vakuuttaa asiantuntijana Suomessa. Toimittaa
vakuutusja ym. asiakirjoja. Asmaa neuvoo myös kirjallisesti.

POLTTAKAA

"KAIVANTOMIES" - savukkeita

Ne eivät ikkdyt pahassa tärkkäläisessä
tupakassa. Pysyvät siinä.

A. SILBERBERG

42-1st Ave., New York, N. Y.

Vakuuttaa myydä "ARVO", "FINLAND" ja "TOIVO" savukkeita.

SUOMALAINEN

Kellosepänliike

Suomalaisille kalleille ja kelloperille. Kulta- ja
hopeatavaroita myydä. Kalleille kalleilla.
Tilaukset postin kautta yli Amerikkaan suoritetaan
suorilla kassalla ja neuvon.
Terveystietoa.

JOHNSON & HEINO,

4814-2 AVE.

BROOKLYN, N. Y.

SAMPO CO-OPERATIVE ASS'N

Monessen'issa, Pa.,

Työlaisten oma liike.

Työläiset, käyttäkää sinuaistaan sitä!

— AINOA —

SUOMALAINEN APTEEKKI

— IDÄSSÄ —

Tilataan lääkkeenne sekä apteekkitavarat postin kautta meiltä. Kirjeisiin vastataan ja tilaukset lähetetään joutuis ja huolellisesti.

Suomalaiset farmaaseutit palvelevat teitä.

Tässä on erikoislääkkeistämme, joista erittäin suosittelemme:

Filicon matolääke	\$1.00 satsi
Filicine kapselit	\$1.00 satsi
Aura matolääke, hinta	1 dollari
Aura hivustonikki, hinta ...	40 senttiä
Aura yskänlääke, aikuisille, hinta	40c.
Aura Terveysuola, hinta	25c.
Aura yskänlääke, lapsille, hinta	25c.
S. & H. päänkivistyspulverit, hinta	50c.

Kysykää meidän lääkeluetteloamme, jonka lähettämme vapaasti osotteellanne.

Kuusiokilinen

SUOMALAINEN APTEEKKI,

W. M. HEIKKINEN,
Apteekkari

773 Main St. Fitchburg, Mass.

"TYÖMIES"

laajimmalle levinnyt suomalainen suomalaiskielinen Amerikassa. Ilmestyy kuusi kertaa viikossa ja sisältää tuoreita tietoja maailman tapahtumista.

Tilauksinnat Yhdysvalloissa ja Canadassa: \$2.75 koko vuodelta, \$2.00 puolelta ja \$1.00 3 kuukaudelta. Suomeen ja ulkomaille \$6.00 vuosikerta. Lauantai-numeroa \$2.50 vuosikerta.

"LAPATOSSU"

maailman laajimmalle levinnyt suomalainen pöytälehti ja lisäksi vielä työväen pöytälehti. Lapatoosu talustelele teille \$1.50 vuosikerran ja 50c. puoli vuotta. Canadaan ja ulkomaille \$1.25 vuosikerta ja 65c. puoli vuotta.

"PELTO ja KOTI"

ainoa suomalainen maanviljelyslehti Amerikassa. Ilmestyy kerran kuukaudessa 32-sivuisena. Se sisältää hyödyllisiä tietoja osuustoiminnan, maatalouden, karjan, kananhoidon ym. alalta sekä kotiseutun. Tilauksinta \$1.00 vuosikerta, 50c. puoli vuotta. Canadaan ja ulkomaille \$1.25 vuosikerta ja 65c. puoli vuotta.

Tilataan osoitteella:

TYÖMIEN KUSTANNUSYHTIÖ,
Box 553 - - - Superior, Wis.

Kirjapainotöitä

tehden joutuis ja huolellisesti sekä kohtuullisilla hinnoilla.

Työmiehen kirjapainossa

Lähetetään ilmaiseksi ajoissa.

Suurin SUOMA-
LAINEN

Kirjakauppa

AMERIKASSA

Kaikentaista kirjallisuutta saatavana. Hauskoja, jännittäviä romaaneja, kaunokirjallista, yhteiskunnallista, tieteellistä, näytelmiä, urheilualan koskevaa y. m., y. m.

Raivaaja

ainoa suomenkielinen PÄIVALEHTI idässä.
Halvin kaikista päivälehdistä,
\$3.50 vuosik. ja \$1.75 puolivuotik.

Säkeniä

ainoa suomenkielinen tieteellinen ja
kaunokirjallinen kuukausijulkaisu Amerikassa.
Ainastaan \$1.25 vuosikerta.

Kirjoistamme hintaluettelo lähetetään pyydettäessä vapaasti.

RAIVAAJA, - Fitchburg, Mass.

1943 Madison Ave., New York, N. Y.
79 Oak Street, Ashtabula Harbor, Ohio
392 Water St., Quincy, Mass.
502—6th St., Monaca, Pa.

Ostakaa piletteine ja lähettäkää rahanne Suomeen Raivaajan välityksellä

Me maksamme kaikkein korkeimman kurssin mukaan, S.15 sek.
dollarista, jos lähetettävä summa on vähintään \$10.00. Pienem-
piä summia S.15, kuitenkin toimitella luonnollisimmat rahankäytys-
säännöt.

Tämä tosin sisältää, kunakin päivä erittyvät summat Suomeen
rahaa maksavat dollarissa.

Lähetyskassanikkeet ovat lähtötyöt näihin summiin.

Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.	Dollar.	Smk.
30	2.00	31.30	150.00	50.00	251.25	132.54	100.00
1.30	12.00	32.30	122.00	51.41	270.00	142.82	700.00
4.80	22.00	33.30	128.75	52.20	300.00	150.00	772.50
2.00	25.00	34.30	130.00	53.00	300.00	153.30	800.00
5.70	60.00	35.10	140.00	57.21	320.00	165.07	800.00
12.00	51.20	36.10	150.00	59.00	280.50	174.78	900.00
11.70	60.00	37.00	154.50	59.00	386.25	194.20	1000.00
12.47	70.00	37.07	160.00	77.88	400.00	200.00	1010.00
14.00	70.00	38.01	170.00	80.00	412.00	201.20	1200.00
12.00	77.25	38.98	170.00	80.00	437.25	200.00	1244.00
15.34	80.00	39.90	180.00	81.30	400.00	208.40	2000.00
16.21	82.00	40.00	180.22	90.00	401.20	400.00	2000.00
17.48	90.00	40.90	190.00	97.10	400.00	500.00	2212.00
18.42	90.00	41.84	200.00	100.00	512.00	571.00	5000.00
19.82	100.00	42.00	200.00	100.00	520.00	1000.00	2100.00
20.00	102.00	43.70	222.00	110.22	600.00	1500.00	6100.00
21.34	120.00	48.22	220.00	120.22	600.00	1500.00	5122.00

Neuot summat summaa kahleena, lähetyskassanikkeet lähtötyöt.

Kuusi lähetyskassat ovat seuraavat ja tulee ne lähtöä jokat-
seen lähetyskassan rahastamiseen

Lähetyskassa	S.15	all pienemmällä 20 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 30 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 40 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 50 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 60 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 70 senttiin
Lähetyskassa	yl. S.15	alua 500 senti 80 senttiin

KASSATYÖN hoitamiseksi, maksamme kaikkein rahaa välityk-
sällemme ja piletteine ostajalle.

RAIVAAJA,

Box 468,

Fitchburg, Mass.

